

Η θέση του Κορανίου απέναντι στην γυναίκα και το παιδί

Πτυχιακή εργασία
Ευθυμία Τζάνα 0105120
Υπεύθυνος καθηγητής : Α. Καριώτογλου

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
2009/2010

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 8411/1
Ημερ. Εισ.: 27-05-2010
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΠΔΕ
2010
ΤΖΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2.	ΘΡΗΣΚΕΙΑ.....	3
	Α. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ	4
	Β. ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ	6
3.	ΓΥΝΑΙΚΑ	7
4.	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΓΟΝΙΩΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	9
	Α. ΙΣΤΟΡΙΚΑ	9
5.	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ	14
	Α. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ	20
6.	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ	22
7.	ΙΣΛΑΜ	24
	Α. ΤΟ ΚΟΡΑΝΙ	25
	Β. ΤΟ ΚΟΡΑΝΙ (ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ)	25
8.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΚΟΡΑΝΙ.	29
9.	ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΝΙΟΥ ΣΕ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ.	30
	Α. Ανασκόπηση	41
10.	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΖΩΗΣ.....	42
11.	Ο ΓΑΜΟΣ, ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ.....	44
	Α. Ο ΓΑΜΟΣ.	44
	Β. ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟ.	45
	Γ. ΠΑΙΔΙΑ	48
	Δ. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	50
12.	Η ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.....	55
	Β. ΠΙΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΙΝΑΙ ΕΥΝΟΗΜΕΝΕΣ.	59
	ΕΙΚΟΝΕΣ	64
13.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	65
	Α. Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ	65
	Β. ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ	700
	Γ. ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	711
	Δ. ΑΠΟΦΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	733

14. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	755
ΤΟ ΙΣΛΑΜ ΣΗΜΕΡΑ.....	75
ΟΙ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	75
ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.....	75
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	766
15. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	777

1. Εισαγωγή

Πολλές φορές έχει κινήσει το ενδιαφέρον ο τρόπος ζωής στην Μέση Ανατολή και πιο συγκεκριμένα για το Ισλάμ.

Ακούγοντας λοιπόν κανείς τις λέξεις Ισλάμ, Κοράνι κτλ. έρχονται στο μυαλό έννοιες όπως πολυγαμία, φερετζές, ιερός πόλεμος (τζιχάντ) κ.α. Ταυτόχρονα βάζει κάποιον στην διαδικασία να αναρωτηθεί αν είναι αλήθεια όλα αυτά που ακούγονται και προβάλλονται από τα ΜΜΕ ή από ανθρώπους που έχουν επισκεφθεί αυτά τα μέρη. Ερωτήματα που αφορούν συγκεκριμένα την γυναίκα, τον τρόπο ζωής αυτής, την θέση που κατέχει μέσα στην οικογένεια και στην κοινωνία και στον τρόπο με τον οποίο την αντιμετωπίζουν οι γύρω της και συγκεκριμένα οι άνδρες. Γενικά ποια είναι η θέση της γυναίκας μέσα στο κοράνι.

Με την συγκεκριμένη εργασία θα γίνει μια παρουσίαση και επεξήγηση καθώς και μια προσπάθεια κατανόησης όλων αυτών.

Αρχικά λοιπόν θα γίνει αναφορά στην γυναίκα ανά τα χρόνια. Επίσης θα γίνει αναφορά σε διάφορες θρησκείες και μετά πιο συγκεκριμένα για το Κοράνι και την θέση της γυναίκας μέσα σε αυτό. Και τέλος θα γίνει μια μικρή αναφορά στον Χριστιανισμό για να δούμε πως αυτός αντιμετωπίζει τις γυναίκες, ώστε να μπορέσουμε να κάνουμε μια μικρή σύγκριση των δύο αυτών μεγάλων θρησκειών.

2. Θρησκεία

Τι εστί λοιπόν θρησκεία:

Θρησκείες υπήρχαν από την αρχαιότητα και ήταν διαφορετικές από χώρα σε χώρα. Οι λαοί, στα πρώτα χρόνια της πνευματικής τους ανάπτυξης, θεοποίησαν τους φυσικούς νόμους και τα φυσικά φαινόμενα. Κι αυτό, γιατί οι περιορισμένες γνώσεις τους δεν τους επέτρεπαν να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα της φύσης, όπως τις θύελλες, τους κεραυνούς, τις πλημμύρες και τ' αντίκριζαν με δέος, ανήμποροι να προφυλαχτούν ή να τα αντιμετωπίσουν.

Ο όρος **θρησκεία**, που χρησιμοποιείται ενίοτε εναλλακτικά με την λέξη **πίστη**, ή **σύστημα πίστης** καθορίζει γενικώς την πίστη στο υπερφυσικό, το ιερό ή το θείο και τους ηθικούς κώδικες, πρακτικές, αξίες, οργανισμούς και τελετουργικά που συνδέονται μαζί της. Στην ευρύτερη έννοιά της ορισμένοι την έχουν ορίσει ως το σύνολο των απαντήσεων που δόθηκαν για να ερμηνευθεί η σχέση του ανθρώπινου είδους με το σύμπαν. Το σύνολο των συναισθημάτων, τωνπίστεων και των θρησκευτικών πράξεων κάθε ανθρώπου προς το Θεό είναι επίσης θρησκεία. Στην μακρά πορεία ανάπτυξής της η θρησκεία έλαβε διάφορες μορφές σε διαφορετικούς πολιτισμούς και άτομα. Σε αρκετές περιπτώσεις η λέξη *θρησκεία* —παρόμοια με τη λέξη *θρήσκευμα*— χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει αυτό που θα μπορούσε να περιγραφεί ορθότερα ως "οργανωμένη θρησκεία" -δηλαδή ενός οργανισμού που υποστηρίζει την άσκηση μιας θρησκείας συχνά υπό την μορφή νομικής οντότητας. Όταν σήμερα μιλάμε για θρησκεία, εννοούμε ένα (συνήθως) οργανωμένο δογματικό κόσμο-θεωρητικό σύστημα. Δηλαδή μιλάμε για μια ομάδα ανθρώπων, που έχουν μια συγκεκριμένη ιδεολογία την οποία προωθούν.

Γενικά όρος "θρησκεία", έχει περισσότερες από μία έννοιες¹.

¹Όμως δεν είναι αυτή η μοναδική έννοια της λέξεως θρησκεία. Πχ. στην Αγία Γραφή η λέξη "θρησκεία" αναφέρεται στους αληθινούς πιστούς. Εκεί η λέξη, δεν έχει την έννοια του φιλοσοφικού ή ιδεολογικού συστήματος. Έχει την έννοια των τρόπων με τους οποίους κάποιος βιώνει την πίστη του. "Θρησκεία" στην Καινή Διαθήκη σημαίνει: «το σύνολο των ενεργειών πίστεως ενός ανθρώπου», (και όχι «την ομάδα».) Επειδή λοιπόν οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί θρησκεύουν χρησιμοποιούμε συχνά την έννοια: "θρησκεία" με την έννοια αυτή, και όχι με την έννοια του "ιδεολογικού συστήματος", με την οποία σήμερα χρησιμοποιούμε συνήθως τη λέξη "θρησκεία".

A. Κατηγορίες Θρησκειών

Οι θρησκείες διαιρούνται, από την άποψη του αντικειμένου στο οποίο απευθύνεται η λατρεία των πιστών, σε φετιχιστικές, πολυθεϊστικές και μονοθεϊστικές.

- Οι φετιχιστικές θρησκείες (από τη λέξη φετίχ που σημαίνει πράγμα) παραδέχονται ότι υπάρχουν πνεύματα και στα άψυχα αντικείμενα (πέτρες, δόντια ζώων, υφάσματα κλπ.).
- Στις πολυθεϊστικές θρησκείες ανήκουν αυτές που έχουν περισσότερους από ένα θεούς.
- Μονοθεϊστικές θρησκείες, δηλ. που πιστεύουν σ' ένα Θεό, είναι η ιουδαϊκή, η χριστιανική και η μουσουλμανική, που είναι και οι πιο διαδομένες σήμερα.

Εδώ υπάρχει μια λίστα με διάφορες θρησκείες απ' όλο τον κόσμο:

Ανατολικές θρησκείες

- Βουδισμός
- Κομφουκιανισμός
- Σιντοϊσμός
- Ταοϊσμός

Ινδουισμός

- Αγιαβαζί
- Ζαϊνισμός
- Σιχισμός

Ιουδαϊσμός

- Ιουδαϊσμός

Ισλάμ

- Ισλάμ, Ισλαμισμός
- Μπαχαϊσμός
- Ουαχαμπισμός (Σαλαφισμός)
- Σίτες
- Σουνίτες
- Σουφισμός
- Ισμαηλίτες
- Νιζαρί Ισμαηλίτες

Χριστιανισμός

- Αναβαπτιστές
- Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία
- Βαπτιστές
- Εκκλησία της Αγγλίας
- Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής
- Εκκλησία της Σκωτίας
- Εκκλησία των Αντβεντιστών της Έβδομης Ημέρας
- Ενωτική Εκκλησία (Εκκλησία του Μουν)
- Ευαγγελιστές
- Καλβινισμός
- Κόπτες
- Κογκρεκασιοναλισμός
- Κουάκεροι
- Λουθηρανισμός
- Μάρτυρες του Ιεχωβά
- Μαρωνίτες
- Μεθοδιστική Εκκλησία
- Μελχίτες
- Μεννονίτες
- Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία
- Μορμόνοι (Εκκλησία του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών)
- Ουνιταριανοί
- Προτεσταντισμός (Διαμαρτυρόμενοι)
- Καθολική Εκκλησία
- Χουτερίτες

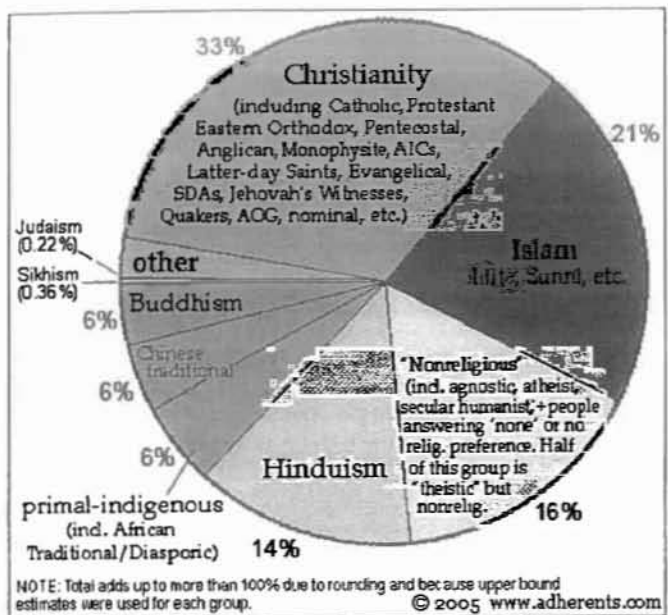
Αρχαίες θρησκείες και λατρείες

- Ανιμισμός
- Αρχαία ελληνική θρησκεία
- Γνωστικισμός
- Ζωροαστρισμός
- Κελτική θρησκεία (Δρυιδισμός)
- Μιθραϊσμός
- Παγανισμός
- Τοτεμισμός

Άλλες θρησκείες

- Εκκλησία της Σαηεντολογίας (scientology)
- Σατανισμός
- Κίνημα Ρασταφάρι

Β. Κατάταξη θρησκειών με βάση τον αριθμό των πιστών.²

1. Χριστιανοσύνη: 2,1 δισεκατομμύρια
2. Ισλάμ: 1,5 δισ.
3. Κοσμική / Αγνωστικιστές / Αθεϊστές: 1,1 δισεκατομμύρια
4. Ινδουισμός: 900 εκατ.
5. Κινεζική παραδοσιακή θρησκεία: 394 εκατομμύρια
6. Βουδισμός: 376 εκατομμύρια
7. Primal αυτοχθόνων: 300 εκατ.
8. Αφρικής Παραδοσιακοί : 100 εκατομμύρια
9. Sikhism: 23 εκατομμύρια
10. Juche: 19 εκατομμύρια
11. Πνευματισμός: 15 εκατ.
12. Ιουδαϊσμός: 14 εκατομμύρια
13. Μπαχάι: 7 εκατομμύρια
14. Ζαϊνισμός: 4,2 εκατομμύρια
15. Σιντοϊσμός: 4 εκατομμύρια
16. Cao Dai: 4 εκατομμύρια
17. Ζωροαστρισμός: 2,6 εκατομμύρια
18. Tenrikyo: 2 εκατομμύρια
19. Neo-Paganism: 1 εκατομμύριο
20. Μονιστής-Καθολικισμός: 800 χιλιάδες
21. Rastafarianism: 600 χιλιάδες
22. Σαηεντολογία: 500 χιλιάδες

² Τα δεδομένα έχουν παρθεί από την βάση δεδομένων [Adherents.com](http://www.adherents.com)

3. Γυναίκα

A. Αρχαία εποχή

Πολλά έχουν γραφτεί για τις γυναίκες στη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, άλλα από τα οποία εκθειάζουν το γυναικείο φύλο και άλλα που μιλούν με τρόπο ταπεινωτικό και ανεπίτρεπτο. Είναι αλήθεια ότι καθώς οι πολιτισμοί διαφέρουν μεταξύ τους, διαφέρουν και οι ρόλοι που αναθέτουν στο ένα ή το άλλο φύλο, όπως και οι διάφορες εργασίες, κάποιες από τις οποίες σε μια κοινωνία μπορεί να θεωρούνται αντρικές ενώ σε άλλη γυναικείες. Η μόνη σταθερά για τον καθορισμό αυτών των ρόλων είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες, απασχολημένες κατά το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους με τη γέννηση και ανατροφή των παιδιών, ήταν υποχρεωμένες να μένουν κοντά στο χώρο της κατοικίας τους και, συνεπώς, να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα που μπορούσαν να εκτελέσουν χωρίς να εγκαταλείπουν την κύρια αποστολή τους. Κάτω από την επίδραση της εξελικτικής θεωρίας του Δαρβίνου, για παράδειγμα, υποστηρίχτηκε ότι το αρχικό καθεστώς στην αυγή της ανθρωπότητας ήταν η μητριαρχία. Με τον τρόπο αυτό θέλησαν να ανατρέψουν εκ βάθρων και ν' αποδείξουν αναξιόπιστη την ιστορία της Βίβλου. Κλασικό παράδειγμα αυτής της μονομερούς πληροφόρησης αποτελεί η άποψη που μέχρι πρόσφατα επικρατούσε, για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα. Επηρεασμένοι κυρίως από την εικόνα της ζωής στην Αθήνα της κλασικής περιόδου, οι περισσότεροι συγγραφείς γενίκευαν τα πράγματα και μιλούσαν για μια κατάσταση περίπου τραγική, όπου οι γυναίκες ήταν 'φυλακισμένες' στα απομονωμένα γυναικεία διαμερίσματα των οικιών, ενώ οι άντρες περνούσαν τον καιρό τους αργόσχολοι, στην Αγορά, τα γυμναστήρια και τα λουτρά.

Όμως ήδη στην αρχαία Βαβυλώνα και στην Αίγυπτο οι γυναίκες είχαν σημαντική ανεξαρτησία και υψηλή θέση στην κοινωνία. Ο Κώδικας Νόμων του Χαμουραμί (1795-1750 π.Χ.), για παράδειγμα, ο οποίος είναι βαβυλωνιακό γραπτό μνημείο που έχει διασωθεί μέχρι σήμερα, περιέχει πάμπολλες προβλέψεις σχετικά με τις γυναίκες, το γάμο, την περιουσία τους, την ανατροφή και επιμέλεια των παιδιών, το διαζύγιο κ.λπ., που δείχνουν ότι ακόμη και σ' εκείνη την τόσο πρώιμη εποχή, και κάτω από ειδωλολατρικό καθεστώς, υπήρχε προστασία από κακομεταχείριση, εκμετάλλευση και άλλες καταχρήσεις. Οι γυναίκες μπορούσαν να ασκούν εμπόριο για λογαριασμό τους και να προσφέρουν υπηρεσίες ως δικαστές, προεστοί, μάρτυρες σε δικαστήρια και γραφείς. Στην Αίγυπτο τα πράγματα ήταν ακόμη καλύτερα και οι γυναίκες

γινόταν συχνά άρχοντες του κράτους.

Κανείς δε μπορεί να λησμονήσει ότι στην ιστορία αναφέρονται σημαντικές γυναικείες μορφές, όπως η Φαραώ Χατσεπσούτ (18η δυναστεία), η Βαβυλωνία Σεμίραμις, η Ελληνίδα Κλυταιμνήστρα, η Ιουδαία Εσθήρ, η Κλεοπάτρα στην Αίγυπτο και πολλές άλλες, που όχι μόνο ανέβηκαν στα ύψιστα αξιώματα της εποχής τους, αλλά και έπαιξαν κύριο ρόλο στη διαμόρφωση της ιστορίας των τόπων και των λαών τους³.

B. Σήμερα

Η θέση των γυναικών στην οικογένεια αλλά και στην κοινωνία έχει αλλάξει ριζικά χάρη στις επιστημονικές και τεχνολογικές καταστάσεις, στην ολοένα εκτεινόμενη εκβιομηχάνιση, στις συνακόλουθες αλλαγές στην οικονομική και κοινωνική δομή, αλλά και στη διάδοση νέων ιδεολογιών. Η κοινωνική της θέση είναι καλύτερη από πριν. Με τις κρατικές παρεμβάσεις, τις κοινωνικές εξελίξεις, την τεχνολογική πρόοδο, την ανάπτυξη του κεφαλαιοκρατικού συστήματος, που σημειώθηκαν, η γυναίκα στα μέσα του 19ου έως τα μισά 20ου αιώνα ορθώνει το ανάστημά της μπροστά στην πατριαρχική κοινωνία, το οποίο είχε ως συνέπεια να γίνει πιο δημιουργική. Επιπροσθέτως να διευρύνει τους ορίζοντες των ενδιαφερόντων της, να παίρνει πρωτοβουλίες, οι οποίες δεν αφορούν μονάχα τα του οίκου της. Επιπλέον να εισβάλλει σε επαγγέλματα, τα οποία θ' άρμοζαν κάποτε μόνο σε άνδρες. Ακόμη, αποκτά δικαίωμα ψήφου, έχει τον δικό της αυτόνομο λόγο και στάση απέναντι στα κοινωνικά πολιτικά δρώμενα. Επίσης, αναπτύσσει και διευρύνει το νου της και το πνεύμα της, καθώς ασχολείται συστηματικά με τις επιστήμες και τις τέχνες. Εν συνεχεία, όταν ο 20ος αιώνας έφτασε στην δύση του, η γυναίκα κατάφερε να κερδίσει πλήρη πολιτικά δικαιώματα και την νομική της ισοτιμία.

³ Στα Ομηρικά Έπη, στη Μινωική και στη Μυκηναϊκή εποχή, οι γυναίκες είναι σε πολύ καλή μοίρα. Αγαπούν την οικογένειά τους, συζητούν ελεύθερα μαζί με τους άντρες, επικρατεί η μονογαμία, ο γάμος είναι ιερός και αδιάλυτος, η γυναίκα μπορεί να διαλέξει τον άντρα της, οι συζυγικές σχέσεις βασίζονται σε αμοιβαία αγάπη και εκτίμηση και οι τρόποι συμπεριφοράς των συζύγων παρουσιάζονται απλοί, ευγενικοί και εγκάρδιοι. Η πολυτεχνία θεωρείται μεγάλο αγαθό και ευτυχία, ενώ η ατεκνία μεγάλη συμφορά και εκδήλωση θεικής τιμωρίας.

4. Ο ρόλος των γονιών μέσα στην οικογένεια

A. Ιστορικά

Είναι αρκετά ενδιαφέρον στην ανάλυση του θέματος, να κάνουμε μια πορεία στο παρελθόν, για να δούμε τη διαχρονική εξέλιξή του. Θα αρχίσουμε λοιπόν την ιστορική αναδρομή του ρόλου των γονιών στην αγωγή των παιδιών από την προϊστορική εποχή ως σήμερα και θα διαπιστώσουμε ότι ο ρόλος των γονιών στην διαπαιδαγώγηση αλλάζει από εποχή σε εποχή και διαμορφώνεται από τις αντίστοιχες κοινωνικές συνθήκες.

- Προϊστορική εποχή

Πριν την εμφάνιση του αρότρου, ηγετική θέση μέσα στην οικογένεια είχε η γυναίκα (παλαιολιθική εποχή). Ήταν η εποχή που ήκμασε ο θεσμός της μητριαρχίας. Η γυναίκα λατρεύτηκε ως θεά-Μητέρα, ως θεά της γονιμότητας, μιας και αυτή ήταν που έφερνε στον κόσμο τα παιδιά. Την σέβονταν και την εκτιμούσαν γιατί είχε κυρίαρχη θέση στην οικογένεια αλλά και στην αγωγή και στην ανατροφή των παιδιών είχε την αποκλειστική μέριμνα. Η θέση της ενισχυόταν και από το γεγονός ότι ήταν σίγουρη ως μάνα των παιδιών που γεννούσε, ενώ ο πατέρας ήταν αμφισβητούμενος. Στην μητριαρχική οικογένεια τα παιδιά έπαιρναν το όνομα της μητέρας και την περιουσία την έπαιρναν οι κόρες (Αμαζόνες). Την εποχή λοιπόν της μητριαρχίας τα παιδιά μεγάλωναν κοντά και στους δύο γονείς, τους συνόδευαν στο κυνήγι και στην αναζήτηση ριζών και τύχαιναν μεγάλου σεβασμού από την ομάδα. Ο πατέρας φρόντιζε τα παιδιά και τα μάθαινε οτιδήποτε χρήσιμο για την επιβίωσή τους καθώς και τεχνικές κυνηγιού. Με την εμφάνιση όμως του αρότρου τα πάντα ανατρέπονται. Η γυναίκα δεν έχει την σωματική δύναμη να οργώνει και έτσι η ισχύς και η εξουσία περνάνε στον άντρα (πατριαρχία). Η επικράτηση του πατέρα - συζύγου, επιδεινώνει τη θέση της μητέρας (θεάς) και την κάνει 'σκλάβα' και υποταγμένη στις απαιτήσεις του συζύγου (εξουσιαστή). Έτσι την ανατροφή των παιδιών την έχει τώρα αποκλειστικά η μητέρα χωρίς να υπάρχει η παλιότερη μυθοποίηση για το όνομά της, κάτι που της επιβάλλεται από τις συνθήκες εργασίας που επικρατούν και από το κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί.

- Αρχαία Αθήνα

Στην Αρχαία Αθήνα, η θέση της γυναίκας-μητέρας ήταν υποβιβασμένη. Όλη τη μέρα δεν έβγαιναν από το σπίτι κι ασχολούνταν με τις οικιακές δουλειές. Ανάλογη ήταν και η αγωγή των κοριτσιών, τα οποία τα μάθαιναν να ράβουν και να γνέθουν ενώ μάθαιναν ελάχιστα να γράφουν και να διαβάζουν. Δεν έβγαιναν έξω από το σπίτι χωρίς συνοδεία δούλων. Από την άλλη, τα αγόρια είχαν περισσότερα πλεονεκτήματα όσον αφορά την διαπαιδαγώγησή τους. Ως τα δώδεκα χρόνια τους έμεναν στο σπίτι αγράμματα και μετά τα πήγαιναν να μορφωθούν σε ιερατεία ή αν είχαν την οικονομική ευχέρεια ανάθεταν την διαπαιδαγώγησή τους σε δασκάλους. Πολλοί πλούσιοι ανάθεταν την ανατροφή των βρεφών σε δούλες ή σε παιδαγωγούς δούλους. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι τα παιδιά είχαν ελάχιστη επικοινωνία με τον πατέρα, ο οποίος ή θα εργαζόταν όλη μέρα (χαμηλή - μεσαία τάξη) ή θα ασχολούνταν με τα ζητήματα του δήμου. Αυτόνομο, λοιπόν, είναι ότι την ανατροφή των παιδιών -όσο της επέτρεπαν οι δυνατότητές της- την είχε η μάνα, η οποία όντας φυλακισμένη στο σπίτι και μη μπορώντας να αντιδράσει στον υποβαθμισμένο ρόλο που της είχε δοθεί, δεν μπορούσε να προσφέρει τις κατάλληλες γνώσεις και την σωστή αγωγή στα παιδιά της. Τέλος, αξίζει να αναφέρουμε ότι στην κλασσική Αθήνα τα παιδιά που γεννιόταν με ελαττώματα γενετικής φύσεως, τα πουλούσαν ως δούλους ή τα εξέθεταν· κάτι που σημαίνει ότι η τύχη τους ήταν αμφίβολη και αβέβαιη.

- Αρχαία Σπάρτη

Στην αρχαία Σπάρτη, η κατάσταση ήταν πολύ πιο διαφορετική από εκείνη της Αθήνας. Η θέση της γυναίκας-μητέρας δεν ήταν υποβαθμισμένη και τύγγανε του ίδιου σεβασμού με τον άντρα-πατέρα. Η ίδια μορφωνόταν, -όχι βέβαια όπως ο άντρας- και προσπαθούσε να έχει γνώμη για όλα τα θέματα, ακόμα και για τα πολιτικά. Η καλύτερη θέση της γυναίκας -σε σύγκριση με την Αθήνα- στην αρχαία Σπάρτη, είχε ως αποτέλεσμα την αγωγή των παιδιών να την αναλαμβάνουν οι γονείς ως τα έξι χρόνια τους. Κατόπιν τα αγόρια πήγαιναν σε στρατόπεδα για να διαμορφωθούν ως ικανοί πολεμιστές (ηρωικό ιδεώδες της αγωγής) και την αγωγή τους την αναλάμβαναν παιδοκόμοι. Τα κορίτσια λάβαιναν αισθητική αγωγή μετά τα δέκα τους χρόνια.

- Αρχαία Ρώμη

Η θέση του παιδιού στην αρχαία Ρώμη έμοιαζε πολύ μ' αυτή του δούλου. Η Δωδεκάδελτος, όριζε την πλήρη εξουσία του πατέρα πάνω στα παιδιά του, τα οποία μπορούσε ακόμα και να σκοτώνει αν μειονεκτούσαν σωματικά! Ο πατέρας, αρχηγός και ηγεμόνας στην οικογένειά του, είχε απόλυτη εξουσία στα παιδιά. Είχε εξουσία θανάτου και αγοραπωλησίας τους, μιας και τα θεωρούσε ως κτήμα του. Ο ίδιος, δεν είχε καμία ανάμιξη στην ανατροφή τους, κάτι που αναλάμβανε αποκλειστικά η μητέρα. Ο πατέρας εφάρμοζε απλώς τη σημασία του ονόματός του: "pater" που σήμαινε παραγωγός και κάτοχος. Η δικαιοδοσία του οποίου είχε πολλές φορές άσχημες επιπτώσεις πάνω στα παιδιά του, όπως ξυλοδαρμούς μέχρι θανάτου ή και πώλησής τους ως δούλους. Μόνο τα παιδιά των πλουσίων είχαν καλύτερη αγωγή από παιδαγωγούς, αλλά η επαφή και η επικοινωνία με τον πατέρα τους ήταν ελάχιστη και διαποτισμένη από φόβο.

- Μεσαίωνας

Στην σκοτεινή περίοδο των μεσαιωνικών χρόνων, η αγωγή που παρείχαν οι γονείς και οι δάσκαλοι στα παιδιά, είχε ως βασικό στοιχείο την χριστιανική ιδέα, σε σημείο όμως που τρομοκρατούσε τα παιδιά και γινόταν έμμονη ιδέα στα μυαλά μεγάλων και μικρών. Επικρατούσε με όλες τις προκαταλήψεις που υπήρχαν και τις βαριές τιμωρίες που έπρεπε να υπομείνει κάποιος που είχε διαφορετικές αντιλήψεις ή έστω κάποια ερωτήματα για το Χριστιανισμό. Στην περίοδο αυτή που οι κοινωνικές τάξεις είχαν τεράστιο χάσμα, ο πατέρας των χαμηλών τάξεων προσπαθούσε να βρει δουλειά και αδιαφορούσε παντελώς για την αγωγή των παιδιών, ενώ η μητέρα προσπαθούσε μόνη της να αναθρέψει τα παιδιά. Οι βιοτικές συνθήκες όμως όχι μόνο δεν επέτρεπαν την σωστή διαπαιδαγώγησή τους, αλλά ούτε καν την επιβίωσή τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αμάθεια ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού και τους κοινωνικούς διαχωρισμούς της εποχής αυτής.

- Αναγέννηση

Την εποχή αυτή, βελτιώνονται οι βιοτικές και κοινωνικοπολιτιστικές συνθήκες, ανοίγονται μεγαλύτερες ευκαιρίες μόρφωσης για τα παιδιά. Επιπλέον κυριαρχεί το λογοτεχνικό ιδεώδες της αγωγής και οι παιδαγωγοί είναι επηρεασμένοι από τον δυτικό τρόπο σκέψης και από τα φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής. Στις ευκατάστατες οικογένειες οι γονείς δεν έχουν ανάμιξη στην αγωγή του παιδιού, τα οποία μεγάλωναν με παραμάνες, καθηγήτριες ξένων γλωσσών και πιάνου κτλ. Στις χαμηλές τάξεις την ανατροφή των παιδιών την είχε η μητέρα, ενώ ο ρόλος του

πατέρα ήταν έμμεσος αφού κύριο μέλημά του ήταν η συνεχής προσπάθεια να έχει μόνιμη εργασία.

- Τουρκοκρατία (για την Ελλάδα)

Την εποχή αυτή, λόγω των άσχημων συνθηκών και του πολέμου, κανείς από τους γονείς δεν είχε την δυνατότητα, αλλά και την διάθεση, να αναθρέψει σωστά τα παιδιά του. Ο πατέρας βρισκόταν συνεχώς μακριά από το σπίτι και τα παιδιά του, αλλά ακόμα και να ήταν σπίτι, τα προβλήματα και οι έγνοιες που απασχολούσαν κάθε Έλληνα πατριώτη δεν τον άφηναν να εφαρμόσει το ρόλο του. Αλλά και η μητέρα λόγω της κρίσιμης κατάστασης του πολέμου, δεν ήταν σε θέση να διαπαιδαγωγήσει σωστά τα παιδιά της, μιας και κυρίαρχος φόβος και ιδέα ήταν να αποτρέψει ενδεχόμενη αρπαγή τους από τους Τούρκους. Τα κρυφά σχολεία είχαν αντικαταστήσει κάπως την αγωγή των γονιών, όσο αφορούσε την επιμόρφωση των παιδιών.

- Σημερινή Εποχή

Οι ιδεολογικές και κοινωνικές αλλαγές της σημερινής κοινωνίας, έχουν επιφέρει αλλαγές και στην αγωγή των παιδιών. Σήμερα και οι δύο γονείς προσπαθούν να προσφέρουν την καλύτερη διαπαιδαγώγηση στα παιδιά, χωρίς να χωρίζονται οι ρόλοι σύμφωνα με παρωχημένες αντιλήψεις ότι π.χ. μόνο η μητέρα είναι υπεύθυνη. Η βιομηχανική επανάσταση και το φεμινιστικό κίνημα συνέβαλλαν στο να "βγει" από την οικογένεια η μητέρα και να περάσει στον παραγωγικό χώρο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να καταρριφθεί ο παραδοσιακός ρόλος του πατέρα και ο ίδιος να συμμετάσχει ενεργά στην ανατροφή των παιδιών. Υπάρχει όμως και η περίπτωση, κατά την οποία συγκεκριμένες συνθήκες εργασίας απομακρύνουν τον πατέρα από τα παιδιά, με αποτέλεσμα να μην καταλαβαίνουν την έννοια της λέξης "πατέρας", και να πιστεύουν ότι είναι αυτός ο οικείος ξένος που τροφοδοτεί το σπίτι και είναι συνεχώς κουρασμένος. Η σημερινή αγωγή που προσφέρουν οι γονείς, εμπνέεται από τον σεβασμό στην προσωπικότητα του παιδιού και προσπαθούν να διαμορφώσουν μια προσωπικότητα με εσωτερική και εξωτερική ελευθερία και αυτονομία και κυρίως μια προσωπικότητα με αγάπη για τον συνάνθρωπο.

- Οι Έλληνες γονείς

Οι Έλληνες γονείς προσπαθούν να δώσουν στα παιδιά τους μέσω της αγωγής τα αγαθά του πολιτισμού μας. Τους δίνουν πνευματικά, ηθικά και υλικά εφόδια για την αντιμετώπιση της ζωής και προσπαθούν να αναπτύξουν τις ατομικές δυνατότητες και ικανότητες, έτσι ώστε ανταπεξέλθουν τα ίδια στις μελλοντικές δυσκολίες και τα προβλήματα που θα τους παρουσιαστούν.

Πρέπει όμως να σημειωθεί το εξής: Οι γονείς στην Ελλάδα μεγάλωσαν κάτω από αυστηρή αγωγή και διαπαιδαγώγηση και πολύ συχνά εφαρμόζουν αυτήν την αυστηρή αγωγή στα παιδιά τους. Με αποτέλεσμα να γίνονται αυταρχικοί, να μη δίνουν αυτονομία και ελευθερίες, να πιστεύουν ότι τα παιδιά είναι ανώριμα για να πάρουν κάποια απόφαση, δημιουργώντας έτσι στο τέλος πιο μεγάλη τη διαφορά των φύλων.

Το πιο σημαντικό όμως με τους νέους γονείς είναι ότι προσπαθούν να πλησιάσουν τα παιδιά τους, να επικοινωνήσουν μαζί τους, χωρίς να υπάρχουν οι τεράστιες προκαταλήψεις των παλαιότερων ετών για το ποιός είναι υπεύθυνος από τους γονείς για την αγωγή των παιδιών και την ανατροφή τους. Για να χαρακτηρίσουμε ένα γονιό ως "ιδανικό" πρέπει να είναι παρών σ' όλες τις φάσεις ανάπτυξης του παιδιού. Αυτό σημαίνει ότι η παρουσία του πρέπει να είναι αισθητή ακόμα και πριν τη σύλληψη του παιδιού. Στη συνέχεια πρέπει να συμβάλλει το μέγιστο στη διαπαιδαγώγησή του σε συνεργασία με τον/την σύζυγο του.

5. Ο ρόλος της μητέρας

Ας δούμε όμως ποιός είναι ο ρόλος της μέλλουσας μητέρας προς το παιδί της. Κατ' αρχήν, θα πρέπει να κάνει έναν προγεννητικό έλεγχο, -μαζί με τον σύζυγο- για να προλάβει δυσάρεστες συνέπειες. Αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, πρέπει να προσέχει ιδιαίτερα την διατροφή της, να μην καπνίζει, να μην πίνει αλκοόλ και αν μπορεί να γυμνάζεται, κάτι που θα την ωφελήσει για να διατηρήσει την φόρμα της, αλλά και πιστεύεται ότι η γυμναστική την ευνοεί και την στιγμή του τοκετού. Πρέπει να είναι χαρούμενη και ευδιάθετη, να νιώθει περήφανη για το παιδί της, να μην αγχώνεται ή εκνευρίζεται γιατί κάθε συναισθηματική φόρτιση έχει επιβλαβείς επιδράσεις στο έμβρυο. Τέλος, καλό θα είναι να προσπαθεί να ενημερώνεται για την κατάσταση που βρίσκεται και για την στιγμή του τοκετού από ειδικούς, από βιβλία και από γνωστούς της, για να μπορεί να χειριστεί κατάλληλα οποιαδήποτε περίπτωση της τύχει.

- Βρεφική Ηλικία

Η βρεφική ηλικία του ανθρώπου παίζει σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξή του. Έχει παρατηρηθεί από έρευνες, ότι βρέφη που μεγάλωσαν μακριά από την οικογένειά τους και έζησαν στο απρόσωπο κλίμα ενός ιδρύματος, είχαν καθυστέρηση στην νοητική τους ανάπτυξη και η συμπεριφορά τους ήταν περίεργη και αλλοπρόσαλλη σε σχέση με τα παιδιά που μεγάλωναν κοντά στους γονείς τους, ακόμα και κάτω από άσχημες συνθήκες (πχ. παιδιά που γεννιούνται σε φυλακές). Τα βρέφη που δεν έχουν κοντά τους τη μητέρα τους -κυρίως- δεν κοινωνικοποιούνται σωστά. Ας μην ξεχνάμε ότι κανένας άνθρωπος δεν γεννιέται κοινωνικός αλλά γίνεται, γιατί δεν υπάρχουν κοινωνικά ένστικτα, με την έννοια της κληρονομικής υποδομής. Η μητέρα στην περίοδο αυτή είναι ο πρώτος φορέας κοινωνικοποίησης του βρέφους κι αν δεν υπάρχει κοντά του, το βρέφος φτάνει στα όρια της ιδιωτείας. Κάθε βρέφος είναι ένα ξεχωριστό πρόσωπο, το οποίο δεν το γνωρίζει άλλος κανείς καλύτερα από την μητέρα του, η οποία προσαρμόζει τον εαυτό της για να το κατανοήσει και να το πλησιάσει. Η αγάπη της μητέρας είναι αγνή, πρωτόγνωρη, ακατέργαστη, μεγαλόψυχη, διακατέχεται από τρυφερότητα, στοργή και αυθορμητισμό. Όλα αυτά τα επιζητά το βρέφος, ως εκπλήρωση της ανάγκης να νιώθει σιγουριά και ασφάλεια και να νιώθει ότι αγαπιέται. Ο ρόλος της μητέρας προς το βρέφος είναι σημαντικός για την κοινωνικοποίησή του. Δεν πρέπει να αφήνει την ανατροφή του σε τρίτα πρόσωπα όπως σε παραμάνες, σε παιδικούς σταθμούς κτλ.,

αλλά η ίδια πρέπει να ασχολείται μαζί του, να του μιλάει συνέχεια και να το παίζει. Το βρέφος από την πλευρά του, ανταποδίδει όλη αυτή την στοργή της μητέρας του με το χαμόγελό του, το οποίο είναι και το πρώτο δείγμα κοινωνικής συμπεριφοράς. Πολύ σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση του βρέφους και την ομαλή εξέλιξη της ανάπτυξής του, παίζει ο θηλασμός. Με τον θηλασμό, δημιουργείται ψυχικός δεσμός ανάμεσα στο βρέφος και στην μητέρα και αποτελεί το πρώτο στάδιο της κοινωνικοποίησής του. Η καλή ψυχολογία του βρέφους, εξαρτάται από την ψυχολογία της μητέρας, η οποία οφείλει να το έχει καθαρό, ευτυχισμένο και να προσέχει όλες τις αντιδράσεις του, γιατί μέσα σ' αυτές κρύβονται πολλά μηνύματα που δεν μπορεί να τα πει λεκτικά.

- Νηπιακή Ηλικία

Η νηπιακή ηλικία ενός παιδιού αρχίζει στα 3 και τελειώνει στα 5,5-6 χρόνια. Στην περίοδο αυτή το παιδί αρχίζει να εξερευνά τον κόσμο γύρω του, τη φύση και το σώμα του. Τότε θα αρχίσει η διαμόρφωση του χαρακτήρα του, η κατανόηση ηθικών και πολιτιστικών ιδεών και η κοινωνικοποίησή του. Ο ρόλος της μητέρας στην ηλικία αυτή είναι κυρίως αποφασιστικός για την διάπλαση της προσωπικότητας του παιδιού. Ο γιατρός Spock, θεωρεί ότι ως τα τρία πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού η μητέρα πρέπει να του δείχνει αποκλειστική φροντίδα και αφοσιωμένη αγάπη κι ως τα έξι χρόνια του θα έχει συμπληρωθεί η ηθική αγωγή του, θα έχει πάρει δηλ. τις βασικές ηθικές αρχές που θα εφαρμόσει στη ζωή του. Η μητέρα λοιπόν, στην διάρκεια των νηπιακών χρόνων του παιδιού της, οφείλει να του μάθει κάποιες βασικές αρχές συμπεριφοράς, τις οποίες θα τις εφαρμόζει σε όλη του τη ζωή. Συγκεκριμένα το παιδί πρέπει να μάθει τις καθημερινές ενέργειες καθαριότητας, να πηγαίνει μόνο του στην τουαλέτα και να τρώει επίσης μόνο του. Θα προσπαθήσει επιπλέον να μειώσει την αυθόρμητη επιθετικότητα και το έμμοιο πείσμα που κυριαρχεί στα παιδιά της ηλικίας αυτής, με τον διάλογο και όχι με τη βία ή με τιμωρίες. Στην ηλικία αυτή τα παιδιά αρχίζοντας να ανακαλύπτουν το σώμα τους, και την διαφορά των φύλων, βλέποντας τα άλλα παιδιά, αρχίζουν να ρωτούν για σεξουαλικά θέματα, για το πώς έρχονται τα παιδιά στον κόσμο, πώς μπαίνουν στην κοιλιά της μητέρας κ.ά. Η μητέρα οφείλει να απαντάει στις ερωτήσεις αυτές με ειλικρίνεια, με απλά και κατανοητά λόγια, χωρίς ενδοιασμούς και ντροπές και χωρίς ποτέ να μαλώσει το παιδί, γιατί έτσι θα το κάνει να πιστέψει πως οτιδήποτε έχει σχέση με σεξουαλικά θέματα είναι κακό, πονηρό και δεν είναι σωστό να συζητιέται.

Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση πρέπει να αρχίζει από τη στιγμή που το παιδί κάνει τις ερωτήσεις γι' αυτό το θέμα κι ανάλογα με την ωριμότητά του πρέπει η μητέρα να τις απαντάει με ειλικρίνεια. Κάποια άλλα ειδικά προβλήματα αγωγής της χρονικής αυτής περιόδου καλείται να επιλύσει η μητέρα, όπως ονυχοφαγία, η οποία προκαλείται κυρίως από ψυχολογικά αίτια ή από αντίδραση σε πιέσεις που δέχεται το παιδί από το περιβάλλον. Η μητέρα πρέπει να του δώσει να καταλάβει ότι δεν είναι σωστό για το ίδιο και κατόπιν με την βοήθεια ειδικού γιατρού να προσπαθήσει να βρει την αιτία του προβλήματος και να σταματήσει τις πιέσεις προς το παιδί. Ένα σημαντικό επίσης πρόβλημα που υπάρχει σε μερικά παιδιά της περιόδου αυτής, είναι η νυχτερινή ενούρηση, η οποία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται με τιμωρίες και ποινές. Η μητέρα δεν πρέπει να φέρεται αυστηρά και να το μαλώνει και να μην αγχώνει το παιδί με την ανυπομονησία της να ξεπεραστεί το πρόβλημα. Αν όμως η κατάσταση αυτή διαρκεί πάνω από τα τρία χρόνια του παιδιού, θα πρέπει να ζητήσει βοήθεια από ψυχολόγο. Την ίδια αντίδραση πρέπει να έχει η μητέρα και στο πιπίλισμα του δαχτύλου, αν συνεχίζεται πάνω από τα τρία χρόνια του παιδιού. Η ίδια, επίσης, στην ηλικία αυτή, ανάλογα με τις δυνατότητες και την ωριμότητά του πρέπει να μάθει στο παιδί βασικά στοιχεία γραφής και ανάγνωσης. Το παιδί που ως τα πέντε χρόνια ξέρει κάπως να διαβάζει και να γράφει έχει καλύτερες σχολικές επιδόσεις στο μέλλον. Η γνώση που του παρέχει η μητέρα πρέπει να αποσκοπεί στην πνευματική καλλιέργεια του παιδιού κι όχι σε άλλους ηθικούς ή πολιτιστικούς στόχους (σ' αυτή την ηλικία). Ποτέ όμως η μητέρα δεν θα πρέπει να επιμένει στο να μάθει στο παιδί αυτά που θεωρεί αναγκαία, ενώ το ίδιο το παιδί έχει την ανάγκη να παίζει. Το παιχνίδι στην ηλικία αυτή είναι ζωτικής σημασίας, βοηθάει στην ανάπτυξη της φαντασίας και η επαφή με άλλα παιδιά ευνοεί την κοινωνικοποίησή του.

- Παιδική Ηλικία

Η παιδική ηλικία αρχίζει με την εισαγωγή του παιδιού στο δημοτικό σχολείο και τελειώνει με την έξοδό του από αυτό. Την περίοδο αυτή, το παιδί έχει ξεπεράσει τον εγωκεντρισμό της προηγούμενης περιόδου κι έχει αναπτυχθεί έντονα η συντροφικότητά του καθώς έχει αρχίσει ήδη η κοινωνικοποίησή του. Σε αυτό το μεγάλο και σημαντικό κεφάλαιο της ζωής του, συμβάλλει θετικά η ομαλή ένταξή του στο σχολικό περιβάλλον και η μετέπειτα σχολική ζωή του. Έτσι η μητέρα οφείλει πριν πάει το παιδί στο σχολείο να το προετοιμάσει με τα καλύτερα λόγια γι'

αυτό το καινούριο του ξεκίνημα. Ποτέ δεν πρέπει να τρομοκρατήσει το παιδί για το σχολείο ή για τον δάσκαλο, αντιθέτως θα πρέπει να του δώσει να καταλάβει ότι είναι ένα μέρος όπου θα μορφωθεί και θα αναπτυχθεί πνευματικά. Επίσης να του τονίσει πως θα κάνει φίλιες, θα γνωρίσει παιδιά, ώστε να μην μένει το παιδί προσκολλημένο πάνω της. Η ίδια πρέπει να έχει συχνές επαφές με το δάσκαλο και διάλογο μαζί του για την προσαρμογή του παιδιού της στο σχολείο και την πρόοδο του στα μαθήματα. Το παιδί πρέπει να έχει σημαντική βοήθεια στο σπίτι για τα μαθήματα ή τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει στην ανάγνωση ή την γραφή. Στην ηλικία αυτή το παιδί έχει διαμορφώσει τις ηθικές αρχές που θα εφαρμόζει στην υπόλοιπη ζωή του. Η μητέρα με τον ουσιαστικό διάλογο βελτιώνει πολλές πτυχές της προσωπικότητάς του που δεν έχουν αναπτυχθεί πλήρως. Μερικές από αυτές είναι :

Η ανάπτυξη και η βελτίωση της γλώσσας και ομιλίας που χρησιμοποιεί το παιδί. Με το να παροτρύνει το παιδί να βγει από το σπίτι και να παίξει με άλλους συνομηλίκους του, βοηθά στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας και στην εξάλειψη του εγωκεντρισμού του. Ανάλογα με το πιστεύω της μητέρας πρέπει να του δώσει θρησκευτική αγωγή και διαπαιδαγώγηση. Υπάρχουν όμως και προβλήματα στη συμπεριφορά του παιδιού, τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσει η μητέρα. Η χειρότερη αντιμετώπιση στα ελαττώματα των παιδιών, είναι η επίπληξη, οι καυγάδες και οι τιμωρίες. Η μητέρα πρέπει να διατηρεί την ψυχραιμία της, να έχει επιμονή και υπομονή και κυρίως να συζητάει με το παιδί για να καταλάβει για ποιο λόγο συμπεριφέρεται με αυτό τον τρόπο. Ένα σημαντικό λάθος των γονέων είναι ότι απαιτούν από τα παιδιά να φέρονται σαν μεγάλοι, απαιτούν τυφλή υποταγή και τελειότητα από τα παιδιά , ενώ οι ίδιοι δεν προσπαθούν να φέρονται σαν παιδιά. Η αποφυγή των συγκρούσεων μπορεί να γίνει όταν η μητέρα σκέφτεται και παρατηρεί τις ενέργειες του παιδιού, που την δυσαρεστούν, όταν αντιμετωπίζει την κακή συμπεριφορά με ελαστικότητα και αυτοσυγκράτηση, όταν προσπαθεί με πολλούς τρόπους να κερδίσει την εμπιστοσύνη του παιδιού, κάνοντάς του συστάσεις, παραινέσεις και καθοδηγώντας το προς τη σωστή συμπεριφορά. Ας μην ξεχνάμε ότι η εικόνα του παιδιού για τον εαυτό του και η εικόνα που βγάζει προς τα έξω, είναι αυτή που του διοχετεύει ο περίγυρός του. Βέβαια, η μητέρα στην αγωγή του παιδιού της, οφείλει να συμπεριλάβει και την ποινή προς αποφυγήν της επανάληψης της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς. Η ποινή που θα εφαρμόζει η μητέρα πρέπει να

επιβάλλεται πάντα, αφού έχει προηγηθεί μια συζήτηση για το λόγο που η μητέρα θα τιμωρήσει το παιδί. Οι λόγοι εφαρμογής της πρέπει να είναι συγκεκριμένοι κι όχι αόριστοι ή κάποιο παράπτωμα που πριν καιρό είχε κάνει το παιδί. Πρέπει να εμπεριέχει δηλ. το στοιχείο της αμεσότητας και της δικαιοσύνης. Δεν πρέπει να εφαρμόζει πολύ αυστηρές ποινές ή ποινές που προσβάλλουν και ταπεινώνουν το παιδί. Αλλά εάν η μητέρα αναφέρει κάποια ποινή στο παιδί θα πρέπει να την πραγματοποιήσει, διότι εάν δεν γίνει το παιδί θα επαναλάβει την άσχημη συμπεριφορά του μιας και δεν θα έχει εμπιστοσύνη και πίστη στα λόγια της μητέρας του. Τέλος οι ποινές πρέπει να εφαρμόζονται με μέτρο και όχι πολύ συχνά, γιατί τότε δεν θα έχουν αποτέλεσμα. Αυτό που δεν πρέπει να ξεχνάει η μητέρα είναι ότι εφαρμόζει την ποινή όχι για προσωπικούς της λόγους, αλλά για ωφέλεια του παιδιού και για την καλύτερευση της ζωής του. Τέλος η μητέρα δεν πρέπει να ξεχνάει ότι εκτός από τις ποινές που εφαρμόζει για την αποφυγή μιας άσχημης συμπεριφοράς του παιδιού, πρέπει να αμείβει -πάντα με μέτρο- υλικά και ηθικά το παιδί για την ενίσχυση της καλής αγωγής που έδειξε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή με σκοπό την επανάληψή της.

- Εφηβική Ηλικία

Τα παιδιά της ηλικίας αυτής, νιώθουν όλο τον εσωτερικό τους κόσμο να συνταράσσεται, οι ηθικές αξίες που μέχρι τώρα πίστευαν και εφαρμόζαν, ανατρέπονται, αναθεωρούνται και γενικά υπάρχει μια εσωτερική αναστάτωση, η οποία εκφράζεται στο περιβάλλον τους με επιθετικότητα, ("ανταρσία"), τάση αυτονομίας και ανεξαρτησίας. Σημαντικό για τους γονείς, είναι να καταλάβουν ότι τα παιδιά επαναστατούν όχι προς αυτούς, αλλά προς την κακή αγωγή των γονέων και τα λάθη που κάνουν. Τα λάθη αυτά μπορούν τώρα πια οι έφηβοι να τα αναγνωρίσουν και να αξιολογήσουν την αγωγή και τη συμπεριφορά των γονιών τους αντικειμενικά μιας και τώρα δεν υπάρχει το στοιχείο της θεοποίησης τους. Η μητέρα που θα προσπαθήσει με βίαιο τρόπο να καταπνίξει αυτή την "επανάσταση", το μόνο που θα καταφέρει είναι να δημιουργήσει μεγαλύτερο πρόβλημα, γιατί οι αντιδράσεις ενός παιδιού απέναντι στην δύναμη επιβολής που ίσως θελήσει να δείξει η μητέρα είναι θυμός, επιθετικότητα, ψέματα, εκδίκηση, περισσότερη επανάσταση. Το καλύτερο για να προληφθούν οι συγκρούσεις από το μέρος της

μητέρας είναι η αποδοχή των παιδιών ως έχουν και ο συνεχής διάλογος για τα προβλήματα της περιόδου αυτής. Ο έφηβος από την πλευρά του, χρειάζεται καθοδήγηση ιδιαίτερα από την μητέρα του και αυτό επιτυγχάνεται με δημοκρατικό διάλογο, κατανόηση και κυρίως εμπιστοσύνη και εκτίμηση. Οι παράγοντες για τους οποίους ο έφηβος επαναστατεί είναι ότι θέλει να αποκολληθεί από τους γονείς, θέλει να νιώθει ανεξάρτητος, να τον βλέπουν οι άλλοι ως μεγάλο και να μην τον απορρίπτουν. Ο ρόλος της μητέρας στην εφηβεία εξαρτάται κυρίως από τις πράξεις και από την συμπεριφορά της προς το παιδί. Η ίδια πρέπει να μάθει στον έφηβο να αξιολογεί κριτικά και αντικειμενικά, να του δώσει να καταλάβει ότι οι γονείς είναι και αυτοί άνθρωποι και κάνουν και αυτοί λάθη, γεγονός το οποίο πρέπει να συνειδητοποιούν και να το δικαιολογούν τα παιδιά. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να αδιαφορούν ή να αψηφούν τις απόψεις και τα επιχειρήματα του παιδιού, γιατί έτσι το μειώνουν. Επιπλέον η υπερπροστασία της κάποιες φορές καταπιέζει το παιδί, το οποίο νιώθει ότι δεν μπορεί να κάνει πράγματα που το ευχαριστούν. Πρέπει να του δίνει αυτονομία να κάνει τις επιλογές που θέλει και να χειραφετηθεί με τον ανάλογο σεβασμό, που δείχνει στην προσωπικότητά του. Ένα σημαντικό κεφάλαιο της αγωγής, το οποίο επιτελεί η μητέρα στην εφηβική ηλικία, είναι η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του παιδιού. Πρέπει να απαντάει σε όλες τις ερωτήσεις ευθέως και ειλικρινά, χωρίς προκαταλήψεις και ενδοιασμούς και να επισημαίνει όλους τους κινδύνους της ερωτικής πράξεως, όπως νοσήματα, ασθένειες, ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες καθώς και κανόνες υγιεινής. Το πιο σωστό, βέβαια, θα ήταν η μητέρα να μίλαγε στην κόρη της και ο πατέρας στο γιο, γιατί έτσι θα ένιωθαν πιο άνετα και οι δύο. Και οι δύο γονείς όμως, πρέπει να τονίζουν τη συναισθηματική άποψη της ερωτικής πράξεως και να μην γελοιοποιούν ή εκχυδαίζουν το όλο θέμα. Τέλος, η μητέρα οφείλει να βοηθά τον έφηβο να προσαρμοστεί στις εσωτερικές εξελίξεις που του συμβαίνουν και να τις δέχεται πιο ομαλά, γιατί αυτή ακριβώς είναι η ανάγκη του νέου: να κυριαρχήσει και να προσαρμοστεί στις αλλαγές αυτές και να καλύψει το χάσμα των γενεών που δημιουργείται στην ηλικία αυτή, από την υπερβολική ανησυχία και υπέρμετρη αγάπη των γονιών καθώς και από τις αδικαιολόγητες προσδοκίες και απαιτήσεις που έχουν για τα παιδιά τους. Απαιτήσεις που αφορούν και το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών· η μητέρα θα πρέπει να συζητήσει για το τι αρέσει στο παιδί να ασκήσει ως επάγγελμα στο μέλλον και σύμφωνα με τις δυνατότητες και ικανότητές του, να το συμβουλέψει ανάλογα.

A. Ο ρόλος της εργαζόμενης γυναίκας απέναντι στο παιδί

Έρευνες έχουν δείξει ότι οι εργαζόμενες μητέρες ασχολούνται 40 ώρες με την εργασία και 36 ώρες ασχολούνται με τις δουλειές του νοικοκυριού, με τα παιδιά και τον σύζυγο μέσα στην εβδομάδα.

Οι γυναίκες με τέτοιο ωράριο προσπαθούν να ισορροπήσουν τους ρόλους τους και τις καταστάσεις. Λίγες όμως είναι αυτές που καταφέρνουν να κρατήσουν τις ισορροπίες. Αν δεν είναι ικανοποιημένες από τον ένα ή τον άλλο ρόλο, φαίνεται στην προσωπική τους ευτυχία και στην συμπεριφορά τους απέναντι στην οικογένεια.

Για να καταφέρουν να αποδίδουν καλά στον επαγγελματικό και στον οικογενειακό χώρο, αφιερώνουν ελάχιστο χρόνο για την περιποίηση του εαυτού τους και στο να κάνουν πράγματα που τις ευχαριστούν, αισθάνονται μονίμως κουρασμένες, νιώθουν μόνες από κοινωνικής πλευράς και πιστεύουν ότι όλα τα βάρη πέφτουν πάνω της, με αποτέλεσμα να γίνονται ευέξαπτες και νευρικές. Επίσης, έχοντας πιεσμένο πρόγραμμα, αγχώνονται και δεν απολαμβάνουν τις στιγμές που αφιερώνουν στα παιδιά τους.

Τα παιδιά από την πλευρά τους νιώθουν παραμελημένα και μόνα, κι έχουν έντονη την ανάγκη να επικοινωνήσουν και να βελτιώσουν τη σχέση που έχουν μαζί τους.

Πολλές είναι αυτές που νιώθουν ένοχές και ότι δεν είναι καλές μητέρες μιας και δεν περνούν πολύ χρόνο με τα παιδιά τους. Βέβαια λύσεις για την αναπλήρωση της επικοινωνίας υπάρχουν, όπως η ενασχόληση κατά το υπόλοιπο της ημέρας επικοινωνητικά με τα παιδιά, το να πηγαίνουν βόλτες, η συζήτηση όλων των προβλημάτων των παιδιών και η παροχή συμβουλών και λύσεων, η βοήθεια στα μαθήματα, η ανάγνωση παραμυθιών και το παίξιμο με τα μικρότερα παιδιά. Εν ολίγοις πρέπει να δείχνουν τεράστιο ενδιαφέρον για τον τρόπο ζωής του παιδιού τους και να ασχολούνται συνέχεια μαζί του, όσο βέβαια τους επιτρέπουν οι δυνάμεις και η αντοχή τους.

Ο ρόλος των γονιών είναι ιδιόμορφος και απαιτητικός, μιας και απαιτητικό είναι το "κοινό" όπου απευθύνεται. Οι γονείς ανάλογα με τα πρότυπα με τα οποία έχουν μεγαλώσει, τις προσδοκίες τους και τις προτιμήσεις τους, διαμορφώνουν την συμπεριφορά τους και τον ρόλο τους απέναντι στα παιδιά. Ο ρόλος τους είναι πολύ σημαντικός, για την ανάπτυξη του χαρακτήρα του παιδιού και την κοινωνικοποίησή του, γιατί δημιουργούνται ισχυροί φυσικοί και ψυχικοί δεσμοί. Η επίδραση του ρόλου αυτού έχει μεγάλη χρονική διάρκεια και είναι φυσική αβίαστη και αυθόρμητη. Για να

μπορέσει ο γονιός να ανταποκριθεί στον γονεϊκό του ρόλο, δεν θα πρέπει να ταυτιστεί απόλυτα μαζί του, παραγκωνίζοντας εντελώς τους άλλους ρόλους που πρέπει να διεκπεραιώσει. Φυσικό, λοιπόν, είναι να υπάρχουν συγκρούσεις στον γονεϊκό ρόλο, γιατί οι προσδοκίες των γονιών ίσως να διαφέρουν από τις προσδοκίες και απαιτήσεις των παιδιών τους και του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν.

6. Ο ρόλος του πατέρα

Φανερό τέλος είναι ότι διαφορετικός είναι ο ρόλος του πατέρα από εκείνον της μητέρας, μέσα στην οικογένεια, χωρίς όμως να τους αντιλαμβανόμαστε ξεχωριστά, αλλά μέσα στα πλαίσια της συνεργασίας και του διαλόγου για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος. Ο κάθε πατέρας για τον ρόλο που ασκεί χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένες λειτουργίες, οι οποίες καθιστούν την παρουσία του υπαρκτή και ζωτικής σημασίας για την οικογένεια του.

Τα χαρακτηριστικά αυτά:

- Τροφέας

Είναι ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του πατρικού ρόλου. Ο πατέρας είναι αυτός που κυρίως φροντίζει για τα υλικά αγαθά της οικογένειάς του, έχοντας μερικές φορές βοηθήσει το σύζυγό του. Οι υλικές ανάγκες ενός παιδιού από την γέννησή του ως τη στιγμή της ενηλικίωσής του, είναι τεράστιες(τα τελευταία χρόνια, βέβαια, ο πατέρας δεν αποτελεί τον αποκλειστικό τροφέα της οικογενείας του. Σε αυτό το δύσκολο έργο έχει πολλές φορές βοηθήσει το σύζυγό του, η οποία έχει βγει από το σπίτι για να εργαστεί κι έτσι συμβάλλει κι αυτή οικονομικά στην ανατροφή των παιδιών.)

- Παραγωγός

Είναι ο καθαρά βιολογικός ρόλος του πατέρα, από τη στιγμή της σύλληψης του παιδιού του. Ο ρόλος αυτός αρχίζει από πολύ νωρίς, δηλ. από τη στιγμή που το ζευγάρι αποφασίζει να κάνει παιδί. Βέβαια όποιος κάνει ένα παιδί, δεν αποκαλείται γονιός, αν η συμπεριφορά του διαψεύδει το ρόλο αυτό.

- Παιδαγωγός

Ο πατέρας ως παιδαγωγός, διαπαιδαγωγεί ικανούς ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τη ζωή και την κοινωνία με θάρρος και με τα αναγκαία εφόδια, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών. Είναι ιδιαίτερα δύσκολος και σημαντικός ρόλος, μιας και λίγοι γονείς διαπαιδαγωγούν σωστά τα παιδιά τους.

- Προστάτης

Κάποια άλλη εξίσου σημαντική λειτουργία του πατέρα είναι του προστάτη των παιδιών του . Από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους, τα παιδιά πρέπει να δέχονται την

καθοδήγηση του πατέρα και την προστασία του από τις κακοτοπιές. Η προστασία αρχίζει από τους κινδύνους του σπιτιού κι επεκτείνεται έξω από αυτό.

- Πρότυπο ταύτισης

Το παιδί επιβάλλεται να έχει ένα πρότυπο ταύτισης για να λειτουργεί με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του φύλου του. Θέλει να έχει ένα καθοδηγητή ή αλλιώς ένα ίνδαλμα για να προχωρεί σωστά. Ο πατέρας πρέπει να προσφέρει το σωστό στήριγμα στο παιδί για να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες της ζωής. Το σωστό πρότυπο, βοηθάει στη σωστή ανάπτυξη της νοημοσύνης, της ταυτότητας του φόβου και της αυτονομίας του παιδιού.

Γενικά αποδεκτό είναι ότι σε μια κοινωνία πρέπει να υπάρχει ισορροπία μεταξύ αγάπης και εξουσίας, μεταξύ αλληλεγγύης και ανταγωνισμού. Στην οικογενειακή κοινωνία, οι ρόλοι αυτοί αναλαμβάνονται από τέσσερα πρόσωπα: τον πατέρα, την μητέρα, τα παιδιά και το σπίτι. Σήμερα σ' αντίθεση με παλιότερα, συναντάμε την πυρηνική οικογένεια, η οποία αποτελείται από τους γονείς και τα παιδιά, χωρίς άλλους συγγενείς. Οι παραπάνω, λοιπόν, ρόλοι αναλαμβάνονται από αυτά τα συγκεκριμένα πρόσωπα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο καθένας ρόλος αντιπροσωπεύει και αντιστοιχεί στο ίδιο πρόσωπο. Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη των παιδιών, το οποίο οφείλει να το διεκπεραιώσει η οικογένεια, είναι η κοινωνικοποίηση του παιδιού, η ομαλή δηλ. ένταξη στην κοινωνία και στους κανόνες της. Αυτή την τόσο σημαντική λειτουργία της οικογένειας δεν την αναλαμβάνει ο ένας από τους δύο γονείς, αλλά και οι δύο πρέπει να βοηθήσουν στην κοινωνική τοποθέτηση του παιδιού τους, μιας και οι δύο είναι συνυπεύθυνοι για ένα τόσο μεγάλο έργο.

Ανασκόπηση

Βλέπουμε λοιπόν σύμφωνα με διάφορες κοινωνικό-ψυχολογικές απόψεις ότι τον πιο σημαντικό ρόλο στην οικογένεια και στην ανατροφή των παιδιών την έχει η γυναίκα γιατί κυριαρχεί το μητρικό ένστικτο το οποίο με λίγα λόγια την οδηγεί στο να φροντίζει το στενό οικογενειακό της περιβάλλον και γενικά τους γύρω της, πόσο μάλλον τα παιδιά της. Χωρίς παρόλα αυτά να παραγκωνίζεται ο ρόλος του πατέρα και η επίσης σημαντική συμβολή του στην ανατροφή των παιδιών και στη ολοκλήρωση του όρου οικογένεια.

7. Ισλάμ

Το **Ισλάμ** είναι μια μονοθεϊστική θρησκεία, η οποία διαμορφώθηκε με το κήρυγμα και τη δράση του Προφήτη **Μωάμεθ** (Μουχάμαντ) στις αρχές του 7ου αιώνα.

Η αραβική λέξη «**Ισλάμ**» (αραβικά: اسلام) σημαίνει «υποταγή», και χρησιμοποιείται από τους μουσουλμάνους ως «υποταγή στον Θεό» και εκείνοι που αποδέχονται την θρησκεία του ισλάμ, (τη στάση υπακοής, εξάρτησης και αφοσίωσης στον Θεό) ονομάζονται *μουσλίμ* (muslim), που σημαίνει «υποταγμένος» δηλαδή: «υποταγμένος στον Ύψιστο».

Το Ισλάμ δεν έχει μόνο θρησκευτική αλλά και πολιτική υπόσταση, όπως άλλωστε και οι περισσότερες θρησκείες. Έχουν χρησιμοποιηθεί διάφορες ονομασίες για να το προσδιορίσουν, όπως «Ισλαμισμός», «Μουσουλμανισμός» και «Μωαμεθανισμός». Ο τελευταίος όρος θεωρείται απορριπτέος από τους μουσουλμάνους μιας και θεωρούν εαυτούς όχι λάτρεις του Μωάμεθ αλλά απλώς ακόλουθους της διδασκαλίας του.

Η κύρια και ειδοποιός διαφορά της θρησκείας αυτής από τις άλλες μονοθεϊστικές, δεν είναι η πίστη και διδασκαλία περί μοναδικότητας του Θεού, αλλά στην προσήλωση ότι «ο Μωάμεθ είναι προφήτης αυτού »

Το Ισλάμ έχει επικρατήσει σε ολόκληρη τη ζώνη που εκτείνεται από τον Βόλγα προς βορά, μέχρι τη Μαδαγασκάρη προς νότο, και από το Καρατσι του Πακιστάν ανατολικά, μέχρι το Ντακάρ της Σενεγάλης δυτικά. Ανατολικότερα, αποτελεί κύρια θρησκεία στο Μπανγκλαντές, στη Μαλαισία και την Ινδονησία. Σήμερα, το Ισλάμ έχει περισσότερους από 1 δισεκατομμύριο πιστούς και είναι η πιο γρήγορα αυξανόμενη πίστη στον κόσμο.

Το Ισλάμ έχει λάβει επιδράσεις από τρεις βασικές ρίζες: τη προϊσλαμική αραβική θρησκεία, τον Ιουδαϊσμό και τον Χριστιανισμό. Από φιλοσοφικής πλευράς επηρεάστηκε τόσο από την Πλατωνική όσο και από την Αριστοτελική σκέψη. Σε νομικά θέματα, εκτός από την αραβική κληρονομιά, δέχθηκε επιδράσεις και από την ρωμαϊκή και βυζαντινή παράδοση.

A. Το Κοράνιο

Το Κοράνιο είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο στηρίζεται το Ισλάμ και είναι το αντίγραφο ενός ουράνιου πρωτότυπου. Στους ανθρώπους κυκλοφορεί απλά ένα αντίγραφο του. Το πρωτότυπο αυτό βρίσκεται πάντοτε μπροστά στον Θεό. Έχει την ίδια θέση που έχει στον χριστιανισμό ο Ιησούς ως προαιώνιος Λόγος του Θεού. Είναι βιβλίο που διαιρείται σε 114 κεφάλαια. Κάθε κεφάλαιο ονομάζεται «σούρα» και αποτελείται από 3 έως 286 στίχους και κάθε στίχος μπορεί να αποτελείται από 2 έως 10.000 λέξεις. Στο αραβικό πρωτότυπο οι σούρες, είναι γνωστές με τα ονόματα που φέρουν π.χ. **αλ-Φατίχα** (Η Έναρξη), **αλ-Μπάκαρα** (Η Αγελάδα), κλπ. αλλά στην εποχή μας επικρατεί ο αριθμητικός προσδιορισμός των κεφαλαίων.

A1.Οι Χαντίθ

Οι Χαντίθ είναι η παράδοση γύρω από την συμπεριφορά και τη σοφία του Μωάμεθ, που καθορίστηκαν μεταδιδόμενα από στόμα σε στόμα από αυτόπτες μάρτυρες κυρίως της πρώτης αλλά και της δεύτερης και της τρίτης Ισλαμικής γενιάς.

Δεν θεωρούνται όλες οι Χαντίθ έγκυρα από τους θεολόγους-νομοδιδάσκαλους του Ισλάμ. Υπάρχουν πολλές συλλογές Χαντίθ και έχει αναπτυχθεί ολόκληρη επιστήμη ώστε να εξακριβωθεί ποιες Χαντιθ θεωρούνται αυθεντικά. Οι δύο κλασικές συλλογές είναι οι «Σαχίχ» του al-Bukhari και του Muslim. Οι συλλογές αυτές ονομάζονται «οι δυο γνήσιες» (al-sahihah) και περιέχουν αφηγήσεις δογματικού, ηθικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Οι Σίιτες έχουν τα δικά τους Χαντίθ τα οποία αποδίδουν στην οικογένεια του Αλή.

Ενώ το Κοράνιο είναι ο λόγος του Θεού, οι Χαντίθ θεωρούνται «ο λόγος του Μωάμεθ». Επίσης, οι δυο κύριοι κλάδοι του Ισλάμ είναι οι Σουνίτες και οι Σίιτες.

B. Το Κοράνι (αναλυτικότερα)

Την εποχή κατά την οποία ο Μωάμεθ άρχισε το έργο του, βρέθηκε μπροστά στις ανεπτυγμένες θρησκείες του Ιουδαϊσμού και του Χριστιανισμού, που στηρίζονταν σε ιερά κείμενα, ενώ η αραβική ειδωλολατρία βασιζόταν απλώς σε προφορικές παραδόσεις και θρύλους. Ο Προφήτης θέλησε ευθύς από την αρχή να υψώσει το μήνυμά του στο επίπεδο των θρησκειών, που ήταν θεμελιωμένες πάνω σε σταθερές βάσεις, «των θρησκειών του βιβλίου». Κοντά του είχε κατά κανόνα γραφείς, οι οποίοι κατέγραφαν τις προφητείες του ή αποσπάσματα τους, πάνω σε οποιαδήποτε διαθέσιμη επιφάνεια. Πάνω σε φύλλα φοινίκων, δέρματα, λίθινες πλάκες... Πολλά

τμήματά τους σε διάστημα είκοσι δύο ετών (610-632) κατά τα οποία γίνονταν τα κηρύγματά του, διατηρήθηκαν στην μνήμη και στις καρδιές των οπαδών του, οι οποίοι τα αποστήθιζαν. Αυτά υποστηρίζει η ψυχρή φιλολογική τοποθέτηση των εκτός του Ισλάμ θρησκευολόγων. Αλλά, σύμφωνα με την επίσημη σουννιτική Θεολογία, το Κοράνιο είναι ουράνιο βιβλίο, το πρώτο μέρος του οποίου στάλθηκε στον Μωάμεθ δια του αγγέλου Γαβριήλ την «νύκτα της δυνάμεως» κατά τον μήνα Ramadan. Σύμφωνα μ' αυτή τη θεολογία, το Κοράνιο παραδόθηκε σταδιακά στον Προφήτη για χάρη όλης της ανθρωπότητας. Το Κοράνιο λοιπόν, κατά την Ορθόδοξη μουσουλμανική παράδοση, είναι «αιώνιο και αδημιούργητο, που υπήρχε ανέκαθεν με τον Θεό ως αιώνια φανέρωση της θείας θελήσεως». Το συγκεκριμένο βιβλίο, που βρίσκεται στα χέρια των ανθρώπων, είναι απλώς αντίγραφο του ουρανού πρωτοτύπου, το οποίο στην Ισλαμική ορολογία αποκαλείται: «Μητέρα της Βίβλου», «Καλώς διατηρούμενη πλάκα». Το ουράνιο αυτό πρωτότυπο, από το οποίο ανακοινώθηκε το θέλημα του Θεού προς τον Μωάμεθ, βρίσκεται πάντοτε μπροστά στον Θεό και θεωρείται άναρχο, αδημιούργητο, αλάνθαστο. Τη θέση την οποία έχει στην Χριστιανική Θεολογία ο Χριστός, ως προαιώνιος Λόγος του Θεού, έλαβε στο Ισλάμ το Κοράνιο. (Εννοείται ότι η συσχέτιση αυτή για την οποία μιλάμε, δεν είναι απόλυτη.)

Γ. Διαίρεση Κορανίου

Το Κοράνιο περιλαμβάνει 114 κεφάλαια, εκτεινόμενα σε 6.200 περίπου στίχους. Ένα κεφάλαιο (sūra: σούρα) μπορεί να απαρτίζεται από λίγους μόνο στίχους ή να περιέχει άνω των διακοσίων. Τα δύο μεγαλύτερα («Η Βους», 2ο, και «Οι Ποιηταί», 3ο) έχουν αντίστοιχα 286 και 227 στίχους, ενώ τα μικρότερα («Η Δείλη», 103ο, «Το Κάουθερ», 108ο, «Η Επικουρία», 110ο) μόνο τρεις. Άλλα και οι στίχοι δεν είναι ορισμένοι μήκους· μερικοί αποτελούνται από δύο μόνο λέξεις, άλλοι από πολλές δεκάδες. Η κατάταξη των κεφαλαίων δεν γίνεται βάσει λογικής ή χρονολογικής σειράς.

Προηγούνται κατά κανόνα τα εκτενέστερα και έπονται τα συντομότερα. Εξαίρεση αποτελεί το πρώτο κεφάλαιο, «Η Έναρξις»: είναι μία σούρα σύντομη, που έχει μορφή προλόγου. Αυτή επαναλαμβάνεται από τους πιστούς μουσουλμάνους τουλάχιστον δύο φορές σε κάθε προσευχή. Η σημασία της αντιστοιχεί προς τη σπουδαιότητα, την οποία έχει για εμάς η Κυριακή προσευχή. Στον μουσουλμανικό κόσμο οι διάφορες σούρες είναι συνήθως γνωστές με τις ονομασίες τους: Η Έναρξη, Ο Οίκος Εμράν, Η

Τράπεζα, Ιωσήφ, Αβραάμ, Η Μαριάμ, Η Νυκτερινή Οδοιπορία, Οι Έλληνες κλπ., ενώ στη δυτική Επιστήμη αναφέρονται με τον αριθμό της σειράς τους στο παραδεδομένο επίσημο κείμενο.

Οι μικρές σούρες παρουσιάζουν κατά κανόνα ενότητα, οι μεγάλες όμως αποτελούν συμπίλημα διαφόρων μικρότερων προφητειών ποικίλου ύφους, τόνου και περιεχομένου· το υλικό τους είναι ανομοιομορφο και συχνά χωρίς συνοχή. Οι προφητείες δίδονται σε πρώτο πρόσωπο: μιλάει ο Θεός, και ο Μωάμεθ (κατά τη μουσουλμανική άποψη), απλώς μεταφέρει αυτούσιο τον λόγο Του· πρόβλημα αποτελεί η συχνή χρήση του α' Πληθυντικού. Το κείμενο του Κορανίου εμφανίζεται πολλές φορές σκοτεινό, ελλειπτικό, που περιέχει πολλές αντιφάσεις. Οι ισλαμικοί νόμοι (του Κορανίου) διακρίνονται από την αυστηρότητα τους στην εφαρμογή ποινών και κυρώσεων. Σε γενικές γραμμές η τιμωρία των παραβάσεων ακολουθεί τις παραδοσιακές μεθόδους, ορισμένες από αυτές εξαιρετικά αυστηρές. Ανάμεσα στα απεχθέστερα αδικήματα περιλαμβάνεται η μοιχεία, η κλοπή και ο αλκοολισμός. Φυσικά οποιαδήποτε ένδειξη έλλειψης σεβασμού προς τις ισλαμικές παραδόσεις μπορεί να επιφέρει ποινές φυλάκισης, βασανισμού ακόμη και τον θάνατο.

Η ανάγνωση του Κορανίου γίνεται συνήθως με κόπο. Ορισμένες πάντως σελίδες του έχουν τόνο εκρηκτικό, μεστό προφητικής ορμής. Το Αραβικό πρωτότυπο, γεγραμμένο σε ρυθμικό λόγο, σοβαρό, επιβλητικό, διακρίνεται για τον ιδιότυπο δυναμισμό του· αυτός όμως ατονεί κατά τη μετάφραση σε άλλες γλώσσες.

Γενικότερα, οι αρχαιότερες προφητείες, οι οποίες είναι συνήθως και οι συντομότερες, έχουν ρυθμό ποιητικό και πυκνότητα θρησκευτικών εννοιών, ενώ οι μεταγενέστερες είναι σχετικά άτονες, που αποτελούν κράμα Χριστιανικών, Ιουδαϊκών και Αραβικών παραδόσεων και ιδεών. Οι πρώτες έχουν την πηγή τους στην άνοιξη της προφητικής διδασκαλίας του Μωάμεθ, όταν, βρισκόμενος εν Μέκκα, αγωνιζόταν κατά του κατεστημένου. Οι δεύτερες ανήκουν στην εποχή της Μεδίνας, κατά την οποία ο Προφήτης είχε εξελιχθεί σε πολιτικό ηγέτη και ήταν υποχρεωμένος να καθορίζει τον τρόπο ενεργείας, μέσω «ημερησίων διαταγών» και να θεμελιώνει τις πράξεις του μέσω επικλήσεως του θελήματος του Θεού.

Τέλος όλα τα ισλαμικά θρησκευτικά έργα, θεολογικά, νομικά, ασκητικά μπορούν να θεωρηθούν επεξήγηση και ανάπτυξη των θέσεων του Κορανίου. Σε μία θρησκεία λοιπόν, που δεν έχει ιερείς, μυστήρια, ανεπτυγμένη λειτουργική ζωή, εικόνες, η οποία αποφεύγει να αποδώσει οποιαδήποτε μορφή στον Θεό, το Κοράνι τελικά παραμένει

το μόνο αισθητό σημείο της παρουσίας Του μεταξύ των ανθρώπων. Αποτελεί κατά κάποιον τρόπο είδος σαρκώσεως του Θείου Λόγου.

8. Εισαγωγή στο Κοράνι.

Αρχικά, στο Ισλάμ η ανθρωπολογία (η περί ανθρώπου διδασκαλία) δεν αποτελεί θέμα βασικό της θεολογίας. Θεολογία είναι ο λόγος του Θεού. Ανθρωπολογία είναι η διδασκαλία για τον άνθρωπο. Στην ισλαμική θεολογία δεν γίνεται λόγος για την γεφύρωση του Θεού με τον άνθρωπο.

Τι είναι λοιπόν ο άνθρωπος;

Πρόκειται για ένα από τα δημιουργήματα του Θεού που τοποθετήθηκε στη γη για να δοκιμασθεί. Ταυτόχρονα όμως με την δημιουργία του, βρέθηκε στην θέση να διαλέξει ανάμεσα στο καλό και στο κακό (δεν υπάρχει η έννοια του προπατορικού αμαρτήματος). Ο άνθρωπος είναι πλασμένος όπως όλα τα όντα πάνω στην γη, καλός ή κακός. Παρόλο όμως που είναι δημιούργημα του Θεού (σύμφωνα με το κοράνι) φέρει κάποιες ατέλειες:

Είναι από την φύση του αδύναμος, είναι ασταθής, η εμπιστοσύνη που δείχνει προς τον Θεό αλλάζει ανάλογα με τις περιστάσεις, είναι ευέξαπτος ή φειδωλός (ανάλογα με την περίσταση), είναι ανυπόμονος, είναι ανόητος και άδικος πολλές φορές.

Δύσκολα αποδέχεται την πίστη. Γενικά ο άνθρωπος στο Κοράνι τείνει προς το κακό από την φύση του.

9. Αναφορά του Κορανίου σε γυναίκες και παιδιά.

Παρακάτω παραθέτω κάποια σημεία του Κορανίου όπου γίνεται αναφορά στις γυναίκες και στα παιδιά.

2, 45, 221

221. Και μην παντρεύετε άπιστες γυναίκες (ειδωλολάτρισσες) μέχρις ότου πιστέψουν. Μια σκλάβα που πιστεύει, είναι καλύτερη από μια άπιστη, ακόμα κι αν σας γοητέψει. Ούτε να παντρεύετε τις κόρες σας με άπιστους, μέχρις ότου πιστέψουν. Ένας σκλάβος που πιστεύει είναι καλύτερος από έναν άπιστο, ακόμα κι αν σας γοητέψει. Γιατί οι άπιστοι σας καλούν στη Φωτιά, ενώ ο ΑΛΛΑΧ σας γνέφει με τις διαταγές Του προς τον Παράδεισο και στη συγγνώμη, κι εξηγεί καθαρά τα Σημεία Του στους ανθρώπους, ώστε να μνημονεύουν τη Δόξα Του.

وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَآئِمَةٌ
مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ
وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَسِبَدٌ
مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَسْرَبْتُمْ
يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللّٰهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ
وَالْمَعْفُوفِ بِإِذْنِهِ وَيَسِّرُ الْيُسْرَىٰ لِلنَّاسِ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

2. 46. 222-223

222. Σε ρωτάνε για την περίοδο των γυναικών. Απάντησε: Είναι βλαβερή μόλυνση. Γι' αυτό μην κάνετε συζυγικές σχέσεις με τις γυναίκες που έχουν την περίοδό τους και μην συνουσιαστείτε μ' αυτές μέχρις ότου γίνουν καθαρές. Όταν όμως εξαγνιστούν, μπορείτε να τις πλησιάσετε όπου σας διέταξε ο ΑΛΛΑΧ. Γιατί ο ΑΛΛΑΧ αγαπά εκείνους που μετανοούν, καθώς αγαπά τους καθαρούς κι αγνούς.

وَسْأَلُكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هِيَ آذَى
فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ
حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
أَمَرَكُمُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَّابِينَ
وَيُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

223. Οι γυναίκες σας είναι για σας, όπως η καλλιεργήσιμη γη. Καλλιεργήστε την όποτε κι όπως θέλετε. Όμως προηγούμενα κάνετε μια καλή πράξη για την ψυχή σας και να σεβαστείτε τον ΑΛΛΑΧ, και μάθετε ότι πρόκειται να Τον συναντήσετε (στη μέλλουσα Ζωή). Κι ανάγγειλε (ω Μουχάμμεντ) στους Πιστούς τα καλά νέα.

يَسَاءَ وَكَمْ حَرَّمَ لَكُمْ فَأْتُوا حُرْمًا أَنَّىٰ شِئْتُمْ
وَعَلِمُوا لَا تَنْفِكُوا وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
أَنكُمْ مَّلَاقُوهُ وَيَسِّرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾

228. Οι χωρισμένες γυναίκες πρέπει να περιμένουν να περάσουν τρεις μηνιαίοι περίοδοι της μηνιαίας αδιαθεσίας τους. Κι αν πιστεύουν στον ΑΛΛΑΧ και την Έσχατη Μέρα δεν τους επιτρέπεται να φυλάξουν μυστικό, ό,τι ο ΑΛΛΑΧ δημιούργησε στη μήτρα τους. Κι οι άνδρες τους, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, είναι προτιμότερο, αν θέλουν τη διόρθωση της συζυγικής ζωής, να τις ξαναφέρουν πίσω. Κι οι γυναίκες, σύμφωνα μ' ό,τι είναι δίκαιο, θα έχουν τα ίδια δικαιώματα όπως κι υποχρεώσεις, οι άνδρες δε, υπερέχουν ένα βαθμό πιο πολύ. Κι ο ΑΛΛΑΧ είναι Πανίσχυρος, Σοφός.

229. Διαζύγιο επιτρέπεται μόνο δύο φορές. Μετά απ' αυτό κι οι δύο θα πρέπει είτε να μείνουν μαζί, με καλή πρόθεση, είτε να χωρίσουν ευγενικά. Δεν είναι νόμιμο για σας να παίρνετε πίσω απ' τις γυναίκες σας ποτέ οτιδήποτε τους δώσατε τα δώρα που χαρίσατε, εκτός αν και τα δύο μέρη φοβούνται, ότι δεν θα μπορέσουν να κρατήσουν τα προσήματα όπως αυτά καθορίστηκαν απ' τον ΑΛΛΑΧ. Αν λοιπόν φοβηθείτε μήπως παραβείτε τα όρια που έταξε ο ΑΛΛΑΧ, τότε και για τους δύο, δεν υπάρχει καμιά ενοχή αν δώσει σ' αυτήν κάτι για τη λευτεριά της. Αυτοί είναι οι περιορισμοί που διατάχτηκαν απ' τον ΑΛΛΑΧ και μην τους παραβείτε. Όποιος παραβεί τα όρια του ΑΛΛΑΧ, τότε θα αδικήσει (τόσο τον εαυτό του όσο και τους άλλους).

230. Κι αν ο άνδρας χωρίσει οριστικά (για τρίτη φορά) τη γυναίκα του δεν μπορεί, μετά απ' αυτό, να την ξαναπαντρευτεί, παρά μόνο αν αυτή έχει παντρευτεί άλλον άνδρα, κι αυτός τη χωρίσει επιτρέπεται γι' αυτούς να ξαναπαντρευτούν υπό τον όρο να αισθάνονται ότι μπορούν να τηρούν τους ορισμούς του ΑΛΛΑΧ. Κι αυτά είναι τα όρια του ΑΛΛΑΧ που τους ξεκαθάρισε σ' εκείνους που έχουν κατανόηση.

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتَسِبْنَ مَا عَلَّقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ
إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتَوَلَّوْنَ أَحْسَنَ
رِيضَةٍ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَمَنْ يَسْتَلِ
الَّذِي عَلَيْهِنَّ وَالْمَعْرُوفُ وَاللرِّجَالُ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَإِن سَاءَ مَا عَرَبُوا فِي تَوْبِهِ
يَحْسَبْنَ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا
عَاتَبْتُمُوهُنَّ مِنِّي إِلاَّ أَنْ يَخَافَا إِلاَّ يَتِيمَا خُذُوا
اللَّهُ فِيكُمْ حَقِيمٌ ۚ إِنَّمَا حُدُّوا اللَّهُ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِمَا إِنِ افْتَدَتْ بِدِينِكُمْ حُدُودَ اللَّهِ فَلَا تَمَسُّوهُمَا
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٩﴾

فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لهنَّ أَنْ يَكْتَسِبْنَ مَا عَلَّقَ اللَّهُ فِي
أَرْحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤْمِنُنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتَوَلَّوْنَ
أَحْسَنَ رِيضَةٍ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَمَنْ يَسْتَلِ
الَّذِي عَلَيْهِنَّ وَالْمَعْرُوفُ وَاللرِّجَالُ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣٠﴾

231. Όταν χωρίζετε τις γυναίκες (στις δύο φορές) και πριν εκπληρωθεί το ορισμένο χρονικό διάστημα, είτε ξαναφέρετέ τις πίσω, με καλοσύνη ή αφήστε τις ελεύθερες, με καλοσύνη. Αλλ' όμως μη τις ξαναφέρετε πίσω για να τις βλάψετε ή να αδικείτε. Όποιος λοιπόν κάνει τούτο, έχει αδικήσει τον εαυτό του. Μη γελοιοποιείτε τα εδάφια του Βιβλίου του ΑΛΛΑΧ, (με τις πράξεις σας). Να θυμάστε τις ευεργεσίες Του και το γεγονός ότι έστειλε κάτω σε σας το Βιβλίο και τη Σοφία, για να σας διδάξει μ' αυτά. Να σέβεστε τον ΑΛΛΑΧ και να γνωρίζετε ότι ο ΑΛΛΑΧ είναι Παντογνώστης.

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْيُنْفِقْنَ آجُلَهُنَّ فَانصَبْنَ لَهُنَّ
 بِمَهْرِهِنَّ الَّذِي مَهَّرْتُمُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَجْرِمُوهُنَّ
 بِضُرِّهِنَّ لِتُعْلَمُوا وَمَنْ يَقْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ
 وَلَا تَنْجِدُوا مَا بَيْنَ اللَّهِ وَهُرُوقًا وَذُكْرًا وَنَسْتِ
 اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
 وَالْحِكْمَةِ لِيُعْظِمَ بِرَبِّكُمْ وَيَتَّقُوا اللَّهَ
 وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

232. Όταν χωρίζετε τις γυναίκες και τελειώνει το ορισμένο χρονικό διάστημα, μη τις εμποδίζετε να παντρευτούν τους (προηγούμενους) άνδρες τους, αν κι οι δύο το παραδεχτούν, με καλοσύνη. Αυτή η οδηγία είναι για όλους σας, που πιστεύετε στον ΑΛΛΑΧ και την Έσχατη Μέρα. Αυτή είναι για σας η πιο ορθή κι ενάρετη πορεία, γιατί ο ΑΛΛΑΧ γνωρίζει, ενώ σεις δεν γνωρίζετε.

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْيُنْفِقْنَ آجُلَهُنَّ فَلَا تَعْصَلُوهُنَّ
 أَنْ يَنْكِحْنَ آرْوَاهُنَّ إِذَا رَضُوا بِكُمْ بِالْمَعْرُوفِ
 ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ ذَلِكَ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
 لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾

233. Και οι μητέρες θηλάζουν τα παιδιά τους για δύο ολόκληρα χρόνια αν κανείς ήθελε να εκπληρωθεί το διάστημα του θηλασμού. Αλλά ο πατέρας πρέπει ν' αναλάβει τα έξοδα της τροφής και του ρουχισμού τους με ίσους όρους. Κανείς δεν φορτώνεται μεγαλύτερο βάρος απ' όσο μπορεί να βασιτάξει. Καμία μητέρα να μη συμπεριφερθεί άδικα για λογαριασμό του παιδιού της. Ούτε ο πατέρας για το παιδί του. Και για τον κληρονόμο το ίδιο ισχύει. Αν κι οι δύο αποφασίσουν ν' αποκόψουν το θηλασμό, με κοινή συγκατάθεση, κι απ' ευθείας συνεννόηση, τότε δεν υπάρχει ενοχή γρ' αυτούς. Αν αποφασίσετε να θηλάσετε τα παιδιά σας με τροφό, δεν θα κατηγορηθείτε, εφ' όσον πληρώσετε στη τροφό ό,τι σας πρόσφερε με καλοσύνη. Αλλά να σέβεστε τον ΑΛΛΑΧ και μάθετε, ότι ο ΑΛΛΑΧ βλέπει καλά ό,τι κάνετε.

﴿ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ سَوَاءً كَانُوا
 لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْعِمَ الرِّضَاعَةُ وَعَلَى الْوَالِدِ
 الرِّضَاعُ وَكُنْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا
 إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارُّ وَالِدَةٌ بَوْلِدًا
 وَلَا أُمٌّ بَوْلِدًا وَلَا يُؤْلَدُ لَهُ بَوْلِدٌ
 وَعَلَى الْوَارِثِ وَشَلْ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَ
 الْوَالِدُ أَنْ يَنْفِقَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَادَ
 أَنْ يَنْفِقَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَنْفِقَ
 عَلَيْهِمَا فَإِنَّ الْوَالِدَ وَالْوَالِدَاتُ
 سَوَاءٌ مَا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ
 يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾

234. Αν κανείς από σας πεθάνει κι αφήνει χήρα πίσω του, θα πρέπει (-η γυναίκα-) να περιμένει να περάσουν τέσσερις μήνες και δέκα μέρες για να διαθέσει τον εαυτό της. Όταν εκπληρωθεί αυτό το χρονικό διάστημα, τότε δεν έχετε καμία ενοχή, αν διαθέσουν τον εαυτό τους κατά τρόπο σωστό και λογικό. Κι ο ΑΛΛΑΧ είναι γνώστης των όσων κάνετε.

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَرْتَمِنَ
بِأَنْفُسِهِمْ أَرْبَعَةٌ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغَ
أَجَلُهُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا قَعَلْتُمْ فِي
أَنْفُسِكُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

235. Δεν έχετε καμιά ενοχή, αν υποδηλώνετε στις γυναίκες αρραβώνα ή τον κρατήσετε στις καρδιές σας. Ο ΑΛΛΑΧ ξέρει ότι τις αγαπάτε μ' όλη

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمُوهُنَّ
بِالنِّسَاءِ أَوْ كَتَبْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلَيْهِمُ
الَّذِينَ سَتَدْرُؤُهُنَّ وَلَكِنَّ لَأَنْوَاعَهُنَّ

σας την καρδιά, όμως μη κάμετε μυστική συμφωνία μ' αυτές παρά με τίμιους όρους, και μη πραγματοποιείτε το δεσμό του γάμου, μέχρις του εκπληρωθεί το καθιερωμένο χρονικό διάστημα. Και μάθετε ότι ο ΑΛΛΑΧ γνωρίζει, ό,τι υπάρχει στις καρδιές σας, και προσέξτε Τον. Και μάθετε, ότι ο ΑΛΛΑΧ είναι πολύ Επαικτής (και) Αμνηστικός.

بِئْرًا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَقْرُوفًا وَلَا تَقْرَبُوا
عُقْدَةَ الزَّكَاجِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ
فَاعْتَدُوا لَهُمْ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ ذَلِيلٌ ﴿٢٣٥﴾

236. Καμιά ενοχή δεν θα σας καταλογιστεί, αν χωρίσετε τις γυναίκες προτού έλθετε σε επαφή μαζί τους, ή πριν καθοριστεί η προίκα τους. Χαρίστε τους όμως μια κατάλληλη αποζημίωση ο πλούσιος σύμφωνα με τους πόρους του, κι ο φτωχός με τους δικούς του, μια κατάλληλη ανταμοιβή οφείλεται από εκείνους που επιθυμούν να κάμουν το σωστό.

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ
أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَىٰ الْوَسْعِ
قَدْرُهُمْ وَعَلَىٰ الْمُفْرَقِ قَدْرٌ مِّمَّا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا
عَلَىٰ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٦﴾

237. Κι αν τις χωρίσετε, προτού έλθετε σ' επαφή μαζί τους, αλλά έπειτα απ' το καθορισμό μιας προίκας γι' αυτές, τότε η μισή προίκα θ' ανήκει σ' αυτές εκτός αν δεν την δεχτούν, ή εκτός αν (η μισή του άνδρα) χαριστεί απ' αυτόν που την πάντρεψε (ή αν ο σύζυγος χαρίσει τη μισή του). Η παραχώρηση είναι σχεδόν το πιο σωστό. Και μην ξεχνάτε να είσαστε γενναιόδωροι στις μεταξύ σας σχέσεις. Γιατί ο ΑΛΛΑΧ βλέπει καλά ό,τι κάνετε.

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فِيمَا قَضَيْتُمْ إِلَّا
أَنْ يَعْفُوا أَوْ يَتَّعِدُوا الْعَتَىٰ بِعُقْدَةِ
الزَّكَاجِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ
وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

2. 51. 240-241

240. Κι εκείνοι από σας που πεθαίνοντας αφήνουν χήρες, θα πρέπει να δωρίσουν ο' αυτές με διαθήκη τα μέσα συντήρησης και κατοικίας τους για ένα χρόνο. Αλλ' αν φύγουν αυτές απ' το σπίτι, τότε δεν έχετε καμιά ενοχή για ό,τι κάμνουν με τον εαυτό τους, αρκεί να είναι λογικό. Κι ο ΑΛΛΑΧ είναι Πανίσχυρος, Σοφός.

241. Για τις χωρισμένες γυναίκες (πρέπει να παρέχεται) διατροφή πάνω σε μια λογική βάση. Αυτό αποτελεί καθήκον για όσους είναι δίκαιοι.

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا
وَرِثِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ
إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي
مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

وَالْمُطَلَّقاتِ مَتَعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُسَوِّينَ ﴿٢٤١﴾

4, 103. 2-4

2. Και να διατηρείτε την περιουσία των ορφανών. Και να μην αντικατασταίνετε τα άχρηστα (δικά σας) πράγματα, με τα δικά τους καλά, και να μην καταβροχθίζετε τις περιουσίες τους - ανακατεύοντάς τες με τις δικές σας περιουσίες. Γιατί αυτό είναι μεγάλη αμαρτία.

3. Κι αν φοβάστε ν' αδικήσετε τις ορφανές (σε περίπτωση γάμου) τα ορφανά, τότε να παντρευέστε άλλες δύο ή τρεις ή τέσσερις γυναίκες της εκλογής σας. Κι αν όμως φοβάστε ακόμη μήπως τις αδικήσετε τότε, να παντρευέστε μόνο μία, ή όποιες έχετε αιχμάλωτες κι αυτό για να σας προφυλάξει απ' το να φερθείτε άδιστα.

4. Και να δίνετε στις γυναίκες - που παντρευέστε - τη νόμιμη προίκα τους για χάρισμά τους. Αν όμως, θεληματικά σας επιστρέψουν μέρος της, τότε πάρτε το, κι απολαύστε το με ενάρετη ευδιαθεσία.

وَأَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْأَيْدِي
وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُرًّا
كَبِيرًا ﴿٢﴾

وَأَنْ يُخَفِّفُوا أَلَّا تُفْسِدُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَآتِكُمْ بِأَمْوَالِهِمْ
لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّا مَنَعْتُمْ وَرَبِّعُوا فَإِنْ خَفِيفْتُمْ
أَلَّا تُدِيلُوا فَرُوحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْدِيكُمْ ذَلِكَ أَذَىٰ
الَّذِينَ تَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

وَأَمْوَالِ النِّسَاءِ مِمَّا مَنَعْتُمْ لَكُمْ مِنْهُنَّ فَإِنْ طَلَّقْتُمْ
نِسَاءً مِنْهُنَّ فَآتِيَهُنَّ مِمَّا مَنَعْتُمْ مِنْهُنَّ نِكَاحًا
عَادِلًا ﴿٤﴾

4, 104. 10-12

10. Όσοι καταβροχθίζουν άδιστα την περιουσία των ορφανών, θάζουν στα σπλάχνα τους φωτιά και θ' ανάψουν απ' τις φλόγες της φωτιάς.

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ غُلًّا
سَعِيرًا ﴿١٠﴾

11. Ο ΑΛΛΑΧ σας διατάζει όσον αφορά (τη μοιρασιά της κληρονομιάς) στα παιδιά σας. Για το αρσενικό ένα μερίδιο ίσο με το μερίδιο δύο θηλυκών. Και αν τα κορίτσια είναι πάνω από δύο, θα μοιράσουν τα δύο τρίτα της κληρονομιάς που άφησε. Αν όμως είναι μια κληρονόμος θα πάρει το μισό μερίδιο. Και για τους γονείς για καθένα από τους δύο, το ένα έκτο από ό,τι άφησε, αν έχει αφήσει το παιδί. Αν όμως δεν έχει το παιδί και τον κληρονομούν οι γονείς του τότε η μητέρα του θα πάρει ένα τρίτο. Αν έχει αδέρφια τότε το μερίδιο της μητέρας θα είναι το ένα έκτο. Η μοιρασιά σ' όλες τις περιπτώσεις λογαριάζεται αφού πληρωθεί οιαδήποτε διαθήκη η οιοδήποτε χρέος. Σεις δε ξέρετε ποιοι απ' τους γονείς σας ή τα παιδιά σας σας ωφελεί περισσότερο. Αυτά είναι νόμιμα μερίδια που καθορίστηκαν απ' τον ΑΛΛΑΧ! Γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι Παντογνώστης, Πάνσοφος.

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِي كَرِهَ خَلِيلٌ
الأنثى من ذكركم ذكراً وللمرأة من ذكركم
نصف ما تركت وإن كانت وحيدة فلها النصف
ولا يورثون لغيرهم ولا يورثون من غيرهم
إن كان لهما ولد فإن لم يكن لهما ولد وورثه
أبواهما فلأبوهما الثلث فإن كان له إخوة فلأخوه
النصف من بعد وصية يوصي بها أو دين
مات أبواكم وأبناؤكم لا تتركون إياهم أفزرت
لكم نفوسكم فاستمعوا له فإنه إن كان
عليها حكم

12. Και έχετε το μισό μερίδιο απ' την κληρονομιά των γυναικών σας, αν πεθάνουν χωρίς να έχουν παιδιά. Αν αφήσουν παιδιά, τότε παίρνετε το τέταρτο απ' ό,τι άφησαν για κληρονομιά, αφού πρώτα πληρωθούν τα με διαθήκη κληροδοτήματα και τα χρέη. Κι απ' ό,τι σεις αφήνετε εκείνες δικαιούνται το τέταρτο, αν δεν έχετε αφήσει παιδί. Στην περίπτωση που υπάρχει παιδί, τότε δικαιούνται το ένα όγδοο, απ' ό,τι αφήσατε αφού πρώτα πληρωθούν τα με

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أزواجكم
إن لم يكن لهن ولد ولذا فإن كان
نصفكم أو ربع ما تركت من بعد
وصية يوصي بها أو دين ولهن
الربع ما تركت إن لم يكن لكم ولد
فإن كان لكم ولد فلهن الثلث
بما تركت من بعد وصية يوصي
بها أو دين وإن كانت زوجة يورث

διαθήκη κληροδοτήματα και τα χρέη. Αν ο άνδρας ή η γυναίκα, είναι άκληρος από γονείς και παιδιά ενώ, έχει αδελφή ή αδελφό, (από τη μητέρα) τότε ο καθένας απ' αυτούς θα έχει το ένα έκτο. Αν όμως είναι περισσότερα αδέρφια (από ένα) τότε, θα μοιραστούν το ένα τρίτο μετά την εξόφληση κάθε διαθήκης ή κάθε δανείου ώστε να μην δημιουργηθεί, ζημιά σε κανένα. Έτσι δόθηκε η εντολή απ' τον ΑΛΛΑΧ. Γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι Παντογνώστης, Μακρόθυμος.

كذلك أو امرأة وله أخ أو أخت فلكل
واجب منهما النصف فإن كانوا أكثر
من ذلك فهم شركاء في الثلث من بعد
وصية يوصي بها أو دين غير مضار
وصية من الله والله عليم حكيم

4. 106. 15

15. Και όσες από τις γυναίκες σας είναι ένοχες μοιχείας τότε καλέστε τέσσερις μάρτυρες από σας. Αν αυτοί μαρτυρήσουν, τότε περιορίστε τες στα σπίτια, ώσπου ο θάνατος να τις διεκδικήσει, εκτός αν ο ΑΛΛΑΧ διατάξει γι' αυτές κάποιο άλλο μέσο σωτηρίας.

وَالَّذِي يَأْتِيكَ الْفُجْأَةُ مِنْ نِسَائِكَ
فَأَسْتَشْهِدُوا عَلَيْكَ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى
يَتَوَفَّيَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٥﴾

4. 111. 34

34. Οι άνδρες, είναι οι προστάτες κι οι κύριοι των γυναικών, γιατί ο ΑΛΛΑΧ έχει χαρίσει ανώτερο βαθμό στους άνδρες απ' τις γυναίκες, κι επειδή ξεοδεύουν απ' τις περιουσίες τους. Γι' αυτό οι ενάρετες γυναίκες πρέπει να είναι με ευσέβεια πειθαρχικές, κι όταν ο άνδρας τους αποουιάζει πρέπει να προστατεύουν ό,τι τους ανέθεσε ο ΑΛΛΑΧ να φυλάγουν. Όσο για τις γυναίκες εκείνες, που φοβάστε για την παρακοή τους συμβουλευέστε τες πρώτα, έπειτα αρνηθείτε να μοιραστείτε μαζί τους το κρεβάτι τους και τέλος να τις δείρετε ελαφριά. Αν όμως επιστρέψουν, στην υπακοή, μην χρησιμοποιήστε εναντίον τους μέσα ενοχλητικά, γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι Πανύψηλος, Μεγάλος, πάνω απ' όλους σας.

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ
بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْعَمُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ
فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ
بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّي تَمَّالُونَ تَتَّوَفَّرُونَ
فِي الْمَضَاجِعِ وَهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
وَإِنْ رُؤِيَ مِنْكُمْ فَلَاحِقَ عَلَيْهِنَّ
سَبِيلٌ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَرِيمًا ﴿٣٤﴾

4. 131.128-129

128. Κι αν μια σύζυγος φοβάται την κακομεταχείριση ή την εγκατάλειψη του άνδρα της δεν σφάλουν τότε αν συμβιβασθούν μεταξύ τους φιλικά. Ο συμβιβασμός είν' η καλύτερη πράξη (στα ανδρόγυνα). Η φιλαργυρία είναι έμφυτη στις ψυχές των ανθρώπων. Αν κάνετε το καλό και τα καθήκοντά σας προς τον ΑΛΛΑΧ (θα ανταμειφθείτε) γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι απόλυτα καλά πληροφορημένος για οτιδήποτε κάνετε,

وَإِنْ أَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا
وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ
وَإِنْ تُحِبُّوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

129. ακόμα κι αν τούτο είν' η πιο βαθιά σας επιθυμία, ποτέ δεν θα μπορέσετε να είστε δίκαιοι (στα αισθήματα), ανάμεσα στις γυναίκες σας! Μην απομακρύνετε από μιά γυναίκα ολωσδιόλου αφήνοντας την παραμελημένη (ούτε παντρεμένη ούτε χωρισμένη). Αν συμπεριφερθείτε δίκαια και ευσεβώς ο ΑΛΛΑΧ είναι Πολυεπειικής, Πολυεύπλαχνος.

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ
وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا عَلَى الْاِمْتِثَالِ
فَتَذَرُوهُنَّ اَمْعَمَةً وَّوَرِيْنَ تَصْلِحُوا وَتَتَّقُوا
فَاِنَّكَ اللهُ كَانَ عَفُوًّا رَحِيْمًا ﴿١٢٩﴾

4. 140. 176

176. Σε συμβουλεύονται (για νόμιμη απόφαση). Περ: Ο ΑΛΛΑΧ λέει για το Κελάλε (δηλαδή όταν η μία ή ο ένας πεθαίνει και δεν έχει ούτε υιό ούτε πατέρα για κληρονομιά). Αν είναι ένας άνδρας που πέθανε, άτεκνος κι έχει αδελφή, (αδελφή από τον πατέρα του) θα πάρει τη μισή κληρονομιά. Αν είναι η γυναίκα που πέθανε άτεκνη, τότε ο αδελφός της

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ
اِذَا مَرُؤَةٌ اَمْرًا وَاَهْلًا لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَاُخْتُ فَلَهَا
نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا
وَلَدٌ فَاِنْ كَانَتَا اُنْتَتَبَيْنِ فَلَهُمَا الشُّرْطَانِ مَا تَرَكَ
وَاِنْ كَانُوا اِخْوَةً رَجَا لَا وِيسَاءَ فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ
حَقِّهَا لِاُنثَى بَيْنَ اَنْ يَكْتُبَ اَنْ تَصْلُوْا
وَ اللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٧٦﴾

παιρνει την κληρονομιά. Αν είναι δύο αδελφές, τότε θα πάρουν τα δύο τρίτα της κληρονομιάς. Κι αν υπάρχουν αδελφοί κι αδελφές, τότε το μερίδιο του άνδρα είναι ίδιο με το μερίδιο δύο γυναικών. (Μ' αυτό τον τρόπο) ο ΑΛΛΑΧ σας εξηγεί με σαφήνεια το νόμο Του, για να μη λαθέψετε, γιατί η Γνώση του ΑΛΛΑΧ είναι απέραντη.

24. 514. 2-10

2. Την μοιχαλίδα και τον μοιχό να μαστιγώσετε κάθε έναν από τους δύο με εκατό ραβδισμούς. Να μη σας πάρει ο οίκτος - στην περίπτωση τους - από ό,τι

اَلرَّابِعَةَ وَالرَّابِعَةَ فَاجْلِدُوهُمَا بِاَلْعِصَا مِائَةً جَلْدًا
وَلَا تَأْخُذْ بِهَمَارِفَةٍ فِي دِيْنِ اللهِ اِنْ كُنْتُمْ تَرْضَوْنَ بِاللّٰهِ

6. Κι εκείνοι που κατηγορούν τους συζύγους τους (για μοιχεία) και δεν έχουν μάρτυρες, παρά μόνο τον εαυτό τους, η μαρτυρία καθ' ενός εκ των δύο (αυτών συζύγων) (μπορεί να γίνει δεκτή) αν πάρει τον ΑΛΛΑΧ ως Μάρτυρα τέσσερις φορές στην κατηγορία του (με όρκο) στον ΑΛΛΑΧ ότι λέει την αλήθεια.

وَالَّذِيْنَ يَرْتَدُّ اَنْفُسَهُمْ وَاَنْفُسَهُمْ اَلَا اَنْفُسُهُمْ
فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِ اِنَّهُ
لِيْنَ الصّٰدِقِ ﴿٦﴾

7. Κι στο πέμπτο (όρκο) να επικαλείται την κατάρα του ΑΛΛΑΧ πάνω του, αν είναι από όσους ψεύδονται.

وَالْحَنِيذَةُ أَنْ تَمَسَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ كَانَ
مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٥﴾

8. Και σώζεται (η σύζυγος) απ' την τιμωρία, αν αυτή πάρει τον ΑΛΛΑΧ ως Μάρτυρα τέσσερις φορές (με όρκο) στο ΑΛΛΑΧ ότι (ο άνδρας) της είναι απ' αυτούς που ψεύδονται.

وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشهدَ أَرْبَعَ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ
إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٥﴾

9. Κι στο πέμπτο (όρκο) να επικαλείται την οργή του ΑΛΛΑΧ (να πέσει) πάνω της, αν (ο κατηγορός της) είναι απ' αυτούς που λένε την αλήθεια.

وَالْحَنِيذَةُ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥﴾

10. Κι αν δεν ήταν η υπέρμετρη χάρη του ΑΛΛΑΧ πάνω σας κι η ευσπλαχνία Του, κι ότι ο ΑΛΛΑΧ συγχωρεί και είναι σοφός, (θα είχατε ήδη πραγματικά καταστραφεί).

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ
قَوَّامٌ حَكِيمٌ ﴿٥﴾

24. 520. 31

31. Και να πεις στις (γυναίκες), που πιστεύουν να κατεβάσουν τα βλέμματά τους (από τις αμαρτίες) και να προφυλάσσουν την αγνότητά τους και να μην εκθέτουν τα στολίδια τους (τις ομορφιές τους), εκτός απ' αυτά (που συνήθως) φαίνονται εξωτερικά. Και να σύρουν το πέπλο πάνω από τα στήθη τους, και να μην εκθέτουν τα κοσμήματά τους (ομορφιές τους), εκτός στον άνδρα τους, ή στον πατέρα τους, ή στον πατέρα του ανδρός τους, ή στα παιδιά τους, ή στα παιδιά του ανδρός τους, ή στ' αδέρφια τους, ή στα παιδιά των αδελφών τους ή στα παιδιά των αδελφάδων τους, ή στις εμπιστευόμενες γυναίκες τους, ή στις σκλάβες τους που, το δεξί τους χέρι εξουσιάζει ή στους άρρενες υπηρέτες - που είναι ελεύθεροι από φυσικές ανάγκες (είναι ανίκανοι χωρίς σεξουαλικές επιθυμίες) - ή στα μικρά παιδιά που δεν διακρίνουν σεξουαλική ηδονή. (Κι όταν περπατούν) να μη κτυπούν με τα πόδια τους για να σύρουν την προσοχή στα κρυμμένα κοσμήματά τους. Ω! Εσείς οι Πιστοί! Μετανοήστε κι επιστρέψτε όλοι σας στον ΑΛΛΑΧ για να επιτύχετε.

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَتَّخِذْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ
بِهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ عَلَى الْجُجُوبِ وَلَا يَبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ
أَوْ آبَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ
أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرَ إِلَى
الْأَرْجُلِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْوَالِدِ الَّذِي يُرِيظُهُنَّ
عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ
مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَمَّا كَرِهْتُمُوهَا ﴿٥﴾

49. Ω! Εσείς που πιστεύετε! Όταν νυμφεύσετε πιστές (γυναίκες) κι έπειτα τις χωρίζετε προτού έλθετε σ' επαφή μαζί τους, τότε δεν είναι ανάγκη να λογαριάσετε την περίοδο του Ίντε(των τριών μηνών, που στη γυναίκα δεν επιτρέπεται να ξαναπαντρευτεί). Τούτο από σεβασμό σ' αυτές. Δώστε σ' αυτές ό,τι είναι ορισμένο σαν αποζημίωση (από το νόμο) κι ελευθερώστε τες με όμορφη συμπεριφορά, χωρίς καμία δλάβη.

50. Ω! Εσύ ο Προφήτης! Έχουμε

επιτρέψει για σένα τις συζύγους σου, στις οποίες έδωσες την αμοιβή (τη προίκα τους), κι εκείνες που εξουσίασε το δεξί σου χέρι (τις αγόρασες) τις αιχμάλωτες (του πολέμου) που ο ΑΛΛΑΧ σου έχει εκχωρήσει - και τις θυγατέρες των θείων σου (αδελφών του πατέρα) και τις θυγατέρες των θείων σου (αδελφών της μητέρας), που μετανάστευσαν μαζί σου (από τη Μέκκα), και κάθε πιστή γυναίκα που αφιέρωσε την ψυχή της στον Προφήτη, αν θελήσει ο Προφήτης - βέβαια - να την συζευχθεί - . Προνόμιο - ειδικά - για σένα, κι όχι για τους (άλλους) πιστούς. Γνωρίζουμε ό,τι έχουμε ορίσει γι' αυτούς (αναφορικά με) τις συζύγους τους, και (τις αιχμάλωτες) που το δεξί τους χέρι εξουσιάζει. Ώστε να μην υπάρξει εμπόδιο (ενοχή) για σένα. Κι ο ΑΛΛΑΧ είναι Πολυεύσπλαγος, Πανοικτίρμονας.

51. Μπορείς να αναβάλεις (αρνούμενος την επαφή) μ' οποιαδήποτε απ' αυτές, που θα το ήθελες (να χωρίσεις) ή μπορείς να δεχθείς οποιαδήποτε θέλεις. Κι αν προσκαλέσεις (επιθυμώντας) μια απ' αυτές που είχες (πριν) απορρίψει, δεν υπάρχει για σένα καμιά ενοχή. Αυτό είναι καλύτερα για να ησυχάσουν και να μην λυπηθούν. - ώστε όλες τους - να είναι ικανοποιημένες για ό,τι τους δίνεις. Κι ο ΑΛΛΑΧ γνωρίζει (όλα) όσα βρίσκονται στις καρδιές σας. Και ο ΑΛΛΑΧ είναι Παντογνώστης, Μακρόθυμος.

52. Δεν σου επιτρέπεται (να νυμφευθείς άλλες) γυναίκες μετά απ' αυτές (που έχεις). Κι ούτε να τις ανταλλάξεις με άλλες συζύγους, ακόμα κι αν η ομορφιά τους

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا جَعَلْنَا الْمُؤْمِنَاتِ
تَرَظًا لِقُدُومِن قَبْلِ أَنْ تَسُوهُنَّ قَالِكُمْ
عَلَيْهِنَّ مِنْ بَنَاتِنَا وَمَنْ بَنَاتِنَا فَتَعْرِفُوهُنَّ وَسِرَّوهُنَّ
سَرَّاهُنَّ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ

أَجْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنَّا فَآفَاءَ اللَّهِ
عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عِمْرَانَ وَبَنَاتِ عَمَلِيَةَ
وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَنزَلَةَ الَّتِي هَاجَرَتْ
مَعَكَ وَامْرَأَةَ الْمُؤْمِنَةِ إِذْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ
إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ
مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

تُرْجَى مِنْ نَفْسِهِ وَمَنْ يُوَفِّي إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِهِ
وَمَنْ انْفَعَتْ مِنْ عَزَائِكَ فَلا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ
أَذَى أَنْ تَقْرَأَ عَيْتَهُمْ وَلَا يَحْزَنَ وَبِرَضَائِكَ
يَمَانًا إِلَيْتَهُنَّ كَالَّذِينَ وَاللَّهُ بِسَلْمٍ مَا فِي قُلُوبِكُمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِنْسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ
مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَضْحَكُنَّ حَسْبُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ

ο' έχει εντυπωσιάσει, εκτός από τις αιχμάλωτες που το χέρι σου εξουσιάζει. Ο ΑΛΛΑΧ είναι Ελεγκτής των πάντων.

بِسْمِكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَاقِبًا

33. 640. 59

59. Ω! Εσύ ο Προφήτης! Να πεις στις συζύγους σου, στις θυγατέρες σου και στις γυναίκες των πιστών, ότι πρέπει να ρίχνουν πάνω τους (όταν κυκλοφορούν) τα (εξωτερικά τους ρούχα) γκαλαμπιές, (που καλύπτουν - από το κεφάλι μέχρι τα πόδια), τούτο είναι πιο κατάλληλο για να αναγνωρίζονται (ως αγνές πιστές) (όσο) και να μην ενοχλούνται. Ο ΑΛΛΑΧ είναι Πολυεύσπλαχνος, Πανοικτίρμονας.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَأَرْوِيكُمْ وَيُنَايِكَ وَبَيْنَاكُمْ فَسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ
بِأَرْوِيكُمْ سَتُونَ مِنْ جَانِبَيْهِمْ رَبِّكَ أَدْنَىٰ أَنْ يَصْرَفَهُمْ
فَلَا يُؤْذِنُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

65. 877. 1-2

1. Ω! Εσύ ο Προφήτης! Αν θέλετε να αποδεσμεύετε τις γυναίκες, (συζύγους) να τις αποπέμψετε στην ορισμένη τους περίοδο. (ίντνε)*. Υπολογίστε (με ακρίβεια) την ίντνε (το διάστημα της περιόδου) και φοδηθείτε τον ΑΛΛΑΧ, τον Κύριό σας. Να μην τις διώχνετε από τα σπίτια τους, και μήτε (οι ίδιες) να το εγκαταλείπουν εκτός σε περίπτωση που βρεθούν ένοχοι φανεράς ασέλγειας. Αυτά είναι τα περιθώρια που θεοπίστηκαν από τον ΑΛΛΑΧ. Και αν κάποιος υπερβαίνει τα όρια (που έταξε) ο ΑΛΛΑΧ, τότε αδίκησε την (ίδια την) ψυχή του (τον εαυτόν του). Δεν μπορείς να ξέρεις ότι ο ΑΛΛΑΧ - πιθανόν - να δημιουργήσει - μετά απ' αυτό μια νέα κατάσταση.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِقُوهُنَّ
لِيُذَكِّرْنَ وَأَحْصُوا الْوَيْدَةَ وَأَتَقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ
لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ
إِلَّا أَنْ يَأْمُرَنَّ بِفِدْحَةٍ مِمَّنْ تَرَكَ وَكَانَ اللَّهُ
وَمَنْ بَعَثَ حَدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي
لَعْنُ اللَّهِ مِثْلَ مَا حَدَّثَ تَعَدَّدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

2. Έτοι σαν θα συμπληρωθεί ο ορισμένος χρόνος, να τις κρατήσετε (επιστρέψετε) με το καλό ή αποδεσμεύστε τις με το καλό, (με αμερόληπτους όρους). Και πάρτε για Μάρτυρες δύο άτομα από σας τους ίδιους - προικισμένους με κρίση - και τηρήστε τη μαρτυρία (σαν να είστε) μπροστά στον ΑΛΛΑΧ. Αυτή είναι η

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَوْفَرُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذُوَيْ عَدْلٍ مِمَّنْ وَافَّقُوا
الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِنَّ مَن كَانَ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ
مَخْرَجًا ﴿٢﴾

εντολή που δόθηκε σ' αυτόν που πιστεύει στον ΑΛΛΑΧ και στην Έσχατη Ημέρα. Και όσο γι' αυτόν που φοβάται τον ΑΛΛΑΧ, (πάντοτε) του ετοιμάζει μια διέξοδο (από τις δυσκολίες του).

65. 878. 4

4. Όσο για τις γυναίκες σας που έχουν περάσει την ηλικία της - κατά μήνα - αδιαθεσίας, γι' αυτές - αν έχετε καμιά αμφιβολία - η περίοδος που ορίστηκε, είναι τρεις μήνες, (το ίδιο) και σ' αυτές που δεν έχουν (ακόμη) περίοδο. Γι' αυτές που μεταφέρουν (ζωή μέσα στα σπλάχνα τους), η περίοδος (που ορίζεται) είναι μέχρις ότου απαλλαγούν από το βάρος τους. Και γι' αυτούς που φοβούνται τον ΑΛΛΑΧ, θα τους διευκολύνει (ο ΑΛΛΑΧ) την υπόθεσή (τους).

وَالَّتِي يَأْتِيهَا مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْتَبْتُمْ
فِيذَاتِهِنَّ ثَلَاثَةَ شَهْرٍ وَالَّتِي تَرْتَبِحُنَّ وَأَوْلَاتُ
الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ رَتَّبِيَ اللَّهُ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾

65. 878. 6

6. Αφήστε τις γυναίκες (που αποδοσμεύσατε) να ζουν με τον ίδιο τρόπο εκεί που κι εσείς ζείτε, ανάλογα με τα μέσα που διαθέτετε. Να μη τις ενοχλείτε περιορίζοντάς τες. Και αν μεταφέρουν (ζωή

تَكُونُهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ دَوْلَتِكُمْ وَلَا تَضَارُّوهُنَّ
لِيَضَعُوا حَمْلَهُنَّ وَإِنْ كُنَّ أَوْلِيَاتٍ فَلْيَفْقَهُوا أَعْلَانَهُنَّ
حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَارْتَأوهُنَّ

στα σπλάχνα τους), τότε ξοδέψετε (διατροφή) γι' αυτές, μέχρις ότου απαλλαγούν από το βάρος τους. Κι αν θηλάζουν (τα παιδιά) σας, δώστε τους την αμοιβή τους. Και να συνεννοείστε μεταξύ σας δίκαια και καλά. Κι αν δυσκολευθείτε, ας θηλάσει (το μωρό) μια άλλη (γυναίκα) από τη μεριά (του πατέρα).

أَجْرَهُنَّ وَإِنْ تَرْضَعْنَ لَكُمْ فَارْتَأوهُنَّ
فَسَرِّضْ لَهُنَّ الْآخَرَ ﴿٦﴾

A. Ανασκόπηση

Διαβάζοντας λοιπόν το Κοράνι δίνεται η εντύπωση ότι δεν είναι ένα αρχαίο θρησκευτικό κείμενο αναφερόμενο αποκλειστικά στην θρησκευτική πλευρά της ζωής των Μουσουλμάνων, αλλά περισσότερο στον τρόπο ζωής από την νομική της πλευρά.

Αυτό φαίνεται σε διάφορα σημεία του Κορανίου. Π.χ. όταν γίνεται αναφορά στο διαζύγιο όπου ενώ λόγου χάρη ο χριστιανισμός δεν το υποστηρίζει, το Κοράνι όχι μόνο το δέχεται αλλά προτείνει και διάφορους τρόπους. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι ο γάμος στο Ισλάμ είναι μια νομικής φύσεως συμφωνία μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας, κάτι που θα φανεί και παρακάτω.

Άλλη μια μεγάλη διαφορά είναι το γεγονός ότι το Κοράνι προωθεί τον πόλεμο σε σύγκριση με τον Χριστιανισμό που προωθεί την ειρήνη και την αγάπη.

10. Διατάξεις για διάφορες πλευρές της ατομικής ζωής.

Το Κοράνι είναι γεμάτο με πρακτικές διατάξεις νομικού χαρακτήρα και οδηγιών που αφορούν τις οικογενειακές σχέσεις και τους κοινωνικούς θεσμούς.

Το ιερό βιβλίο του Ισλάμ, περιέχει πολλές απαγορεύσεις τροφών (πχ την κατανάλωση χοιρινού), ανέχεται όμως παρεκκλίσεις σε περιπτώσεις απόλυτης ανάγκης.

Απαγορεύει αυστηρά την οινοποσία και τα τυχερά παιχνίδια.

Γενικά επιβάλλεται η απλότητα στη ζωή και στην ενδυμασία ή η αποφυγή της σπατάλης, και καθορίζονται διάφορες επιμέρους πλευρές της ατομικής ζωής. Ο τρόπος που θα χαιρετίσει ο μουσουλμάνος τους άλλους ανθρώπους, το είδος του στολισμού και της ενδυμασίας, δεν είναι ζήτημα ατομικής εκλογής, ανήκουν στην σφαίρα της θρησκευτικής παράδοσης και καθορίζονται από αυτήν. Ο ρυθμός της ζωής προσδιορίζεται με λεπτομερέστετες διατάξεις.

Το Κοράνι τονίζει πολλές φορές με μεγάλο λυρισμό, τη μεγαλοψυχία, την καλοσύνη, την δικαιοσύνη, την ευγένεια. Από τις συχνότερα επαναλαμβανόμενες ιδιότητες του Θεού είναι η μακροθυμία, η επιείκεια, η ευσπλαχνία.

Το ιερό βιβλίο λοιπόν, τονίζει την απόλυτη υπεροχή του άνδρα σε όλα. Το δίκιο του ισχυρού φύλου εκτείνεται σε ποικίλες μορφές της ζωής. Παρά την καλοσύνη και την ευγένεια του Μωάμεθ προς τις γυναίκες, φαίνεται ότι είχε και πολλές δυσάρεστες πλευρές.

Η έκφραση των περιορισμών της γυναίκας στην ισλαμική κοινωνία είναι και οι διάφορες δεσμεύσεις που επιβάλλονται στην μουσουλμάνα π.χ. η απόκρυψη του προσώπου με καλύπτρα.

Ότι αφορά την θέση της γυναίκας στην ισλαμική οικογένεια, αυτή (η γυναίκα) είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον σύζυγο της και να τον υπακούει, εκτός και αν αυτός θέλει κάτι που από τον θρησκευτικό νόμο είναι απαγορευμένο. Η γυναίκα μένει στην κατοικία του συζύγου της και χωρίς την άδεια του δεν μπορεί να έχει επισκέψεις, αλλά ούτε και επαγγελματική ζωή.

Η γυναίκα είναι υποχρεωμένη να έχει συζυγικές σχέσεις με τον άντρα της, και η αδικαιολόγητη άρνηση αυτών δίνει το δικαίωμα στον σύζυγο για έκφραση απογοησίας.

Το Ιερό Βιβλίο των μουσουλμάνων επιτρέπει στους άντρες να τιμωρούν τις γυναίκες σε περίπτωση απάθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους αλλά και για λόγους καλύτερευσης του χαρακτήρα.

Η ανατροφή των παιδιών είναι αποκλειστικό δικαίωμα του πατέρα.⁴

Η κραυγαλέα όμως διάκριση σε βάρος των γυναικών βρίσκεται στην κορανική νομοθεσία για τον γάμο και το διαζύγιο.

⁴Αναφορά σε αυτό το θέμα θα γίνει παρακάτω.

11. Ο γάμος, το διαζύγιο⁵ και τα παιδιά.

A. Ο γάμος.

Ο Μωάμεθ τονίζει πως ο πιστός μουσουλμάνος εκπληρώνει το ήμισυ των θρησκευτικών του καθηκόντων με το γάμο και το υπόλοιπο ήμισυ με τον φόβο και την πίστη στον Αλλάχ. Το Ισλάμ δεν ευλογεί την αγαμία και τον μοναχισμό ως τρόπο ζωής.

Ο γάμος είναι σύμφωνα με το Μουσουλμανικό Δίκαιο, ένα πολιτικό, ιδιωτικού δικαίου συμβολαίου, δια του οποίου ο σύζυγος υποχρεούται να δώσει προίκα στη γυναίκα και να της εξασφαλίσει διατροφή ως αντιπαροχή για το δικαίωμα του αν έχει με αυτή συζυγικές σχέσεις(οι οποίες απαγορεύονται εκτός γάμου).

Για την σύναψη ενός γάμου απαραίτητα στοιχεία είναι i) η πρόταση γάμου ii) η αποδοχή της πρότασης στο όνομα του Αλλάχ iii) η ύπαρξη μαρτύρων iv) και ο καθορισμός της προίκας.

Σχεδόν όλες οι νομικές σχολές αρνούνται το δικαίωμα στη γυναίκα για δήλωση συγκατάβασης της, έστω και αν αυτή είναι ενήλικη και ικανή για δικαιοπραξία.

Την πρόταση γάμου την κάνει συνήθως ο άντρας και σπανιότερα ο κηδεμόνας της γυναίκας.

Η πράξη του γάμου πρέπει να γίνει ενώπιον δύο ή τριών μαρτύρων, οι οποίοι πρέπει να είναι ικανοί προς καταλογισμό, ενήλικοι, και οπωσδήποτε μουσουλμάνοι.

Η προίκα στο Μουσουλμανικό Δίκαιο δίνεται από τον άντρα προς την γυναίκα και όχι αντίστροφα. Το ποσό συμφωνείται πριν από την σύναψη του γάμου και καταβάλλεται στη γυναίκα πριν ή κατά την διάρκεια της τελετής. Το υπόλοιπο δίνεται σε περίπτωση λύσης του γάμου ή θανάτου του άνδρα. Η γυναίκα μπορεί να χρησιμοποιήσει την προίκα ελεύθερα χωρίς να δίνει κανένα λογαριασμό στον άνδρα.

Η καθ' όλα πατριαρχική μουσουλμανική οικογένεια προβλέπει ως κατοικία των νεόνυμφων το σπίτι του άνδρα. Η γυναίκα υποχρεούται να εγκαταλείψει την προηγούμενη της κατοικία και να μετοικήσει στο σπίτι του συζύγου της.

Επίσης υπάρχει και ο προσωρινός γάμος, ο οποίος συνάπτεται για ένα χρονικό διάστημα, μετά την λήξη του οποίου θα λυθεί.

Όσον αφορά τους δούλους μπορούν με την συναίνεση του κυρίου τους να συνάψουν γάμο όπως και οι ελεύθεροι. Ο κύριος του (του δούλου) όμως μπορεί να του αρνηθεί

⁵ Οι πληροφορίες έχουν παρθεί από το βιβλίο της Αρετής Α. Δημοσθένους *Γυναίκα και Ισλάμ*

την συγκατάβαση σε γάμο αλλά δεν μπορεί να τον εξαναγκάσει σε σύναψη γάμου χωρίς την θέληση του δούλου.

Αντίθετα ο κύριος των γυναικών-δούλων μπορεί να τις δώσει σε γάμο σε όποιον θέλει ακόμα και χωρίς την θέληση των τελευταίων. Σύμφωνα με το Μουσουλμανικό Δίκαιο τα παιδιά της δούλης είναι δούλοι (ανεξάρτητα αν ο πατέρας είναι ελεύθερος ή όχι) και παρουσία του κυρίου της μητέρας, γι' αυτό ουσιαστικά απαγορεύετε στον ελεύθερο να παντρεύονται δούλοι. Ακόμα και ο κύριος των δούλων δεν επιτρέπεται να συνάψει γάμο, ενώ από την άλλη μεριά το δίκαιο του επιτρέπει να έχει τις δούλες ως παλλακίδες (αρκεί φυσικά οι τελευταίες να είναι πιστές μουσουλμάνες).

Η γυναίκα μπορεί να παντρευτεί μόνο όταν δεν είναι ήδη δεσμευμένη σε γάμο.

Αντίθετα ο άνδρας έχει το δικαίωμα να έχει ταυτόχρονα τέσσερις νομικά αναγνωρισμένες γυναίκες ως συζύγους. Με τον καιρό η γυναίκα έχει αποκτήσει το δικαίωμα να θέτει όρο στο συμβόλαιο του γάμου, εάν ο σύζυγος παντρευτεί χωρίς την συγκατάβαση της και άλλη, η πρώτη να δικαιούται να ζητήσει διαζύγιο.

B. Το διαζύγιο.

Εκτός από την πολυγαμία, η οποία αποτελεί αναγνωρισμένο από το Μουσουλμανικό Δίκαιο θεσμό, η λύση με την αποπομπή της γυναίκας είναι η χειρότερη έκφραση μιας απόλυτα πατριαρχικής κοινωνίας.

Αποπομπή λέγεται η ταυτόχρονη ή μελλοντική θεληματική λύση του γάμου, η οποία πραγματοποιείται με την γραπτή ή προφορική χρήση ορισμένων λέξεων από τον άνδρα.

Δικαίωμα αποπομπής έχει μόνο ο σύζυγος και δεν χρειάζεται να δώσει εξηγήσεις σε κανέναν για την αποπομπή της γυναίκας του.

[Όπως λέει η παράδοση ο ίδιος ο Μωάμεθ έθεσε ως απαραίτητη προϋπόθεση την ενηλικίωση του άνδρα, λέγοντας ότι κάθε διαζύγιο είναι έγκυρο εκτός από εκείνο που εκφράζεται από άνδρα ανήλικο ή παράφρονα.]

Για να είναι όμως έγκυρη η αποπομπή υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις.

- A. Να έχουν την δικαιοπρακτική ικανότητα, η οποία απαιτείται για την συγκεκριμένη δράση.⁶

⁶ Οι μουσουλμάνοι ταξινομούν τις καταστάσεις οι οποίες επηρεάζουν την νομική ικανότητα ή ανικανότητα ενός ατόμου σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία βρίσκονται εκείνες οι καταστάσεις, οι οποίες βρίσκονται πέραν του ανθρωπίνου έλεγχου (συνεπώς ο άνθρωπος δεν έχει καμία ευθύνη γι' αυτές). Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν η παραφροσύνη, ο ύπνος ή λιποθυμία κ.α.

- B. Να υπάρχει ελευθερία βούλησης.
- C. Η αποπομπή πρέπει να έχει σκοπό την λύση του γάμου.
- D. Να υπάρχουν μάρτυρες.
- E. Η γνωστοποίηση της λύσης στην γυναίκα δεν είναι οπωσδήποτε προϋπόθεση εγκυρότητας της αποπομπής.⁷

Επίσης πολλά είναι και τα είδη αποπομπής (θα παραθέσω κάποια βασικά είδη ονομαστικά).

1. Η 'Ορθόδοξη' αποπομπή η οποία έχει δύο υποκατηγορίες
 - α) η ξεκάθαρη αποπομπή
 - β) η επιτρεπόμενη αποπομπή
2. Η 'Μεμπτή' αποπομπή α) επανάληψη της έκφρασης αποπομπής
 - α) επανάληψη της έκφρασης αποπομπής
 - β) αποπομπή σε περίοδο 'καθαρότητας'
 - γ) αποπομπή σε περίοδο 'ακαθαρσίας'
3. Η 'Σαφής' αποπομπή (οι εκφράσεις που δικαιούται να χρησιμοποιήσει ο άνδρας είναι ορισμένες).
4. Η 'Ασαφής' αποπομπή (η ασαφής έκφραση αποπομπής είναι εκείνη κατά την οποία η εκδίωξη της γυναίκας είναι αμφίβολη.)

Κάποια άλλα είδη είναι τα εξής:

- Η αποπομπή με όρους.
- Η αποπομπή λόγω ένορκης απόφασης του άνδρα για διακοπή των συζυγικών σχέσεων.
- Η αποπομπή λόγω ψυχρότητας.
- Αποπομπή με γραπτό τρόπο.
- Η αποπομπή δι' αντιπροσώπου.
- Επίσης υπάρχει και η αποπομπή με κοινή συναίνεση των συζύγων. Θα μπορούσε κανείς να ορίσει την λύση με κοινή συναίνεση ως την αποπομπή της γυναίκας κατόπιν ένστασης της τελευταίας.⁸

Στην δεύτερη κατηγορία είναι εκείνες οι καταστάσεις, οι οποίες δημιουργούνται από τον ίδιο τον άνθρωπο. Τέλος σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν ο ασεϊσμός, η θεληματική μέθη κ.α.

⁷ Δεν είναι ασυνήθιστο το γεγονός η αποπομπή να έχει κιάλας πραγματοποιηθεί ενώ η γυναίκα να έχει πλήρη άγνοια επί του συμβάντος.

⁸ Στο δίκαιο καθιερώθηκε να δηλώνει την αναγνώριση από τον άνδρα του δικαιώματος της γυναίκας για αποπομπή της με δική της πρωτοβουλία

Άλλα είδη λύσης του γάμου στο Μουσουλμανικό δίκαιο(συνοπτικά).

- Στο Μουσουλμανικό δίκαιο υπάρχει η δυνατότητα σύναψης γάμου ανηλίκων εκ μέρους των κηδεμόνων τους, έχουν όμως την δυνατότητα μόλις ενηλικιωθούν να διαλέξουν κατά πόσο επιθυμούν να ζήσουν στον ήδη υπάρχοντα γάμο ή να τον λύσουν συνάπτοντας άλλον.
- Λύσης του γάμου λόγω απιστίας του ενός συζύγου κατόπιν προσχώρησης του άλλου στο Ισλάμ. Εάν εκείνος που προσχωρεί στο Ισλάμ είναι άγαμος ή εάν γίνει ταυτόχρονα προσχώρηση και των δυο συζύγων στη θρησκεία αυτή, δεν προκύπτουν ιδιαίτερα προβλήματα. Δυσκολία παρουσιάζεται όταν ο ένας σύζυγος γίνεται μουσουλμάνος, ενώ ο άλλος επιμένει να παραμένει στη θρησκεία, στην οποία βρίσκεται.
- Λύση λόγω απόστασης. Ο γάμος λύνεται αυτόματα όταν ο άνδρας αποσκιρτήσει από τους κόλπους του Ισλάμ, ενώ η γυναίκα παραμένει πιστή ή αντίθετα.
- Λύση λόγω εξαφάνισης του άνδρα.
- Λύση λόγω θανάτου. Ο θάνατος επιφέρει οριστική λύση του γάμου κατά το Μουσουλμανικό δίκαιο. Όταν η σύζυγος πεθάνει ο άνδρας μπορεί να νυμφευθεί αμέσως, ενώ αν πεθάνει ο σύζυγος η γυναίκα πρέπει να εφαρμόσει την προδιαγραφόμενη για της χήρες ασφαλιστική περίοδο(η οποία ανέρχεται σε 4 μήνες και 10 μέρες από την ημέρα θανάτου του άνδρα).
- Λύση του γάμου με σκλάβες.
- Λύση του ελαττωματικού κατά το μουσουλμανικό δίκαιο γάμου.
Λόγοι που καθιστούν τον γάμο ελαττωματικό:
 - α) συμβόλαιο γάμου χωρίς μάρτυρες
 - β) αριθμός γυναικών
 - γ) προίκα
 - δ) σύναψη γάμου κατά το προσκύνημα
 - ε) όταν η κοινωνική τάξη του άνδρα είναι κατώτερη από αυτή της γυναίκας
 - στ) γάμος μεταξύ μουσουλμάνου και γυναίκας χριστιανής κ.α.
- Άκυρος κατά το Μουσουλμανικό δίκαιο γάμος
Λόγοι που καθιστούν τον γάμο άκυρο:
 - α) σύναψη γάμου χωρίς την απαραίτητη συναίνεση και των δύο μελών
 - β) προίκα

- γ) διγαμία εκ μέρους της γυναίκας
- δ) γάμος με άπιστο
- ε) γάμος μεταξύ μουσουλμάνας και άνδρα χριστιανό
- στ) συγγένεια εξ αίματος
- ζ) συγγένεια εκ αγχιστείας
- η) λόγω ανικανότητας κ.α.

Παρόλα αυτά ο σύζυγος που απέπεμψε την γυναίκα του με ανακλητή αποπομπή μπορεί να την πάρει πίσω υπό ορισμένες συνθήκες.

Αυτό το δικαίωμα το έχει ο άνδρας μόνο μέχρι την λήξη της ασφαλιστικής περιόδου της γυναίκας.

Σύμφωνα με το μουσουλμανικό δίκαιο μετά την λύση του γάμου τα παιδιά τα παίρνει ο πατέρας, ενώ συνήθως η γυναίκα αποπέμπεται και φεύγει από το σπίτι. Βέβαια δεν είναι πάντα δυνατόν τα παιδιά να αποχωρίζονται την πραγματική τους μητέρα γι' αυτό υπάρχουν μερικές προβλέψεις του δικαίου πάνω σε αυτό το θέμα. Τα αγόρια μπορούν να παραμείνουν, εάν το επιθυμούν, με την μητέρα τους μέχρι την αρχή της εφηβικής τους ηλικίας, ενώ τα κορίτσια το πολύ μέχρι την ενηλικίωση τους.

Για να παραμείνουν βέβαια τα παιδιά για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα με τις μητέρες τους υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις όπως:

- Να δώσει την συγκατάθεση του ο πατέρας
- Να υπάρχει δυνατότητα εγγύησης της ηθικής τους ζωής και φυσικής τους ανάπτυξης
- Η γυναίκα δεν δικαιούται να παντρευτεί κάποιον ξένο προς τα παιδιά (αλλιώς θα πάνε κατευθείαν στο σπίτι του πατέρα).

Γ. Παιδιά

Εδώ θα γίνει μια μικρή αναφορά στα δικαιώματα των παιδιών στο Ισλάμ, τα καθήκοντα των παιδιών προς τους γονείς τους, και τα δικαιώματα των γονέων που έχουν πάνω στα παιδιά τους, τόσο στα αγόρια όσο και στα κορίτσια, βιολογικά ή και υιοθετημένα.

Στην προ-ισλαμική Αραβική τα παιδιά θεωρούνταν ιδιοκτησία των πατεράδων τους. Σε αυτήν την (ειδωλολατρική) κοινωνία λοιπόν ασκούσαν και η παιδοκτονία εξαιτίας της φτώχια ή ως θυσίες προς τους Θεούς.

Το Κοράνι όμως άλλαξε τα πράγματα.

Πρώτον απέρριψε την αντίληψη ότι τα παιδιά ήταν ιδιοκτησίες των γονέων και συγκεκριμένα των πατεράδων (επιρροή πάνω σε αυτό θεωρείτε ότι ήταν ο Ιουδαίο-χριστιανισμός). Επίσης απέρριψε την παιδοκτονία. Μαζί με την ανθρωποκτονία και τον πολυθεϊσμό, η παιδοκτονία θεωρείται ένα σοβαρό αμάρτημα.

Το Κοράνι απαγορεύει την σκληρή και καταπνευστική μεταχείριση των ορφανών παιδιών, ζητώντας ταυτόχρονα να είναι ευγενικοί και δίκαιοι απέναντι τους (ακόμα και ίδιος ο Μωάμεθ ήταν ορφανός και σε κάποιους στίχους του Κορανίου εξυμνεί την πρόνοια και την φροντίδα που έδειξε ο Θεός σε αυτόν). Το Κοράνι υπόσχεται ανταμοιβή σε όσους φροντίζουν φτωχούς και ορφανούς και τιμωρία σε όσους κατασπαταλάνε την περιουσία αυτών. Τέλος το Κοράνι δίνει συγκεκριμένες οδηγίες προς τους κηδεμόνες των ορφανών.

Δικαιώματα παιδιών

- Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να τρέφονται, να τους παρέχετε ρουχισμός και προστασία μέχρι να ενηλικιωθούν.
- Τα παιδιά πρέπει να έχουν σεβασμό, ώστε να απολαύσουν την αγάπη και την στοργή από τους γονείς τους.
- Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να αντιμετωπίζονται ίσα σε σύγκριση με τα άλλα αδέρφια τους στην προσφορά των δώρων.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση.
- Οι γονείς πρέπει να εξασφαλίζουν επαρκής κληρονομία στα παιδιά τους.

Δικαιώματα των γονέων

- Το πρώτο και σπουδαιότερο δικαίωμα των γονέων είναι να τους υπακούουν και να τους σέβονται τα παιδιά τους.
- Μια μητέρα έχει το δικαίωμα να λαμβάνει την καλύτερη θεραπεία σε σύγκριση με κάποιο άλλο πρόσωπο.
- Οι γονείς έχουν το δικαίωμα να χτυπάνε τα παιδιά τους(αυτά που είναι σε ηλικία 10 ετών και άνω), εάν αρνηθούν να συμμετάσχουν στην προσευχή.
- Οι γονείς έχουν το δικαίωμα να επιπλήξουν τα παιδιά τους για να τους προστατέψουν σωματικά και ηθικά.

- Τέλος οι γονείς έχουν το δικαίωμα να κοιταχτούν από τα παιδιά τους και να λάβουν σωματική ή οικονομική βοήθεια από αυτά ειδικά όταν αυτοί βρίσκονται σε μεγάλη ηλικία.

Δ. Ανασκόπηση

Δ1. Η γυναίκα στο Κοράνι

Ξεκινώντας από τη θρησκεία, βλέπουμε πώς το ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων, το Κοράνι, τονίζει ότι οι γυναίκες **«οφείλουν να εκπληρώσι τα εαυτών καθήκοντα ως αρμόζει, οι δε άνδρες να προσφέρωνται προς αυτάς μετά δικαιοσύνης, αλλ' έχουσι την εαυτών εξουσίαν»** (Η Βούς, 2:228). Κατά τη μουσουλμανική θρησκευτική παράδοση, ο Μωάμεθ είπε χαρακτηριστικά για τη στάση της γυναίκας προς τον σύζυγο της: «Αν είχα εξουσία για το προσκύνημα, θα έδινα εντολή να προσκυνά η γυναίκα τον άνδρα της». Κάθε σύζυγος είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον σύζυγο της και να τον υπακούει, εκτός εάν αυτός θέλει κάτι το οποίο είναι θρησκευτικά απαγορευμένο. Αυτή διαμένει στην κατοικία του άνδρα της. Χωρίς την άδειά του, δεν μπορεί να κάνει επισκέψεις, ούτε και ελεύθερη επαγγελματική ζωή⁹.

Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω χωρία, μιλώντας συνήθως για τη γυναίκα και τη θέση της στην ισλαμική κοινωνία γίνεται αναφορά στη σύζυγο-γυναίκα, μια και στις μουσουλμανικές χώρες το μοντέλο της ελεύθερης μοναχικής γυναίκας είναι άγνωστο. Κάθε σύζυγος έχει το δικαίωμα να επισκέπτεται τους γονείς της και τους στενούς συγγενείς της, παρόλο που ο σύζυγος μπορεί να της απαγορεύσει να δέχεται επισκέψεις, εξαιρουμένων μικρών παιδιών από προηγούμενο γάμο, (και κατά τους Μαλικίτες ακόμα και τους γονείς της μέχρι μόνο μία φορά την εβδομάδα). Η γυναίκα είναι υποχρεωμένη να έχει συζυγικές σχέσεις με τον άνδρα της, εκτός αν ο τελευταίος δεν έχει καταβάλει το συμφωνημένο μέρος της προίκας ή εάν ένεκα νηστείας δικαιούται να αρνηθεί. Αδικαιολόγητη άρνηση των συζυγικών σχέσεων δίνει αυτόματα στον άνδρα το δικαίωμα για έκφραση της αποπομπής. Το ίδιο αποτέλεσμα έχει και η τυχόν χρήση αντισυλληπτικών εκ μέρους της γυναίκας.

Το Κοράνι επιτρέπει στους άνδρες να τιμωρούν τις γυναίκες σε περιπτώσεις απείθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους, αλλά και για λόγους βελτίωσης του χαρακτήρα. Χαρακτηριστικά είναι στην προκειμένη περίπτωση τα λόγια του χωρίου

⁹ Η απαγόρευση αυτή υπάρχει και σε νεώτερες νομοθεσίες, όπως, παραδείγματος χάριν, στην Αίγυπτο, στη Συρία, στο Ιράν και στο Ιράκ

(Αι Γυναίκες, 4:38); «Οι άνδρες είναι ανώτεροι των γυναικών ένεκα της ιδιότητος δι' ης ο Θεός ύψωσε τους μεν επί των δε, και διότι οι άνδρες προικίζουν τις γυναίκας εκ του πλούτου αυτών... Ονειδίζετε εκείνας, ων την απείθειαν πτοεισθε. Θέλετε ορίσει εις αυτάς χωριστήν κοίτην, τύπτοντες αυτάς. Εάν όμως υπακούωσιν υμάς, έστε προς αυτάς ευμενείς».

Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός από τη μια και η πατριαρχική δομή της κοινωνίας από την άλλη συμβάλλουν στη διατήρηση της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων. Κατά τον μεγάλο μουσουλμάνο θεολόγο ΑΙ Ghazali «Ο γάμος είναι ένα είδος σκλαβιάς για τη γυναίκα. Καθήκον της είναι η απόλυτη υπακοή στον άνδρα σε κάθε πράγμα, εκτός εάν αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με τους νόμους του Ισλάμ».

Δ2. Η αγωγή των παιδιών

Το θέμα της ανατροφής των παιδιών είναι επίσης ενδεικτικό της κατώτερης κοινωνικής θέσης της γυναίκας στο Ισλάμ. Η ανατροφή των παιδιών αποτελεί αποκλειστικό δικαίωμα του πατέρα. Ακόμα και στις περιπτώσεις πού η μητέρα ανήκει σε μία θρησκεία «εξ αποκαλύψεως», δηλαδή στον Ιουδαϊσμό ή στον Χριστιανισμό, τα παιδιά πρέπει οπωσδήποτε να ανατραφούν σύμφωνα με την ισλαμική θρησκεία. Τυχόν συμφωνία στο συμβόλαιο του γάμου για ανατροφή των παιδιών στη θρησκεία της μητέρας είναι ανεπίτρεπτη. Τα νεώτερα δίκαια δεν παρουσιάζουν καμία εξαίρεση στο θέμα αυτό, ενώ όπου δεν υπάρχει σχετική διάταξη, ισχύει το Μουσουλμανικό Δίκαιο¹⁰.

Δ3. Διαζύγιο

Καθοριστικής σημασίας για τη θέση της γυναίκας στην ισλαμική οικογένεια (είτε αυτή είναι μουσουλμάνα, είτε όχι) αποτελεί ο τρόπος λύσης του γάμου σύμφωνα με το μουσουλμανικό θρησκευτικό δίκαιο και η ύπαρξη της πολυγαμίας. Κάθε γυναίκα η οποία διαφωνεί με τον σύζυγο της κινδυνεύει να εκδιωχθεί από τη συζυγική της εστία κατόπιν μονομερούς απόφασης του άνδρα της (αποπομπή). Η συγκατάθεση η μη της γυναίκας αναφορικά με την εξάσκηση του δικαιώματος του άνδρα προς λύση του γάμου με αποπομπή δεν έχει καμία σημασία. Η γυναίκα είναι ουσιαστικά αδύνατη στη Sharia (Μουσουλμανικό Δίκαιο) για κάθε είδους αντίδραση. Δεν είναι ασύνηθες

¹⁰ Στην Αίγυπτο, το άρθρο 124 του Αστικού Κώδικα ορίζει: «Τα από τον γάμο ενός μουσουλμάνου και μιας χριστιανής ή Ιουδαίας γεννηθέντα τέκνα και των δυο φύλων ακολουθούν τη θρησκεία του πατέρα».

το γεγονός η αποπομπή να έχει κιάλας πραγματοποιηθεί ενώ η αναπεμφθείσα γυναίκα να έχει πλήρη άγνοια αναφορικά με αυτήν¹¹. Υπάρχουν αρκετές δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες δηλώνουν την ανάγκη για παρουσία της ίδιας της γυναίκας κατά την αποπομπή. Εντούτοις, αυτές παραμένουν obita dicta και η κατ' αυτόν αποπομπή είναι έγκυρη.

Αλλά και εάν ακόμη ο γάμος της δεν λυθεί με αποπομπή, ο άνδρας της δικαιούται να πάρει κάποια άλλη γυναίκα, σε περίπτωση που δεν έχει μέχρι τότε άλλες τρεις (Αι Γυναίκες, 4:3). Στις χώρες όπου η πολυγαμία επιτρέπεται, η γυναίκα-σύζυγος εξαναγκάζεται ουσιαστικά να υποτάσσεται στον άνδρα της, χωρίς, εντούτοις, κανείς να μπορεί να της εξασφαλίσει μονογαμικό καθεστώς. (Η πολυγαμία έχει απαγορευθεί μόνο στην Τουρκία, στην Τυνησία και στην Ακτή του Ελεφαντοστού. Στο Ιράκ, στο Ιράν, στο Μαρόκο, στο Πακιστάν και στη Συρία χρειάζεται δικαστική άδεια για γάμο με περισσότερες από μία γυναίκες, πράγμα βέβαια εύκολο σε μία ανδροκρατούμενη κοινωνία, όπου άνδρες αποφασίζουν για άνδρες και για γυναίκες.)

Κάθε σύζυγος είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον σύζυγο της και να τον υπακούει.

Δ4. Μεικτοί γάμοι

Σε περιπτώσεις μεικτών γάμων το θρησκευτικό δίκαιο των μουσουλμάνων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, ιδιαίτερα όταν ο μουσουλμάνος σύζυγος με τη μη μουσουλμάνη σύζυγο του κατοικήσουν στην ισλαμική πατρίδα του πρώτου, όπου το Μουσουλμανικό Δίκαιο η είναι το ισχύον Δίκαιο του κράτους η επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την κρατική νομοθεσία. Στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές και μη χώρες, μουσουλμάνοι εργάτες νυμφεύονται πολιτικά χριστιανές γυναίκες και ενώ μερικά χρόνια κατοικούν στην πατρίδα της γυναίκας, κατόπιν επιθυμούν να μετοικήσουν στη μουσουλμανική τους πατρίδα.

Τα πράγματα για την χριστιανική σύζυγο εάν δεν ακολουθήσει τον άνδρα της στην καινούργια του κατοικία είναι αρκετά δύσκολα για τη χριστιανή σύζυγο. Ενδέχεται ο μουσουλμάνος να πάρει τα παιδιά του και να δραπετεύσει. Εάν η γυναίκα δεν τον ακολουθήσει, είναι φανερό πώς χάνει τα παιδιά της, αφού το ισχύον Δίκαιο στην ισλαμική πατρίδα του άνδρα, όπως είναι φυσικό, θεωρεί υπεύθυνο για την ανατροφή

¹¹ Τόσο οι Σουνίτες όσο και οι Σαΐτες νομικοί συμφωνούν ως προς το θέμα της λύσης του γάμου στην περίπτωση εκείνη, κατά την οποία κάποιος ρωτά τον σύζυγο αν απέπεμψε μία γυναίκα του. Εάν ο άνδρας απαντήσει καταφατικά, έστω και αν μέχρι στιγμής δεν την έχει αποπέμψει, η γυναίκα έχει ήδη αποπεμφθεί.

των παιδιών αποκλειστικά τον πατέρα¹².

Από τη στιγμή που η γυναίκα υποχωρεί στην επιθυμία του άνδρα της και πηγαίνει να ζήσει με αυτόν σε κάποια ισλαμική χώρα, είναι πολύ πιθανό να υποχρεωθεί να συγκατοικήσει με τα πενθερικά της. Το γεγονός αυτό είναι βαθιά ριζωμένο στη μουσουλμανική παράδοση, όπου ο γιός φέρνει τη νύφη στο σπίτι του, ενώ η τελευταία υποχρεώνεται να εγκαταλείψει την πατρική της εστία. Στο πατριαρχικό σπίτι του συζύγου, η σύζυγος είναι πολύ πιθανό να μην έχει απόλυτη ελευθερία κινήσεων, μια και το Κοράνι επιτρέπει στους άνδρες να τιμωρούν τις γυναίκες σε περιπτώσεις απείθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους, αλλά και για λόγους βελτίωσης του χαρακτήρα.

Εάν η χριστιανή σύζυγος μετοικήσει μαζί με τον άνδρα της στην ισλαμική του πατρίδα, είναι πολύ πιθανόν στη χώρα αυτή η πολυγαμία να είναι επιτρεπτή. Έτσι ο μουσουλμάνος θα δικαιούται να έχει μέχρι και τέσσερις γυναίκες, ακόμη και χωρίς τη συγκατάθεση της χριστιανής γυναίκας.

Αλλά και σε θέματα διαζυγίου η χριστιανή γυναίκα θα έχει να αντιμετωπίσει το Μουσουλμανικό Δίκαιο. Στις περισσότερες ισλαμικές χώρες το θρησκευτικό δίκαιο των μουσουλμάνων έχει νομική ισχύ και διακανονίζει και θέματα μεικτών γάμων με χριστιανική συμμετοχή. Όπως είναι φανερό, τα θέματα των μεικτών γάμων αγγίζουν πολύ ευαίσθητες πτυχές τόσο της διαφορετικής παράδοσης των συζύγων και της διαφορετικής θρησκείας, αλλά κυρίως του άγνωστου για τη χριστιανή γυναίκα Μουσουλμανικού Δικαίου, το οποίο παρέχει αρκετή άνεση στον άνδρα όχι μόνο να την κακομεταχειρίζεται, αλλά και να λύνει τον γάμο του με αυτήν με μονομερή αποπομπή.

[Είναι χαρακτηριστική η σχετική τραγωδία μιας Αμερικανίδας, η οποία παντρεύτηκε έναν μουσουλμάνο από το Ιράν, στην Αμερική. Ενώ στην αρχή όλα πήγαιναν καλά και ο Ιρανός δεν ήθελε να έχει μεγάλη σχέση με την πίστη του, σε μια δεδομένη στιγμή, παίρνει το παιδί του και πηγαίνει στην πατρίδα του. Η γυναίκα του αναγκαστικά τον ακολουθεί, για να μην χάσει την κόρη της. Στο Ιράν κατοικούν με τους μουσουλμάνους γονείς. Τα παιδιά ανατρέφονται στο Ισλάμ και η γυναίκα υποχρεώνεται να παρακολουθεί θρησκευτικά μαθήματα με σκοπό την προσχώρηση της στη θρησκεία αυτή. Ο άνδρας της συμπεριφέρεται άσχημα και τη χτυπά κάθε φορά που αυτή

¹² Στον Λίβανο, για παράδειγμα, κατά το άρθρο 12 του νόμου 18.11.1938, πρέπει τα παιδιά να ανατρέφονται οπωσδήποτε στη θρησκεία του πατέρα.

αναλαμβάνει πρωτοβουλία αντίθετη με τη θέληση του. Στο τέλος, η γυναίκα αποφασίζει και αυτός την εμποδίζει, μέχρι που με τεράστιες δυσκολίες η χριστιανή σύζυγος καταφέρνει να δραπετεύσει.

Μία άλλη περίπτωση κάποιας Γερμανίδας η οποία νυμφεύθηκε έναν Ιρανό περιγράφει το περιοδικό «Stern». Αυτή όμως τελικά αποχωρίστηκε τα δύο παιδιά της, τα οποία πήρε ο πατέρας στην πατρίδα του.]

Δ5. Η γυναίκα-μητέρα

Ενώ όπως φαίνεται, δεσπόζει η γνώμη του άνδρα σε όλες τις μορφές της ισλαμικής ζωής και ενώ ιδανική γυναίκα είναι η ευπειθής και συνετή, η υποταγμένη και σιωπηλή (Αί Γυναίκες, 4:38), παραμένει κάποια άλλη πτυχή της ζωής γι' αυτήν, η οποία της δίνει σχετική χαρά και σεβασμό, αναγνώριση και κύρος, εκείνη της μητέρας. Την αναγνώριση στη μητέρα-γυναίκα που τόνισε ο Μωάμεθ τη βρίσκουμε και σήμερα βαθιά ριζωμένη στην ισλαμική παράδοση.

12. Η οπτική γωνία των Μουσουλμάνων όσον αφορά τη θέση της γυναίκας.

Ένα από τα κύρια σημεία όπου το Ισλάμ είναι συκοφαντημένο σήμερα (σύμφωνα με τους Μουσουλμάνους) είναι το σημείο της γυναίκας.

Το Κοράνιο, αντίθετα με τη Βίβλο, καταλογίζει στον Αδάμ και στην Εύα ίσα το σφάλμα τους. Πουθενά στο Κοράνιο δε βρίσκει κανείς τον παραμικρό υπαινιγμό, ότι η Εύα δελέασε τον Αδάμ να φάει απ' το δέντρο, ή ότι έφαγε πριν από αυτόν. Η Εύα στο Κοράνιο δεν εμφανίζεται να δελεάζει, να παραπλανά, και ν' απατά. Ο Αλλάχ, σύμφωνα με το Κοράνιο, δεν τιμωρεί κανέναν για τα σφάλματα κάποιου άλλου. Και ο Αδάμ και η Εύα αμάρτησαν, και μετά ζήτησαν συγχώρεση, από τον Αλλάχ και Αυτός τους συγχώρησε και τους δυο.

Είναι ξεκάθαρο ότι η Κορανική άποψη για τις γυναίκες, δε διαφέρει απ' αυτή για τους άντρες. Είναι, και οι δυο είναι πλάσματα του Αλλάχ, των οποίων ο ύψιστος στόχος τους στη γη, είναι να λατρεύουν τον Κύριό τους, να κάνουν καλές πράξεις, και ν' αποφεύγουν το κακό, και οι δυο, θα εκτιμηθούν αναλόγως. Το Κοράνιο δεν αναφέρει ότι η γυναίκα είναι η 'πύλη του Διαβόλου', ή ότι είναι απ' τη φύση της απατηλή. Το Κοράνιο επίσης, δεν αναφέρει ότι ο άντρας είναι εικόνα του Αλλάχ. Όλοι άντρες και γυναίκες είναι πλάσματά Του, και αυτό είναι όλο. Το Κοράνιο δε λέει ότι δεν έχουν υπάρξει έντιμες γυναίκες. Αντίθετα, το Κοράνιο δίδαξε στους πιστούς, γυναίκες και άντρες, να ακολουθήσουν το παράδειγμα εκείνων των ιδανικών γυναικών, όπως η Παρθένος Μαρία.

Σύμφωνα λοιπόν με το Κοράνι, και οι γυναίκες και οι άνδρες θα κριθούν, ο καθένας ξεχωριστά κουβαλώντας το βάρος των δικών του πράξεων, κάθε ψυχή θα τιμωρηθεί για τα δικά της αμαρτήματα και θα ανταμειφθεί για την υπακοή στον Αλλάχ.

Συνεχίζουν λέγοντας ότι είναι λογικό να υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση των δυο φύλων (παρ' όλο την ίση αντιμετώπιση σε πνευματικό επίπεδο) γιατί από σωματικής απόψεως είναι γεγονός οι διαφορετικές αντοχές και επιδόσεις του κάθε φύλου. Είναι προσδιορισμένοι οι ρόλοι των ανδρών και γυναικών μέσω της φύσης. Κανένα φύλο δεν είναι κατώτερο ή ανώτερο από το άλλο.

Όσον αφορά το σπίτι και την οικογένεια μιας και οι άνδρες είναι το σωματικά πιο δυνατό φύλο, η βιολογική αντιστάθμιση της την έχει κάνει να υπερτερεί στο σπίτι, ως νοικοκυρά. Μόνο αυτή μπορεί να κυοφορήσει και να γεννήσει ένα παιδί και στην

συνέχεια να το αναθρέψει. Δεν χρειάζεται επιβεβαίωση από άλλους δουλεύοντας. Η γυναίκα ήδη έχει ρόλο στην κοινωνία ως σπουδαία και επιβλητική μητέρα μιας νέας γενιάς. Να θέλουν οι γυναίκες να μοιραστούν με τους άνδρες τους τα απαραίτητα και βασικά καθήκοντα του σπιτιού είναι μια απαράδεκτη αδικία. Είναι καθήκον του άνδρα να προσφέρει την οικονομική βοήθεια για την οικογένεια του (στο κάστρο του σπιτιού του ο άνδρας είναι ο κυρίαρχος και η γυναίκα το στήριγμα). Και οι δύο έχουν ξεχωριστά καθήκοντα και προνόμια και, και οι δύο κάνουν θυσίες ώστε να κερδίσουν την εύνοια του Αλλάχ.

Όσοι δεν γνωρίζουν το Ισλάμ υποστηρίζουν ότι αυτό στρέφεται ενάντια στη γυναίκα, ότι την υποτιμά την υποβιβάζει και την κακομεταχειρίζεται.

1. Πώς το Ισλάμ μεταχειρίζεται τη γυναίκα;

Είδαμε πώς το Κοράνιο το Ιερό Βιβλίο του Ισλάμ, μεταχειρίζεται την γυναίκα. Το Κοράνιο δηλώνει σαφώς ότι ο Αλλάχ έχει δημιουργήσει τον άνδρα και την γυναίκα από την ίδια πηγή, και ότι είναι ίσα ζεύγη, το ένα συμπληρώνει το άλλο, έτσι ώστε να είναι αδύνατον η ζωή να είναι ευτυχισμένη για το ένα από τα δυο χωρίς το άλλο. Αρχίζοντας, το ιερό Κοράνιο δηλώνει πολύ σαφώς ότι ο άνδρας και η γυναίκα είναι απολύτως ίσοι στην ανθρωπότητα.

Ο Ύψιστος Θεός δηλώνει ότι:

"Ω! Εσείς οι άνθρωποι! Σας έχουμε πλάσει από ένα (μόνο) άνδρα και μια (μόνο) γυναίκα, και σας κάναμε σε λαούς – Έθνη και Φυλές για να αναγνωρίζει ο ένας τον άλλον (κι όχι να καταφρονεί ο ένας τον άλλον)". (ιερό Κοράνιο κεφάλαιο 49:13)

Σε έναν άλλο στοίχο στο Ιερό Κοράνιο ο Ύψιστος Θεός λέει:

"Ω! Άνθρωποι! Σεβαστείτε το Κύριο σας, που σας δημιούργησε από μία και μόνο ψυχή (Αδάμ) και απ' αυτή έπλασε τη σύντροφο της Εύα) κι απ' αυτούς τους δύο διασκόρπισε σαν σπόρους αμέτρητους άνδρες και γυναίκες " (ιερό Κοράνιο κεφάλαιο 4:1)

Σε μία εποχή που εξέταζε ολόκληρος ο κόσμος την ανθρωπότητα της γυναίκας, και που μερικοί ισχυρίζονταν ότι η γυναίκα είναι ένα πλάσμα χωρίς ψυχή, έστω και εάν έχει ψυχή πρέπει να είναι συγγενής με εκείνη του διαβόλου, το Ισλάμ δήλωσε την πλήρη ανθρωπότητα της γυναίκας.

Το Ισλάμ τιμά την γυναίκα με όλες τις ικανότητές της σαν μητέρα, αδελφή, σύζυγο, και κόρη.

Σαν μητέρα, το Ισλάμ επιβεβαιώνει ότι ο παράδεισος είναι κάτω από τα πόδια της μητέρας. Αυτό σημαίνει ότι η πύλη του παραδείσου και της ευχαρίστησης του Αλλάχ, είναι μέσω της ευχαρίστησης και της ικανοποίησης της μητέρας. Αυτή είναι η έννοια ενός Χαντίθ του προφήτη Μουχάμμαντ.

Σε ένα άλλο Χαντίθ, ο προφήτης Μουχάμμαντ λέει ότι αυτός που μεγαλώνει τρεις κόρες και τις εκπαιδεύει καλά, η ανταμοιβή του θα είναι ο παράδεισος. Ο προφήτης ρωτήθηκε: υποθέστε ότι ήταν μόνο δύο κόρες και όχι τρεις, είτε ναι ακόμα κι αν ήταν μόνο μια κόρη. Κατά συνέπεια το Ισλάμ δεν στερεί στη γυναίκα κανένα από τα δικαιώματά της. Στην πραγματικότητα, μόνο κάτω από το Ισλάμ η γυναίκα απέκτησε την πλήρη ανθρωπότητά της. Κάτω από αυτήν την θρησκεία η γυναίκα επανέκτησε τα δικαιώματά της στη ζωή, εκπαίδευση και ιδιοκτησία.

Το Ισλάμ παρήγαγε τα πιο αξιότιμα παραδείγματα των γυναικών που μπορούν να είναι ηγέτες της απελευθέρωσης γυναικών, ακόμη και για τη δικαίωση του φύλου της σύγχρονης εποχής μας.

Αυτό σημαίνει ότι το Ισλάμ καθιερώνει την απόλυτη ισότητα των δύο φύλων έτσι ώστε να εξαλειφθούν όλες οι διαφορές μεταξύ τους. Εδώ το Ισλάμ είναι, στην πραγματικότητα και το μοναδικό. Καθιερώνοντας την απόλυτη ανθρωπότητα της γυναίκας, δεν της απαιτεί να κάνει όλα αυτά τα οποία απαιτούνται να τα κάνει ένας άνδρας. Με άλλα λόγια, το Ισλάμ αναγνωρίζει τις φυσικές διαφορές μεταξύ άνδρα και γυναίκας. Επιβεβαιώνει ότι είναι ζευγάρια που συμπληρώνουν το ένα το άλλο. Η ζωή στο Ισλάμ είναι αδύνατη για ένα φύλο χωρίς το άλλο. Γι' αυτό το Ισλάμ έχει τις δικές του επιφυλάξεις όσο αφορά την απόλυτη ισότητα των δύο φύλων.

2. Τι γίνεται με την πολυγαμία στο Ισλάμ;

Θα εξετάσουμε το παράδειγμα που δίνεται από τον προφήτη Μουχάμμαντ.

Υπάρχει το ερώτημα ότι εφόσον οι Μουσουλμάνοι παντρεύονται με περισσότερες από δέκα συζύγους, πώς γίνεται να υποστηρίζουν, ότι το Ισλάμ καλομεταχειρίζεται το γυναικείο φύλο;

Σύμφωνα λοιπόν με αυτούς υπάρχει μία σημαντική παρερμηνεία. Η αλήθεια είναι ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία των παλαιών και των σύγχρονων Μουσουλμάνων, παντρεύονται μόνο μια σύζυγο.

Η νομοθεσία της πολυγαμίας στο Ισλάμ είναι εκεί για τη λύση ορισμένων προβλημάτων, και για να αντιμετωπίσει ορισμένες περιστάσεις. Το Ισλάμ πιστεύει

στην αγνότητα της κοινωνίας. Δεν επιτρέπει τις εξώγαμες σχέσεις. Και αντί τις γραμματέες και τις αγαπητικές, το Ισλάμ επιτρέπει έναν δεύτερο γάμο για εκείνους που δεν είναι ικανοποιημένοι με μια σύζυγο και αυτό είναι μια εξαίρεση και όχι κανόνας.

Εάν αναθεωρήσουμε την ιστορία κάθε γάμου του προφήτη Μουχάμμαντ, είναι σαφές ότι από όλες τις συζύγους του μόνο μια σύζυγος ήταν παρθένα. Το υπόλοιπο των συζύγων του ήταν όλες χήρες, μητέρες ορφανών. Όχι μόνο αυτό αλλά μέχρι το 51^ο έτος της ηλικίας του, ο προφήτης Μουχάμμαντ ζούσε μόνο με μια σύζυγο. Εν τω μεταξύ ήταν πράγματι ο ιδανικότερος σύζυγος και ο καλύτερος προστάτης των γυναικείων δικαιωμάτων. Ακόμα και τότε που είχε διάφορες συζύγους ήταν παρά πολύ άψογος και δίκαιος μαζί τους. Έκανε τους γάμους του μόνο για νομοθετικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς, και κοινωνικούς λόγους, μακριά από την αισθησιακή ικανοποίηση.

Όταν γίνεται συζήτηση για το θέμα της γυναίκας στο Ισλάμ, πρέπει να γίνει αναφορά και στο ζήτημα του πέπλου που ορίζεται από το Ισλάμ στην γυναίκα. Μερικοί μοντέρνοι κοσμικοί, υποστηρίζουν ότι αυτό είναι ένα άλλο εμπόδιο της φιλοδοξίας της γυναίκας για την ελευθερία. Αντίθετα με τη βασική φιλοσοφία του Ισλάμ που στοχεύει στην αγνότητα της μουσουλμανικής κοινωνίας, αυτοί οι μοντέρνοι κοσμικοί λένε ότι το Ισλάμ, χρησιμοποιεί αυτό το πέπλο, για να επιβάλλει την σκληρότητα στη γυναίκα. Το πέπλο είναι ένα μέρος των ισλαμικών μέτρων για να κρατηθεί το φύλο μέσα στο γάμο. Αυτό είναι επειδή το Ισλάμ σέβεται την τιμή της γυναίκας και την θεωρεί σαν πολύτιμο κόσμημα που δεν πρέπει να είναι θήραμα και θύμα της σφοδρής επιθυμίας του άνδρα. Το ελεύθερο φύλο της μοντέρνας εποχής είναι τελείως ξένο στο Ισλάμ. Για το ίδιο πνεύμα το Ισλάμ απαγορεύει την ελεύθερη μίξη των δύο φύλων.

B. Πιο συγκεκριμένα: θέματα στα οποία οι γυναίκες είναι ευνοημένες.

Οι άνδρες και οι γυναίκες είναι ίσοι απέναντι στην γνώση. Αλλά υποστηρίζουν σε μερικά θέματα οι γυναίκες είναι πιο ευνοημένες.

1. Προσευχή και νηστεία

Και οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν το καθήκον να λατρεύουν τον Αλλάχ και να τον υπακούν. Αλλά εξαιτίας του ρόλου των γυναικών ως μητέρες απαλλάχτηκαν από την συμμετοχή τους στο Τζαμί από την καθημερινή τους προσευχή και από την νηστεία όταν βρίσκονται στην ενδιαφέρουσα.

2. Περιουσία

Κάθε γυναίκα έχει το δικαίωμα να κρατήσει την περιουσία της και να την ξοδέψει όπως θέλει. Επίσης και οι δύο πρέπει να κάνουν δωρεές και κανένας δεν έχει δικαίωμα να σταματήσει την γυναίκα να κάνει δωρεές από τα χρήματα του άνδρα της.

3. Γάμος

Τώρα όσον αφορά τον γάμο ο κηδεμόνας του κοριτσιού είτε αυτός είναι ο πατέρας της, είτε ο αδερφός της, είτε θείος της, παίζει σημαντικό ρόλο γιατί είναι αυτός που θα βρει το κατάλληλο ταίρι γι' αυτήν. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν του επιτρέπεται να την πίεση να δεχτεί την επιλογή του χωρίς την θέληση της.

Είναι υποχρέωση της παντρεμένης γυναίκας να περάσει την πρώτη νύχτα του γάμου με τον σύζυγο της εκπληρώνοντας τα συζυγικά της καθήκοντα. Επίσης η σύζυγος, όπως κάθε άλλο θηλυκό, έχει την ανάγκη να νιώσει αγάπη, φροντίδα και την εκπλήρωση, των φυσικών και σωματικών, της (δικαιολογημένα) επιθυμιών.

Δεν είναι συνετό να διατάσει την γνώμη του ο άνδρας στα άλλα μέλη της οικογένειας χωρίς να λαμβάνει υπ' όψιν του την γνώμη της γυναίκας, όσο αυτή είναι λογική και σωστή.

- Προίκα: είναι το δικαίωμα κάθε γυναίκας πριν τον γάμο. Ένα συμβόλαιο γάμου δεν θεωρείται νόμιμο αν δεν έχει οριστεί προίκα. Η προίκα ανήκει στην γυναίκα και ακόμα μετά το διαζύγιο ο σύζυγος δεν έχει δικαίωμα να πάρει τίποτα πίσω.

- Πολυγαμία: ένας άνδρας επιτρέπεται να έχει μέχρι τέσσερις γυναίκες αλλά να τις φέρεται με ισότητα και δίκαια. Αν δεν μπορεί να τις συντηρεί καλύτερα να μείνει μονογαμικός. Ο βαθύτερος στόχος της πολυγαμίας είναι να εξασφαλίσει τις χήρες πολέμου και τα ορφανά, είναι η πιο αξιοπρεπής λύση για αυτούς.

4. Ενδυμασία

Το Ισλάμ δίνει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με όλες τις πτυχές της ζωής συμπεριλαμβανομένων και της δημόσιας ζωής. Επίσης δεν έχει κάποιο σταθερό πρότυπο σχετικά με το στυλ και το είδος ένδυσης που θα πρέπει οι Μουσουλμάνοι να φορούν. Ωστόσο υπάρχουν κάποιες απαιτήσεις που θα πρέπει να πληρούνται. Για της γυναίκες να έχουν καλυμμένο το σώμα τους εκτός από το πρόσωπο και τα χέρια τους (ενώ για τους άνδρες το ελάχιστο καλυμμένο μέρος είναι από το ομφαλό μέχρι και το γόνατο). Επίσης η ενδυμασία πρέπει να είναι αρκετά χαλαρή ώστε να μην διαγράφεται πάνω σε αυτό το σχήμα του σώματος και το ρούχο πρέπει να είναι αρκετά παχύ ώστε να μην φαίνετε το χρώμα του δέρματος. Οι γυναίκες δεν πρέπει να μιμούνται και να ντύνονται όπως οι άνδρες αλλά ούτε και το αντίθετο δηλ. οι άνδρες να ντύνονται όπως οι γυναίκες αλλά να είναι περήφανοι για τον ανδρισμό τους (γι' αυτό το λόγο οι μουσουλμάνοι άνδρες απαγορεύεται να φοράνε χρυσά κοσμήματα και μετάξι, τα οποία θεωρούνται γυναικεία αξεσουάρ). Γενικά τα ενδύματα που φορούν δεν πρέπει αν είναι φανταχτερά, αλλά αξιοπρεπή. Γιατί με την κάλυψη του σώματος προστατεύεται η αξιοπρέπεια και η σεμνότητα της γυναίκας και αποφεύγονται τα ενοχλητικά βλέμματα των ανδρών. Το Ισλάμ δεν επιτρέπει την ανάμειξη και των δύο φύλων εκτός του στενού οικογενειακού κύκλου. Αυτό συμβαίνει γιατί (το Ισλάμ) επιθυμεί να θεμελιώσει μια αγνή κοινωνία όπου δεν θα υπάρχει καθόλου μοιχεία. Αυτός είναι και ο λόγος που συμβουλεύεται στους άνδρες και στις γυναίκες να παντρεύονται σε μικρή ηλικία για να ικανοποιούν τις σαρκικές επιθυμίες τους νόμιμα.

5. Κληρονομιά

Μία κόρη θα πάρει το μισό μερίδιο σε σύγκριση με αυτό που θα πάρει ο γιός (εκτός και αν κάποιος δεν έχει γιο οπότε αυτό δεν ισχύει). Και μπορεί να φαίνετε άδικος ο νόμος αλλά στην πραγματικότητα είναι πιο γενναιόδωρος με τις γυναίκες αν λάβουμε υπ' όψιν τις ευθύνες που έχει ο καθένας. Πιο συγκεκριμένα ο αδερφός θα πάρει δυο

φορές την κληρονομία που θα πάρει η κόρη κ αυτό γιατί, ενώ η κόρη θα κρατήσει το μερίδιο της και θα μπορεί να το ξοδέψει όπως θέλει χωρίς να χρειάζεται να δώσει κάτι ακόμα και στον άνδρα της αν είναι φτωχός, ο αδερφός με αυτό το μερίδιο είναι υπεύθυνος για την συντήρηση της οικογένειας του(που και συμπεριλαμβάνει και την τυχόν ανύπαντρη αδερφή του, τον άλλον εν ζωή γονιό, γυναίκα και παιδιά). Εκτός αυτών την ώρα που θα παντρευτεί θα πρέπει να δώσει και προίκα στην γυναίκα του και να την συντηρεί κατά την διάρκεια του έγγαμου βίου. Ενώ η αδερφή κάποια στιγμή θα παντρευτεί θα πάρει προίκα και θα την συντηρεί και αυτή με την σειρά της ο άνδρας της.

6. Παιδιά

Ο κύριος σκοπός του γάμου είναι η απόκτηση απογόνων. Οι γονείς πρέπει να δίνουν όμορφα ονόματα και να φροντίζουν καλά τα παιδιά τους. Η μητέρα είναι υπεύθυνη για αυτά από την βρεφική μέχρι την εφηβική τους ηλικία. Ο Ισλαμικός νόμος καθορίζει ότι οι γονείς πρέπει να προσέχουν τα παιδιά και αν τους προσφέρουν αυτά που χρειάζονται και ιδιαίτερα στα κορίτσια.

Επίσης δίνουν μεγάλη έμφαση στα ορφανά. Να είναι κάποιος ορφανός έχει αρνητική επίδραση στην κατάσταση (πνευματική και συναισθηματική). Το Ισλάμ απαιτεί από τους κοντινούς συγγενείς του ορφανού αν τον αναλάβουν και να τον φροντίζουν, και αν δεν υπάρχουν συγγενείς την φροντίδα του αναλαμβάνει το κράτος.

7. Διαζύγιο

Στο διαζύγιο υπάρχει αυτή η διαφοροποίηση εξαιτίας της διαφορετικής ιδιοσυγκρασίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ένας από τους πιο φυσικούς και λογικούς τρόπους για να διατηρηθεί ένας επιτυχημένος γάμος, είναι να έχει περισσότερο τον έλεγχο του διαζυγίου ο άνδρας. Οι γυναίκες ελέγχονται περισσότερο από τα συναισθήματα τους παρά από την λογική. Ενώ οι άνδρες είναι σε θέση να σκέφτονται πιο ψύχραιμα. Ο άνδρας μπορεί να χωρίσει την γυναίκα του όταν αυτή δεν έχει εμμηνόρροια και δεν έχει έρθει σε επαφή μαζί της για αυτόν τον μήνα. Μέσα σε αυτό το διάστημα δίνεται η δυνατότητα να ξανασκεφθούν την απόφαση αυτή, και αν αποφασίσουν να συνεχίσουν με το διαζύγιο τότε η γυναίκα πρέπει να περιμένει για τρεις μήνες. Το διαζύγιο(για παντρεμένους με παιδιά) απαγορεύεται στην περίπτωση που δεν μπορεί να λυθεί έτσι το πρόβλημα για το οποίο γίνεται και προξενήσει παραπάνω ζημία στους εμπλεκόμενους.

Μια γυναίκα μπορεί να λύση έναν γάμο μόνο για τους εξής λόγους:

- Αν ο άνδρας είναι (σεξουαλικά ανίκανος) και δεν μπορεί να μπορεί να εκπληρώσει τα συζυγικά του καθήκοντα
- Εάν ο άνδρας για οποιονδήποτε λόγο αρνείται να έρθει σε σεξουαλική επαφή με την γυναίκα του και να εκπληρώσει τις ανάγκες της.
- Αν βασανίζεται από μια αρρώστια που τον καθιστά ανίκανο.
- Ή τέλος εάν έχει κάποια μεταδιδόμενη αρρώστια που μπορεί να βλάψει την γυναίκα ή να την κάνει να χάσει την επιθυμία της να είναι με τον σύζυγος της.

8. Η γυναίκα σε σημαντικές θέσεις

Ο κυβερνήτης του Ισλαμικού έθνους δεν έχει μόνο να διαχειριστεί θέματα που αφορούν την κυβέρνηση του, αλλά έχει έναν μεγαλύτερο και πιο δραστήριο ρόλο.

Πρέπει να είναι σε θέση να συναντιέται πρόσωπο με πρόσωπο με το κοινό μέρα και νύχτα, με υπουργούς, με ξένους αξιωματούχους, να καθοδηγεί την χώρα σε κρίσιμες πολιτικές στιγμές και σε πόλεμο.

Μια γυναίκα δεν είναι σε θέση να τα κάνει όλα αυτά ενώ ταυτόχρονα να έχει να φροντίσει ένα σπίτι και να μεγαλώσει παιδιά. Είναι γεγονός ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε πολλούς από αυτούς ρόλους, όπως να καθοδηγεί σε μια μάχη. Εάν μια γυναίκα δεν μπορεί να συντηρήσει ένα σπίτι πώς θα είναι μετά σε θέση να διατηρήσει την κυβέρνηση μιας χώρας.

- Ο φυσικός σκοπός μιας γυναίκας είναι το σπίτι, η οικογένεια της και τα παιδιά. Για να ασχοληθεί με τα παραπάνω θα έπρεπε να αρνηθεί τα μητρικά της ένστικτα και να θυσιάσει τις ανάγκες της οικογένειας.
- Η συμμετοχή της στα παραπάνω σημαίνει την ανάμειξη της με ανθρώπους του αντίθετου φύλου, κάτι που είναι απαγορευμένο από τον νόμο.
- Είναι δύσκολο για μια γυναίκα να τα κάνει όλα αυτά καλυμμένη ολόκληρη (με την ενδυμασία που τους επιβάλλεται). Η φύση αυτής της δουλειάς ταιριάζει περισσότερο στους άνδρες.
- Μια γυναίκα δεν μπορεί να ταξιδέψει (σε ταξίδια που διαρκούν πάνω από μία μέρα και νύχτα) χωρίς να την συνοδεύει κάποιος κοντινός άνδρας συγγενής. Αυτό γίνεται για να προστατεύονται οι γυναίκες, γιατί η κοινωνία μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνη. Όλα αυτά δεν σημαίνουν ότι μια γυναίκα δεν μπορεί να πει την γνώμη της πάνω σε θέματα που αφορούν την διακυβέρνηση της

χώρας. Αν μια γυναίκα έχει τις γνώσεις και τις ικανότητες που θα μπορούσαν να ωφελήσουν την χώρα μπορεί να συμβουλευεί την κυβέρνηση χωρίς να λαμβάνει μέρος στις καθημερινές συναντήσεις που λαμβάνουν μέρος.

9. Κατάθεση

Αν κάποια στιγμή χρειαστεί οι γυναίκες να καταθέσουν σε κάποιο δικαστήριο η γνώμη της μιας δεν μετράει παρά οι δύο (γνώμες γυναικών) ισοδυναμούν με μια του άνδρα, και αυτό γιατί είναι επιστημονικά δεδομένο ότι οι γυναίκες δεν μπορούν να εξηγήσουν με μεγάλη λεπτομέρεια κάποιο συμβάν σε σύγκριση με την ακρίβεια που μπορούν οι άνδρες. Επίσης μια γυναίκα συχνά επηρεάζεται από τα συναισθήματα της και δεν είναι σε θέση να κρίνει σωστά. Επίσης εξαιτίας των αλλαγών που συμβαίνουν στο σώμα της (εγκυμοσύνη κτλ) μειώνεται η οξύτητα της μνήμης της και έτσι μπορεί να έχει ξεχάσει λεπτομέρειες της κατάθεσης της.

10. Ταξίδια

Δεν επιτρέπεται σε καμία γυναίκα, μικρής ή μεγάλης ηλικίας ανύπαντρης ή παντρεμένης να ταξιδεύει μόνη της χωρίς έναν συνοδό. Αυτό συμβαίνει για να προστατευτούν οι γυναίκες από τραυματισμούς ή από σεξουαλική παρενόχληση ώστε να διατηρήσουν την αξιοπρέπεια τους. Με τα ταξίδια συνεπάγονται πολλοί κίνδυνοι και ταλαιπωρίες και από την στιγμή που οι γυναίκες είναι πιο αδύναμες από τους άνδρες θα χρειαστούν κάποια βοήθεια ή φροντίδα.

11. Εργασία

Είναι φυσιολογικό για έναν άνδρα να δουλεύει και να βγάζει χρήματα για να συντηρεί την οικογένεια του, ενώ για μια γυναίκα, το φυσιολογικό είναι να 'δουλεύει' μέσα στο σπίτι, να φροντίζει τα παιδιά και γενικά την οικογένεια. Ο νόμος του Ισλάμ δεν αφαιρεί από την γυναίκα την δυνατότητα να δουλέψει αλλά μέχρι το σημείο που δεν προσβάλλεται η τιμή της και η αξιοπρέπεια της. Η εργασία όμως της γυναίκας δεν πρέπει να έρχεται σε σύγκρουση με τα καθήκοντα της και τις ευθύνες που αφορούν τον σύζυγο και τα παιδιά της. Τέλος στην δουλειά της πρέπει να δουλεύουν μόνο γυναίκες και να μην έρχεται σε επαφή με άνδρες.

Εικόνες

13. Παράρτημα

A. Η εμφάνιση του χριστιανισμού και η θέση του απέναντι στην γυναίκα

Όταν εμφανίστηκε ο Χριστιανισμός βρέθηκε μπροστά σε τεράστια προβλήματα. Κυρίως όμως τα κοινωνικά προβλήματα ήταν πολλά και πολύπλοκα. Η δουλεία π.χ. η θέση της γυναίκας και πολλά άλλα διατηρούνταν επί αιώνες ως αυτονόητες και φυσικές καταστάσεις. Στόχος του Χριστιανισμού δεν ήταν η επίλυση αυτών των κοινωνικών προβλημάτων. Δεν απέβλεπε στο να δημιουργήσει ένα κοινωνικό σύστημα. Στόχος ήταν η βασιλεία του Θεού. Η σωτηρία των ψυχών. Όμως δεν αδιαφόρησε. Βοήθησε πολλές φορές άμεσα (κυρίως όταν αφέθηκε ελεύθερος από τον Μ. Κωνσταντίνο), αλλά και έμμεσα στη συνειδητοποίηση και επίλυσή τους.

Η θέση της γυναίκας την εποχή εκείνη, (στη Ρωμαϊκής Αυτοκρατορία) για το Χριστιανισμό ήταν ένα κοινωνικό πρόβλημα, γιατί ήταν ο εξευτελισμός της ανθρώπινης προσωπικότητας. Δούλοι δεν ήταν μόνο άνδρες αλλά και γυναίκες. Και ο αριθμός τους ήταν αρκετά μεγάλος. Υπέφεραν κι αυτές την απάνθρωπη και σκληρή συμπεριφορά των κυρίων τους. Τις πουλούσαν, τις αγόραζαν, τις έβαζαν σε εξοντωτικές εργασίες, τις βασάνιζαν όταν έπεφταν σε λάθη. Ούτε πατέρας ούτε μητέρα, ούτε αδέρφια μπορούσαν να αντιδράσουν. Η επιθυμία του κυρίου τους, όσο αισχρή κι αν ήταν αποτελούσε νόμο, που η παράβασή του είχε συνέπειες.

Και ενώ αυτά συνέβαιναν στις σκλάβες, οι ελεύθερες γυναίκες, δεν ήταν ελεύθερες με τη σημερινή έννοια. Ο πατέρας είχε απόλυτη εξουσία. Εξουσία ζωής και θανάτου πάνω στη σύζυγο, στους γιούς, στις κόρες. Υπήρχαν βέβαια και οι σπάνιες εξαιρέσεις όπου γυναίκες δυναμικές και έξυπνες έπαιρναν ουσιαστικά στα χέρια τους τη διοίκηση της οικογένειας. Η κόρη δεν είχε δικαίωμα να διαλέξει το σύζυγό της, ούτε να διαφωνήσει με την απόφαση του πατέρα, όταν επρόκειτο να την παντρέψει. Ο γάμος της δεν άλλαζε τα πράγματα. Μεταπηδούσε από τη μια τυραννική εξουσία στην άλλη.

Όλα όσα αναφέραμε ως τώρα γίνονταν στον ειδωλολατρικό κόσμο. Στο Ισραηλιτικό έθνος όμως, κάτω από το φως της θείας αποκαλύψεως της Παλαιάς Διαθήκης, η γυναίκα είχε θέση που διακρινόταν αρκετά σε σχέση με τη θέση των ομοφύλων της στους άλλους λαούς. Ενώ η γυναίκα εθεωρείτο και από τους Ισραηλίτες κτήμα του άνδρα, εθεωρείτο παράλληλα και σεβαστός σύντροφός του. Η θεώρηση αυτή περί σεβασμού στηριζόταν πάνω σε πολλά χωρία των βιβλίων της Π. Διαθήκης.

Σπουδαιότατο επίσης γεγονός για την γυναίκα ήταν το ιδεώδες της μονογαμίας. Η πολυγαμία δεν εθεωρείτο παράνομη αλλά επαινείτο η μονογαμία, και αυτή ουσιαστικά επικρατούσε. Γι' αυτό και την υπόληψη της γυναίκας την ενίσχυε η αποστολή της ως μητέρας. Πολλά βιβλία της Π. Διαθήκης παροτρύνουν τους νέους να ακούνε τις συμβουλές της μητέρας και να πιστεύουν πως η ευχή της όπως και του πατέρα στηρίζει "θεμέλια οίκων" (είναι δε αξιοπαρατήρητο το γεγονός ότι ολόκληρα βιβλία του κανόνος της Π. Διαθήκης, είναι αφιερωμένα στην προβολή γυναικών που τις κοσμούσε η αγνότητα, ο ηρωισμός, η ταπεινοφροσύνη και γενικά η αρετή). Ο ίδιος ο Θεός, από την εποχή ακόμη του Μωυσή ζητάει με την 5η εντολή του δεκαλόγου την τιμή προς τη μητέρα. "Τίμα τον Πατέρα σου και την μητέρα σου". Στο ίδιο έθνος επίσης, η γυναίκα είχε συμμετοχή στη λατρεία, αφού μπορούσε να προσφέρει δώρα στη λατρεία, και μάλιστα με τρόπο σεμνό και κόσμιο, κι όχι όπως σ' άλλες θρησκείες όπου ως λατρεία στους ψευτοθεούς προσφερόταν η ατίμωση γυναικών. Οποσδήποτε όμως και αυτά τα δικαιώματα λατρείας ήταν πολύ περιορισμένα. Ως προς τη σωτηρία τώρα, άνδρας και γυναίκα είχαν τις ίδιες υποχρεώσεις. Οι εντολές του Θεού απευθύνονταν και στα δύο φύλα. Οι δε συγγραφείς των ιερών βιβλίων της Π. Διαθήκης αν και ήταν άνδρες είχαν ασχοληθεί αρκετά και με τη γυναικεία ηθική. Δεν επαινούσαν μόνο την αγνότητα, τον πατριωτισμό, τη φιλοπονία, τη στοργή, τη διακριτικότητα, την οικονομία, τη νοικοκυροσύνη και άλλα τέτοια, αλλά καυτηρίαζαν και την απιστία η οποία μάλιστα είχε και συνέπειες, την πορνεία, το φθόνο, τη σπατάλη, την πολυτέλεια, την πονηρία, την αμαρτωλή ζωή, την ολέθρια επίδραση πάνω στον άνδρα. Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε, ότι οι γυναίκες του Ισραήλ δεν είχαν αστικά δικαιώματα. Ήταν υποδεέστερες των ανδρών, αλλά απολάμβαναν ανθρώπινα δικαιώματα και αναγνωρίζονταν ως προσωπικότητες. Αιτία της θέσεως των αυτής ήταν η πιστή και η κατά το δυνατόν υπακοή στο νόμο του αληθινού Θεού.

Η τύχη όμως της γυναίκας έμελλε να αλλάξει από τη στιγμή που ο αρχάγγελος Γαβριήλ έφερνε το χαρούμενο μήνυμα της σωτηρίας της ανθρωπότητας σε γυναίκα. Συγκεκριμένη γυναίκα την Παρθένο Μαρία, την Κεχαριτωμένη και "ευλογημένην εν γυναιξί" όπως την αποκάλεσε ο Ιερός απεσταλμένος. Διαβάζοντας το 1ο κεφάλαιο του Ευαγγελίου του Λουκά στο οποίο αναφέρεται ο Ευαγγελισμός, διαπιστώνονται πολλά και σημαντικά πράγματα. Ο αρχάγγελος, που εκτελεί εντολή του Θεού, συζητά με την Παρθένο. Κάνει διάλογο, απαντά σε ερωτήσεις και περιμένει να ακούσει την αποδοχή. Δεν την αντιμετωπίζει απλώς σαν ένα άβουλο όργανο, αλλά σαν μια

ελεύθερη προσωπικότητα.

Με την ενανθρώπιση λοιπόν του Σωτήρος Χριστού γίνεται το πρώτο και μεγάλο βήμα για την εξύψωση της γυναίκας. Γυναίκα γίνεται, η μητέρα του Θεού, και στο πρόσωπό της η Εκκλησία εκφράζει την απέραντη αγάπη, ευγνωμοσύνη, και σεβασμό. Στο πρόσωπό της μπορούσε στο εξής να καυχάται κάθε γυναίκα. Και η τιμή που ο χριστιανικός κόσμος θα απέδιδε για πάντα στο πρόσωπό της θα ήταν ένα συνεχές κήρυγμα και μαρτυρία της αξίας της γυναίκας, που έγινε συνεργός του Θεού και γέφυρα της επανασύνδεσης Του με τον άνθρωπο. Ο Ιησούς ως Θεός της αγάπης κατά την επί γης δράση του δεν αδιαφόρησε για τη γυναίκα. Η διδασκαλία του είναι πάνω από κάθε διάκριση και επομένως πάνω κι από τη διάκριση των δύο φύλων. Τα Ευαγγέλια πληροφορούν ότι όπως ονόμαζε ο Χριστός τους άνδρες αδελφούς, ονόμαζε και τις γυναίκες αδελφές. Στην παραβολή των 10 Παρθένων τον βλέπουμε να ανοίγει τις θύρες της βασιλείας στις φρόνιμες. Τη φτωχή χήρα που έριξε το υστέρημά της στο ταμείο του Ναού την πρόβαλε ως παράδειγμα μιμήσεως. Ανάστησε τη θυγατέρα του Ιάειρου. Διέσωσε την αμαρτωλή πόρνη από βέβαιο λιθοβολισμό. Την άλλη που μετανόησε και του άλειψε με μύρο τα πόδια τη συγχώρησε. Συνομίλησε προς μεγάλη έκπληξη των μαθητών του με γυναίκα Σαμαρείτιδα. Κι ακόμη περισσότερο είχε στο στενό του περιβάλλον γυναίκες που τον ακολουθούσαν. Γυναίκες παρουσιάζονται την ώρα του πάθους, ενώ οι μαθητές φοβισμένοι κρύβονται και ο Πέτρος τον αρνείται. Την Ανάσταση, πρώτες οι γυναίκες τη μαθαίνουν. Στη Μαγδαληνή έκανε την τιμή να αναγγείλει πρώτη το γεγονός στους μαθητές.

Αλλά ο Χριστός εξυψώνει τη γυναίκα ακόμα περισσότερο προστατεύοντάς την ηθικά. Γνώριζε τι γινόταν στα έθνη. Και οι μαθητές έπρεπε να ξέρουν τι θα κηρύξουν. Ζητά απόλυτο σεβασμό από τους άνδρες, δημιουργώντας σχέσεις τίμιες και καθαρές. Σχέσεις αξιοπρέπειας. Σχέσεις που θα αναθεωρούσαν τις άδικες αντιλήψεις. Είπε λοιπόν. **"Πας ο βλέπων γυναίκα προς το επιθυμείσαι αυτήν ήδη εμοίχευσεν αυτήν εν τη καρδία αυτού"** (Ματθ. Ε', 28). Στη συνέχεια ο Απόστολος Παύλος, διακηρύττει την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων στο ίδιο χωρίο που καταργεί τις φυλετικές και κοινωνικές διακρίσεις. **"Ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ. πάντες γαρ υμείς εις εστέ εν Χριστώ Ιησού"** (Γαλ. Γ', 28). Στις επιστολές του ίδιου Αποστόλου υπάρχουν θέσεις και συμβουλές για τη γυναίκα σε ότι αφορά την ισότητα. Όμως το Ευαγγέλιο ερμηνεύεται ολόκληρο. Και συγκεκριμένα για τις επιστολές του Απ. Παύλου πρέπει ο

ερμηνευτής να ερευνά και να μελετά τους λόγους για τους οποίους γράφτηκε μια επιστολή, τις εθνικές συνθήκες και τις αντιλήψεις των ανθρώπων προς τους οποίους απευθύνεται και πολλά άλλα που βοηθούν στη σωστή ερμηνεία. Εξάλλου υπάρχουν τόσα σαφή χωρία που αποκλείουν την παρερμηνεία των υπολοίπων. Η ανύψωση της γυναίκας φαίνεται και στη δραστηριότητα της Εκκλησίας. Αμέσως από την αποστολική και μεταποστολική εποχή έπαιξαν σημαντικό ρόλο στον φιλανθρωπικό και ιεραποστολικό τομέα. Στις συνάξεις των πιστών έπαιρναν μέρος ως ισότιμα μέλη της Εκκλησίας και είχαν το δικαίωμα ακόμα και να προφητεύσουν. Πάντως η ενεργός συμμετοχή των γυναικών στην Εκκλησιαστική ζωή ήταν τόσο μεγάλη ώστε ο πολέμιος του Χριστιανισμού Κέλσος που έζησε τον Β' αιώνα καλεί το Χριστιανισμό θρησκεία των γυναικών. Αλλά τη γυναίκα την εξύψωσε ακόμη ο Χριστιανισμός δίδοντας νόημα και ιερότητα στο γάμο που ως τότε ήταν μια αγοραπωλησία. Ο Χριστιανισμός έκαμε το γάμο Μυστήριο Μέγα και ζήτησε αμοιβαία αγάπη, κατανόηση, εμπιστοσύνη και υπακοή από τους συζύγους. Η γυναίκα πια δεν θα παραμεριζόταν. **"Ους ο Θεός συνέξευξε, άνθρωπος μη χωριζέτω"** (Ματθ. ΙΘ', 6). Ο Χριστός, θα επέτρεπε το διαζύγιο μόνο σε περίπτωση μοιχείας. Στα χρόνια του Βυζαντίου ιδιαίτερα, χρόνια ελευθερίας του Χριστιανισμού οι γυναίκες διακρίθηκαν σε έργα αγάπης. Τα γυναικεία μοναστήρια έγιναν κέντρα περίθαλψης φτωχών, παροχής εργασίας απόρων, χριστιανικής ανατροφής ορφανών παιδιών, ιατρικής περίθαλψης, οικοκυρικής, φιλοξενίας κ.τ.λ. Ακόμα και σήμερα υπάρχουν σ' όλο τον κόσμο γυναικεία μοναστήρια, τάγματα γυναικών και αδελφότητες, που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στο φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας. Όλα τα ενοριακά φιλόπρωχα ταμεία γυναίκες τα έχουν αναλάβει. Για την ευπρέπεια και καθαριότητα των ναών, γυναίκες συνήθως κοπιάζουν. Πολλά ιδρύματα της Εκκλησίας, γυναίκες τα διοικούν ή μέσα σ' αυτά διακονούν αφιλοκερδώς. Η μεγαλύτερη όμως, τιμή για τη γυναίκα ήταν η αναγνώριση χιλιάδων γυναικών ως αγίων (μαρτύρων και οσίων) και αυτό έγινε αμέσως από τα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού. Οι αμέτρητοι ναοί που είναι αφιερωμένοι σε γυναίκες αγίες τονίζουν αυτή τη μεγάλη αλήθεια. Η ορθόδοξη χριστιανική διδασκαλία αναγνωρίζει στη γυναίκα το σπουδαίο της ρόλο όχι μόνο ως προς τη συζυγία, τη μητρότητα, τη διακονία στην Εκκλησία κ.τ.λ. αλλά και την ελευθερία να συντελεί στην κοινωνική δραστηριότητα και προσφορά, την άσκηση επαγγελματιών που ταιριάζει στη φύση της, ακόμη και την κατάκτηση της εξουσίας. Τα διάφορα φεμινιστικά κινήματα της εποχής μας που αγωνίζονται για τα δικαιώματα της γυναίκας και την επίλυση των προβλημάτων της όπως π.χ. στον τομέα της

εργασίας, πραγματοποιούν επιτυχίες εάν και εφόσον κινούνται στα πλαίσια της λογικής.

{ Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι τον τελευταίο καιρό οι φεμινίστριες της Ευρώπης και της Αμερικής κατάλαβαν ότι έπρεπε να στραφούν και να βοηθήσουν τη γυναίκα των μουσουλμανικών χωρών που πραγματικά υποφέρει. Εκεί που δεν άφησαν το φως του Χριστού να λάμψει, οι γυναίκες θεωρητικά και πρακτικά είναι σε αθλία κατάσταση. Όποιος γνωρίσει σε βάθος τη θέση της γυναίκας στις μη χριστιανικές χώρες και μάλιστα τις μουσουλμανικές, τότε θα καταλάβει την προσφορά του Χριστιανισμού στην εξύψωση της γυναίκας. }

B. Ορθόδοξη εκκλησία και γυναίκα

Η Ορθόδοξη Εκκλησία όπως καθοδηγείται από την Αγία Γραφή και από την Ιερά Παράδοση έχει συνείδηση της ιερότητας και της πληρότητας του προσώπου της γυναίκας αποδίδει δε σε αυτήν την ισότιμη θέση και αξία μαζί με τον άνδρα. Αυτή η συνείδηση της εκκλησίας βρήκε την ύψιστη έκφραση της στο μοναδικό πρόσωπο της Παρθένου Μαρίας, της Υπεραγίας Θεοτόκου, της Παναγίας Μητέρας όπως την αποκαλούμε αλλιώς καθώς και στα πρόσωπα μυριάδων αγίων γυναικών τόσο των πρώτων αιώνων όσο και των νεοτέρων χρόνων. Όταν αναφερόμαστε στη χριστιανή γυναίκα οφείλουμε να σκεφτούμε ότι η γυναίκα είναι βαπτισμένη και χρισμένη και έχει έτσι λάβει τη σφραγίδα της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος. Στην Αρχαία Ελλάδα λειτουργούσε και ο γνωστός θεσμός της διακόνισσας ο οποίος βέβαια πολύ αργότερα έπεσε σε αχρηστία αλλά μελετάτε πάντως σήμερα η αναβίωση του. Ο Χριστιανισμός εξύψωσε ουσιαστικά και θαρραλέα την γυναίκα. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε τις μαθήτριες του Χριστού, όπως μας τις παρουσιάζουν οι ιεροί Ευαγγελιστές, είτε ως φιλόστοργες διάκονοι του Χριστού, είτε ως αφοσιωμένες μαθήτριες, είτε ως τολμηρές μυροφόρες, είτε ως ευαγγελίστριες του μηνύματος της ανάστασης του Χριστού. Αλλά και ως συνεργάτιδες στο ιεραποστολικό έργο των Αποστόλων.

Στην πορεία της ζωής της Εκκλησίας δεν έπαψαν οι γυναίκες να εργάζονται στο χώρο της σε έργα φιλανθρωπικά και πρόνοιας για τον κάθε άνθρωπο όσο και στα έργα της ιεραποστολής και παρουσίας του χριστιανικού μηνύματος στον κόσμο.

Έχει ειπωθεί άλλωστε και είναι γεγονός ότι οι γυναίκες είναι σε θέση να κάνουν καλύτερους τους ανθρώπους. Είναι ικανές να φέρουν στην γη περισσότερη κατανόηση, δικαιοσύνη και αγάπη.

Η ορθόδοξη εκκλησία μελετά με πολύ ενδιαφέρον όλα τα θέματα που αφορούν τη σύγχρονη γυναίκα και καταβάλλει γενναίες προσπάθειες αφ' ενός μεν για την προώθηση των θετικών στοιχείων αφ' ετέρου δε για την καταπολέμηση και εκρίζωση των αρνητικών. Πολύ σημαντικό είναι λοιπόν να βοηθηθεί η σύγχρονη γυναίκα στην εκπλήρωση του μητρικού της ρόλου, να ενισχυθεί η εκπαίδευση της, να προστατευθεί στον χώρο εργασίας της κ.α. Από την άλλη μεριά πρέπει να σταματήσει επιτέλους η υποβάθμιση του προσώπου της γυναίκας, η εμπορική εκμετάλλευση του γυναικείου σώματος και να προστατευθούν απολύτως οι άπορες, οι άνεργες, οι άστεγες, οι κοινωνικά αποκλεισμένες, οι βιασμένες και κακοποιημένες γυναίκες, οι άγαμες

μητέρες, οι εγκαταλελειμμένες. Η ζεστή αγκαλιά της Εκκλησίας πάντοτε θα αποτελεί το ασφαλές καταφύγιο για κάθε μια τέτοια περίπτωση.¹³

Γ. Εντυπώσεις του Μητροπολίτη Αθανασίου

Εντυπώσεις του πατρός Αθανασίου, Μητροπολίτης Λεμεσού κατόπιν επισκέψεώς του σε μουσουλμανική χώρα σε σχέση με τη θέση της γυναίκας, του φερετζέ, της μπούρκας, της ελευθερίας και της ισότητας των δύο φύλων.

- Τι να σας πω. Είσαστε πολύ ευτυχείς που δεν ζείτε στην Συρία. Οι γυναίκες ιδίως. Πρώτη φορά είδα στην ζωή μου αυτά τα πράγματα. Δεν ξέρω αν έχετε δει καμία φορά ή έχετε πάει σε καμία Μουσουλμανική χώρα. Είδα στην Τουρκία και στην Αίγυπτο ας πούμε φερετζέδες, αλλά τέτοιους φερετζέδες πρώτη φορά είδα στην Συρία, ολόκληρους από πάνω μέχρι κάτω. Έχετε δει καμία φορά; Τα δείχνει η τηλεόραση; Μα δεν έχουν μάτια, παιδί μου, δεν βλέπουν, χωρίς μάτια. Απίστευτο πράγμα. Την πρώτη φορά που είδα τρόμαξα, δηλαδή πραγματικά πρώτη φορά είδα στη ζωή μου. Να δείτε στο πανεπιστήμιο, νέες κοπέλες, τώρα νομίζω ότι ήταν νέες που ξέρω κιόλας, αλλά για να είναι στο πανεπιστήμιο, πρέπει να ήταν νέες. Ολόμαυρες ούτε μια τρύπα δεν είχε να βλέπουν, καλά είχε και κάτι άλλες καημένες που είχαν μόνο δυο μάτια που φαίνονταν, τουλάχιστον είχαν τα μάτια τους εκείνες. Λέω εδώ βάζουμε γυαλιά να βλέπουμε, αυτές οι κακομοίρες πως έβλεπαν που είχαν όλο αυτό το πράγμα μπροστά, και μαύρο, να πεις πως ήταν άσπρο... μαύρο κατάμαυρο. Ήμουν σε ένα μοναστήρι εκεί του Αγίου Γεωργίου, ορθόδοξο, κάναμε αγρυπνία και το πρωί ήρθαν κάποια παιδιά από την Δαμασκό, ένα κατηχητικό, ορθόδοξα παιδιά τα είχαν εκεί, ήθελα να τους μιλήσω, τους είπα λίγα λόγια ήταν κ κάποιες κοπέλες. Λέω είσαστε πολύ ευτυχισμένες οι κοπέλες που είσαστε ορθόδοξες χριστιανές. Για ποιο λόγο είσαστε ευτυχισμένες; Λένε γιατί ξέρουμε τον αληθινό Θεό, αγαπούμε τον Χριστό κτλ είπανε πολλά, λέω και για έναν άλλο λόγο ρε παιδιά που δεν τον είπατε, γιατί δεν φοράτε φερετζέ παιδί μου και γελούσαν οι κορούλες εκείνες. Λέω μα πώς θα ζήσει ο άνθρωπος, πώς ζει ο άνθρωπος.. πάει και πολύ ρε παιδί μου τόση εξαθλίωση του ανθρώπου, της γυναίκας. δηλαδή τι πράγμα ήταν τούτο, πήγαιναν να ψωνίσουν οι καημένες, μα

¹³ Απόσπασμα από ένα άρθρο του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου

πώς θα ψώνιζε αφού δεν έβλεπε έκαμε λίγο έτσι.. να δει να αγοράσει. Είχε πέντε-έξι μέσα σε ένα διπλοκάμπινο πίσω, κατέβηκε μια στιγμή ο άνδρας τους πρέπει να ήταν και τους αγόρασε όλους από μία κόκα κόλα και έβαλαν την κόκα κόλα από κάτω τον φερετζέ και έπιναν. ..Πραγματικά το φως το αληθινό του κόσμου είναι ο Χριστός, δεν γίνεται αυτή η θρησκεία, είναι αδύνατον πράγμα, έχει καταργήσει τον άνθρωπο. Μα πώς θα σώσει τον άνθρωπο αφού τον διέλυσε από αυτή τη ζωή, πώς θα τον σώσει; Να βλέπεις ας πούμε, τι ταλαιπωρία, να βλέπεις τις κοπέλες σαν τα ζώα, ας πούμε μόνο με δυο μάτια να κυκλοφορούν και να πηγαίνουν, τις λυπάσαι και να βλέπεις εκείνον τον κύριο με τα άσπρα και με τα αυτά του όλα ας πούμε να περιστοιχίζετε από τέσσερις-πέντε τέτοιες και να κυκλοφορούν μαζί του και οι άλλες τελείως να μην φαίνετε τίποτα τελείως να μην βλέπεις τίποτα. Και μωρά, μωρά του δημοτικού να πηγαίνουν στο δημοτικό μα αυτόν τον τρόπο. Πέρασαμε από ένα σχολείο και ήτανε παιδάκια στο δημοτικό, στο διάλλειμα (δεν είχα φωτογραφική ήθελα να τους φωτογραφίσω, αλλά τι αν τους φωτογραφίσω..) στο διάλλειμα του σχολείου μωρά με τον φερετζέ τελείως κάτω. Αν υπήρχε μια χριστιανική τηλεόραση ας πούμε που να εξέπεμπε παγκόσμια, έπρεπε να μιλήσει για το θέμα πως η εκκλησία έδωσε αξία στην γυναίκα. Δηλαδή πραγματικά καταλαβαίνει κάνεις πως άλλαξε η εκκλησία αυτά τα πράγματα. Εκεί η γυναίκα είναι ένα αντικείμενο δεν επιτρέπετε.. αφού λέει, μας έλεγε κάποιος πάει στο γιατρό η γυναίκα με τον άνδρα είναι στο γιατρό, ρωτάει ο γιατρός τον άνδρα, ο άνδρας ρωτά την γυναίκα, απαντά η γυναίκα στον άνδρα και ο άνδρας απαντά στο γιατρό. Δεν επιτρέπετε να μιλήσει η γυναίκα στο γιατρό κατευθείαν...

Δ. Απόψεις που αφορούν την θρησκεία

Παρακάτω παραθέτω κάποιες απόψεις (διασήμων) ανθρώπων σχετικά με την θρησκεία:

- «Κατά τη δική μου αντίληψη, οι θρησκείες έχουν σαν κατοικία τους τον άνθρωπο.»

Τόμας Μαν

- «Η λησμονιά κάθε θρησκείας οδηγεί στη λησμονιά των καθηκόντων του ανθρώπου.»

Ζαν Ζακ Ρουσό

- «Ο Χριστιανισμός είναι καλός, μα δεν είναι καλοί και οι χριστιανοί.»

Μαχάτμα Γκάντι

- «Δεν κάνω τον οπαδό καμιάς θρησκείας, για να μην είμαι έτσι υποχρεωμένος να συγχωρώ το κακό στο άγιο όνομά της.»

Μαχάτμα Γκάντι

- «Η θρησκεία, αν ακόμα είναι λαθεμένη, είναι ένα στοιχείο αναγκαίο στη ζωή ενός λαού.»

Ανρί Λακοντέρ

- «Η θρησκεία είναι μια μεγάλη κινητήρια δύναμη στον κόσμο, μα αυτό που δεν καταλαβαίνουν οι πιστοί της κάθε θρησκείας είναι πως πρέπει να ανέχονται την πίστη και τη θρησκεία των άλλων ανθρώπων.»

Τζορτζ Μπέρναρντ Σο

- «Τα ανθρώπινα ιδρύματα τα πιο αρχαία, και τα κράτη τα πιο σοφά είναι επίσης εκείνα όπου η θρησκεία κυριαρχεί. Οι αιώνες οι πιο φωτισμένοι είναι αυτοί, όπου ο κόσμος έδινε τη μεγαλύτερη φροντίδα του στους θεούς.»

Ξενοφών

- «Επειδή τα πλήθη είναι ασταθή κι όλο παράνομες επιθυμίες δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να συγκρατηθούν παρά η επίδειξη φοβερών εικόνων και η αφήγηση τρομακτικών μύθων. Γι' αυτό πιστεύω πως οι αρχαίοι όχι λαθεμένα και παράλογα εφύτησαν τις πεποιθήσεις για τους θεούς, και την πίστη για την τιμωρία στον Άδη. Πολύ περισσότερο δε κάνουν λάθος και παραλογίζονται όσοι σήμερα προσπαθούν να ξεριζώσουν τις πεποιθήσεις.»

Πολύβιος

- «Έθνος που έχει υψηλό πολιτισμό, πρέπει να πολεμάει μοναχό του για την υπεράσπιση της θρησκείας του ή της ύπαρξής του.»

Κικέρων

- «Σχετικά με τη θρησκεία, είναι προτιμότερο να λαθέψει κανείς παραδεχόμενος ότι παρέλαβε απ' τους προγόνους του, παρά να λαθέψει μη πιστεύοντας από αλαζονεία.»

Πλούταρχος

- «Αν περιοδεύσεις τον κόσμο, θα βρεις και πολιτείες αφρούρητες, αγράμματες, αβασίλευτες, ακρήματες, άπειρες από θέατρα και γυμνάσια, αλλά πόλη ανίερη και άθεη, που να μην ξέρει τις προσευχές, ούτε τους όρκους, ούτε τις μαντείες, ούτε τις θυσίες για καλό και την αποτροπή κακού, κανένας ούτε βρήκε ούτε θα βρει πουθενά.»

Πλούταρχος

14. Επίλογος

Το Ισλάμ σήμερα

Οι πιστοί οπαδοί του Προφήτη έχουν ιδρύσει σημαντικές κοινότητες σε όλο τον κόσμο, εξαπλώνοντας την τεράστια πολιτική και θρησκευτική επιρροή τους καθώς και τον πλούτο της κουλτούρας τους. Στην ουσία, δεν υπάρχει γωνία του πλανήτη που να μην γνωρίζει την παρουσία τους, μολονότι η Ευρώπη, η Αφρική και η Ασία εξακολουθούν να είναι οι πιο διαπερατές στην εξάπλωσή τους. Παρόλο που οι μουσουλμάνοι μετανάστες στην Ευρώπη απασχολούνται συνήθως στις χαμηλότερα αμειβόμενες εργασίες και γίνονται αντικείμενο πολλαπλών διακρίσεων, από την άλλη έχουν επίσης κερδίσει την αλληλεγγύη σημαντικών κοινωνικών, πολιτιστικών και πολιτικών φορέων.

Οι Μουσουλμάνοι στην Ευρώπη

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σχεδόν όλη η δυτική Ευρώπη γνώριζε εντός των συνόρων της την εξάπλωση του ισλαμισμού ως ένα πολιτιστικό φαινόμενο τεραστίας σημασίας. Οι μουσουλμάνοι εγκαθίδρυσαν μεγάλες και ισχυρές κοινότητες σε χώρες όπως η Γαλλία, η Αγγλία και η Γερμανία. Πράγματι, έχουν χτίσει πολύ σπουδαία τεμένη, όπως εκείνο του Ρήτζεντς Παρκ στο Λονδίνο.

Αληθινή ιστορία

1 Σεπτεμβρίου 2009

Στο Ιράν, η 27χρονη Μεργιέμ (Μαρία) Ρόσταμπουρ και η 30χρονη Μαρζιέχ Εσμεϊλαμπάντ θα πεθάνουν επειδή άλλαξαν θρήσκευμα.

Σύμφωνα με την είδηση της εφημερίδας Bild, στο Ιράν, δύο γυναίκες καταδικάστηκαν σε θάνατο με την κατηγορία ότι έγιναν χριστιανές.

Η Meryem και η Marziyah που κρατούνται σε φυλακή της Τεχεράνης μαστιγώνονται κάθε φορά που ο μάμης καλεί για προσευχή τους πιστούς μουσουλμάνους, ταπεινώνονται και τιμωρούνται με στέρηση τροφής και νερού.

Συνελήφθησαν στις 5 Μαρτίου όταν έγινε έφοδος στο σπίτι τους και βρέθηκε εκεί η Καινή Διαθήκη. Η υπερασπιστής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συγγραφέας Sabatina James που αγωνίζεται για την απελευθέρωσή τους διαμαρτύρεται: «Ζουν στην απομόνωση και ανακρίνονται με τα μάτια κλειστά. 5 φορές την ημέρα, όταν ο μάμης καλεί σε προσευχή, μαστιγώνονται. Τους δίνουν πολύ λίγο νερό και φαγητό.»

Σύμφωνα με τους Ισλαμικούς νόμους του Ιράν, όσοι εγκαταλείπουν το Ισλάμ, αν

πρόκειται για γυναίκες, 5 φορές την ημέρα-τις ώρες που καλούνται οι «πιστοί» σε προσευχή- μαστιγώνονται και μέχρι να υπακούσουν (εννοεί να επιστρέψουν στο Ισλάμ) εξευτελίζεται η ποιότητα της ζωής τους και μειώνεται η ποσότητα φαγητού και νερού που τους παρέχεται.

Συμπέρασμα

Διαβάζοντας κανείς το κοράνι και τις αναλύσεις του, διαπιστώνει ότι συχνά, το ίδιο το κοράνι έρχεται σε αντιφάσεις και συγκρούσεις.

Από την μία επιμένει ότι όχι μόνο δεν κακομεταχειρίζεται την γυναίκα και το παιδί, αλλά είναι σε καλύτερη μοίρα από ότι ο άνδρας και από την άλλη, επιτρέπει στον άνδρα ή τον πατέρα να τιμωρεί την γυναίκα (και το παιδί) χρησιμοποιώντας ακόμα και σωματική βία.

Απ' όσα λέγονται και γράφονται για τους πιστούς του Ισλάμ, μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι είναι μία από τις πιο φανατισμένες (και διαδομένες) θρησκείες του κόσμου και ο απώτερος σκοπός της είναι η απόκτηση όσο το δυνατόν περισσότερων πιστών και θαυμαστών χρησιμοποιώντας μέχρι και την βία (Ιερός Πόλεμος).

Εν κατακλείδι όσα και να ειπωθούν, όσα και να γραφτούν για το Ισλάμ πάντα θα πλανάτε ένα πέπλο μυστηρίου γύρω από αυτήν την θρησκεία, η οποία κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος αλλά και οπαδούς.

(Σύμφωνα με τους νόμους του Κορανίου κάθε πιστός είναι υποχρεωμένος, τουλάχιστον μια φορά στην ζωή του να επισκεφθεί την Μέκκα για να προσκυνήσει.)

15. Βιβλιογραφία

- Αρετή Α. Δημοσθένους 'Γυναίκα και Ισλάμ'(Το διαζύγιο και οι μεικτοί γάμοι)
- Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος 'Φύλο και θρησκεία' (Η θέση της γυναίκας στην εκκλησία)
- Αναστασίου Γιαννουλάτου (Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας) 'Ισλάμ'(θρησκευολογική επισκόπηση)
- Abdul Ghaffar Hasan 'The Rights and Duties of women in Islam'
- Jamal A. Badawi 'The Status of women in Islam'
- Abdul-Rahman Al-Sheha 'Women in Islam'
- Αλέξανδρος Καριώτογλου 'Ορθοδοξία και Ισλάμ'
- Αλέξανδρος Καριώτογλου 'Σπουδή στη Θρησκευολογία'
- Γρηγορίου Δ. Ζιάκα 'Η περί ανθρώπου διδασκαλία του Ισλάμ'
- Ελένη Νικολαΐδου 'Θρησκεία, κοινωνία, οικονομία και η θέση της γυναίκας'
- Ρούλα Κακλαμανάκη 'Η γυναίκα χτες και σήμερα. Ισονομία, ισότητα, αλλά και διαφορετικότητα'
- <http://www.oodegr.com/>
- http://www.islamfriends.gr/islam_and_women.asp
- http://www.kspm.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=100&Itemid=95
- <http://istologio.org/?p=142> (ηχητικό ντοκουμέντο)
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%B9> (Κοράνι)
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%83%CE%BB%CE%AC%CE%BC> (Ισλάμ)
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%98%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%BA%CE%B5%CE%AF%CE%B1> (Θρησκεία)
- <http://allazoume.first-forum.com/forum-f5/topic-t200.htm>
- <http://www.tyxikos.gr/983-15.html>
- <http://www.kairatos.com.gr/afieromata/gynaika.htm>
- <http://www.gonia.gr/gonia.php?article=231>
- <http://www.beautifulislam.net/>
- http://www.greek-muslims.com/index_files/Page403.htm

- http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_and_children (Παιδιά)
- <http://islamgreatreligion.files.wordpress.com>
- <http://www.islamfriends.gr/>
- <http://www.instablogsimages.com/>
- <http://www.duhaime.org>
- <http://www.radicalislam.org/>

(Πατώντας κανείς στο διαδίκτυο τις λέξεις κλειδιά 'Κοράνι' 'Ισλάμ' κ.α. μπορεί να βρει αρκετές πληροφορίες.)

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	
ΤΙΤΛΟΣ	
ΛΗΞΗ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΑΝΕΙΖΟΜΕΝΟΥ
15/06/11	

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 Τηλ.: 24210 ' 06300-1

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000104425

